

Bela krajina v besedi, pesmi in plesu

Jutri v Črnomlju prve prireditve „Naša beseda 80“

Z jutrišnjimi prireditvami v Črnomlju se začneja v tej belokranjski občini „Naša beseda 80“, vrsta kulturnih prireditev, ki bodo trajale ta in še prihodnji mesec.

Ob 16. uri bo otvoritev razstave predšolskih otrok v črnomaljskem vrtcu Čardak, ob 18. uri bodo v avli novega centra srednjih šol odprli likovno razstavo učencev osnovne šole in dijakov centra. Osrednja prireditve pa bo akademija v počastitev dneva žena ob 19.30 v kulturnem domu. Po 22 letih je črnomaljska folklorna skupina spet pripravila celovečerni program „Bela krajina v besedi, pesmi in plesu“. Predstavili bodo 18 plešev, pripravili so recitacije Župančičevih in belokranjskih ljudskih pesmi ter izbrali značilne belokranjske pregovore.

RAZPRAVA SE NADALJUJE

Kar devet točk obsega dnevni red seje Medobčinskega sveta SZDL ljubljanske regije, ki je sklicana za ponedeljek, 10. marca, v Ljubljani.

Najpomembnejše točke bodo informacija o delu sveta lani in njegova programatska usmeritev za leto ter razprava o osnutku dogovora o temeljnih planov družbenopolitičnih skupnosti ljubljanske regije za obdobje 1981/85.

Zavarovalstvo dohiteva razvite

Poleg zavarovalstva so na seji skupnosti dolenskih občin v Trebnjem obravnavali tudi delo Cestnega podjetja Novo mesto – Priporočilo: raje manj, pa tisto boljše

27. februarja je bila v Trebnjem 19. seja skupščine skupnosti dolenskih občin, ki jo je vodil njen predsednik Tone Žibert. Delegati so obravnavali razvoj družbenoekonomskih odnosov in organiziranost zavarovalstva na Dolenjskem, vprašanja vzdrževanja in moderniziranja cest ter prostorske težave medobčinskih inšpekcijskih služb.

Poročilo o razvoju družbenoekonomskih odnosov v zavarovalni skupnosti Triglav je za dolensko območno skupnost podal njen direktor Jože Suhadolnik, hkrati pa je orisal razvoj zavarovalstva v naši državi in na Dolenjskem. Povedal je tudi, da je minulo poslovno leto zavarovalna skupnost Triglav končala uspešno in kaže, da se bo uspešnost te skupnosti še povečala, saj Dolenjska tudi po tej strani dohiteva bolj razvite pokrajine. Čeprav so imeli nekateri delegati nekaj pripomb čez pisani del poročila o zavarovalstvu, zlasti so bili mnenja, da je v njem vse premalo govora o spremembi družbenoekonomskih odnosov, je skupščina na koncu poročila sprejela.

K poročilu Zdravka Slaka, direktorja Cestnega podjetja Novo mesto, so delegati dodali predvsem željo, da bi se to podjetje pri svojih delih namesto količine raje odločalo za kakovost, zlasti pa za bolj usklajeno planiranje med obsegom del in njihovimi zmogljivostmi. Ne nazadnje naj bi se na tem področju v večji meri odločali za večje povezovanje med sorodnimi delovnimi organizacijami, kot je že začeto spoznavanje o poslovnih-teh-

TREBNJE: KOMUNISTI O ZDRAVSTVU

Zdravstvo je bilo osrednje vprašanje, ki so ga obravnavali na seji občinske konference ZK Trebnje. Na konferenci so med drugim sprejeli sklep, da komite trebanjske občinske konference pripravi stališča, varjati v samoupravnih skupnostih, zdravstvenem svetu in v trebanjskem kulturnem domu. Več bomo o seji konference poročali v naslednji številki, na trebanjski strani.

Labod praznuje vselej svoj dan 8. marca

Za praznik kolektiva bodo nagradili jubilate in odprli Suhyjevo razstavo

Po sklepu delavskega sveta iz leta 1963 je zaradi večine zaposlenih žena v delovni organizaciji Labod 8. marec proglašen za praznik kolektiva. V sedmih tozidih imajo 1876 zaposlenih, jubilate, ki že deset, dvajset ali celo trideset let prispevajo k velikim uspehom podjetja, bodo na domači prireditvi nagradjeni.

Da bo vzdušje čimbolj slavnostno, bodo na praznični dan odprli še razstavo Novomeščana, akademskega slikarja Branka Suhyja. Nasploh je kulturnemu življenju zaposlenih posvečene vse več skrbi. Pod pokroviteljstvom Laboda je tudi prireditve „Ex tempore“ prerasla v stalno akcijo, ki jo spremlja strokovna razlaga.

Tovarna Labod, ki je že zdavnaj prerasla okvire novomeške občine, saj ima tozde tudi v Krškem, Trebnjem, Ljubljani, Ptujju in Idriji, namena 40 odstotkov celotne proizvodnje izvozu na zahodna tržišča. Labodovi izdelki pa so bili že večkrat nagradjeni na raznih sejemskih prireditvah.

L. J.

PRAZNIK NAJ MINE DELOVNO – Pojutrišnjem bomo praznovali 8. marec, mednarodni dan žena. Sklenili smo, da bo letošnje praznovanje potekalo drugače kot prejšnja leta, ko je bilo v navadi prirejanje veselice, obdaritev in izletov. Praznik naj mine delovno. Predvsem bi morali preveriti, do kolikšne mere so bila uresničena stališča problemskih konferenc, na katerih smo se lani spraševali o položaju delavke v združenem delu, o družbenoekonomskem položaju kmetic. Vse to pa seveda ne pomeni, da se ne bodo otroci skromno oddolžili svojim mamam s šopkom cvetja, moške svojim ženam s kančkom večje pozornosti, kar je tudi prav. Malo verjetno je namreč, da se je naš odnos do žena od lani kaj spremenil.

Nobena naloga ni odklonjena

Medobčinski svet ZK Posavje ugodno ocenil politične razmere v regiji – Nekaj potrošniške mrzlice v krški in brežiški občini – Bogat program sveta za tekoče leto

Ko je medobčinski svet ZK Posavje na zadnji seji sprejemal oceno politične situacije v regiji, je z zadovoljstvom ugotovil, da je vzdušje zelo ugodno, da občani na vsakem koraku dokazujejo enotnost in pripravljenost boriti se z vsemi močmi za to, kar danes imamo, ob tem pa z bolečino spremljajo bolezen predsednika Tita. Doslej niti v tozidih niti v KS ni bilo primera, da bi delavec odklonil zaupano mu nalogo.

Napeto mednarodno vzdušje je povzročilo v Posavju tudi nekaj po-

trošniške mrzlice. Ta je bila prisotna v krški in brežiški občini, medtem ko je v Sevnici sploh niso opazili. Neredna dobava oziroma nekajdnevni zastoj pri pošiljkah naftnih derivatov je imela za posledico pomanjkanje kurilnega olja. Temu bi se lahko izognili, če bi imel brežiški Petrol možnost uskladiščiti večje rezerve. Ker teh nima, se je pomanjkanje pri oskrbi tržišča takoj pokazalo, Petrol namreč oskrbuje s kurilnim oljem in nafto celo Posavje in Dolenjsko tja do Kočevja.

Svet je analiziral tudi odnose s cerkvijo in jih ugodno ocenil, izhajajoč iz razgovorov, ki so jih po novem letu organizirale občinske konference SZDL s predstavniki ver-

V POSAVSKI KULTURI ŠE VSAK ZASE

Posavje je enoten kulturni prostor, na katerem so poklicne kulturne ustanove dobro zastopane, pa tudi amaterizem je močno razširjen. Nedavna seja komisije za vzgojo, izobraževanje, kulturo in znanost, ki pripravila gradivo za medobčinski svet ZKS, je na seji 29. februarja v Brežicah pokazala na številne vrzeli pri sodelovanju. To je pomankljivost poklicnih kulturnih ustanov, kaže pa se tudi pri slabotni povezavi kulturnih skupnosti in delno pri amaterski dejavnosti. Posavje še vedno nima Zveze kulturnih organizacij, čeprav dajeta izredno dober zgled Posavka pevsko-zveza in Zveza gledaliških skupin. Komisija se je zavzela tudi za celovitejšo pojmovanje kulture, kar seveda zahteva v to usmerjeno vzgojo od osnovne šole dalje. Veliko premalo naredijo za kulturno vzgojo sindikati, pa tudi osnovne organizacije ZK so zelo hitro pozabile na akcijo Komunistični človek – delo – kultura. Gre torej za večjo odgovornost do tega, da kulturo resnično približamo delovnemu človeku. Več prihodnjič.

Proti koncu tedna se bo od zahoda pooblačilo, okoli sobote so možne tudi manjše padavine.

Gasilski kongres v Brežicah

Prireditve od 13. do 15. junija – Zgledne priprave

Gasilska zveza v Brežicah bo junija letos gostiteljica 9. kongresa slovenskih gasilcev, na katerem pričakujejo nekaj tisoč udeležencev. Napovedujejo veliko zborovanje in svečano parado, v kateri bodo sodelovale tudi gasilske enote iz sosednje Hrvaške. Kongresne prireditve bodo trajale od 13. do 15. junija.

Delegati sobotnega občnega zbora so to informacijo sprejeli z odobravanjem in v razpravi pokazali veliko dobre volje za pomoč pri kongresnih pripravah. Sodelovanje so obljubili tudi Posavska gasilska zveza in društvo iz posavskih občin.

Občni zbor je bil izredno dobro obiskan in tudi odziv gostov je dokazal, da gasilci uspešno sodelujejo z drugimi organizacijami, kakor tudi s hrvaškimi gasilci od Klanjca do Zaprešiča, Samobora in Velike Gorice do Zagreba.

V brežiški občini je trenutno 32 gasilskih društev s 1837 člani. Njihovo število se je od 1971 leta podvojilo. Od takrat se je tudi število žensk v gasilskih vrstah povzpelo, in sicer od 35 na 232.

Interesna skupnost za požarno varnost zglodno skrbi za opremljenost gasilskih enot, dodajmo pa še, da nameravajo letos začeti graditi dom požarnega varstva v Brežicah. J. T.

ZK V POSAVJU NE BO IMELA POKLICNIH PREDSEDNIKOV

Za stalne predsednike občinskih konferenc ZK in sekretarje komitejev so v posavskih občinah že evidencialni prve kandidati. Noben predsednik ne bo profesionalac, čeprav je ta dolžnost povezana z veliko angažiranostjo. Predsednikova naloga bo skrb za to, da bo konferenca obravnavala vsa pomembnejša idejnopolitična in družbeno-ekonomska vprašanja ter delo Zveze komunistov v občini. Predsednik bo poslej tisti, ki bo predstavljal Zvezo komunistov in skliceval seje skupaj s komitejem, medtem ko bo sekretar odgovoren predvsem za izvrševanje sklepov.

MAJSKA SREČANJA MLADINE SLOVENIJE IN HRVATSKE

29. februarja je bil v Jastrebarskem sestanek predsednikov OK ZSM s spominskega področja Žumberak – Gorjanci, kjer so se dogovorili o organizaciji srečanja borcev, občanov in mladine tega področja. Na srečanju bodo sodelovali tudi kolektivni člani ZSM. Organiziran bo pohod s slovenske in hrvaške strani, cilj pa bo 31. maja 1980 v Pogani jami – Ječmenišče, kjer bo tudi osrednja proslava.

ZA ČISTO SAVSKO OBREZJE

Edinstveno pobudo sevnškega turističnega društva za čiščenje obrežja Save in pritokov do biva iz dneva v dan nove pristaše. Če bo šlo vse po sreči – pesti je treba držati tudi za vreme in rečno vodno stanje, naj bi čistili obrežje 14. in 15. marca. Vsakdo naj bi žrtvoval približno tri ure. Kot pravimo, krog občanov, ki se bodo odzvali, je vse širši. Celotno obrežje – kraj je kar precej oddaljen od Save – so prigrabilo lepo število mladincev. Občinski sindikalni svet v Sevnici je obljubil posebne značke.

Krška industrija v zagati

Omejene pošiljke iz železarn zavirajo proizvodnjo

Zmanjšano dobavo tujih surovin jeseniški in zeniški železarni so zelo hitro občutili njeni odjemalci iz krške občine. Tako na primer v Specializiranem podjetju za industrijsko opremo SOP primanjkuje pocinkane pločevine vseh dimenzij, vroče valjani profilov in ležajev. V stiski so tudi za žarnice in stikala, ki jih izdelujeta Iskra in „Rade Končar“. Zadnje čase ima zaradi skrčenega obsega izdelkov črne metalurgije težave tudi krška Kovinarska. Zastala je oskrba s kotlovske pločevino in prav nič se ne ve, kdaj jo bo lahko dobila. Trenutno manjka tej tovarni okrog 390 ton raznih profilov materiala za njene izdelke. Prizadeta je tudi Metalna na Senovem.

V Tovarni Djuro Salaj imajo probleme zaradi cene celuloze. Ustavili so dobavo Sladkogorski in Papirnici v Radečah, ker nobena od njiju ni podpisala sporazuma za 27-odstotno podražitev. Celuloza se je namreč znašla v velikih težavah zaradi povišane cene velenjskega premoga.

Podražil se je za 94 odst., kar predstavlja za krško tovarno papirja dodatnih 75 milijonov dinarjev stroškov in za tri odstotke povečuje njeno lastno ceno izdelka.

Z vsemi tovrstnimi problemi je sekretar komiteja Peterkoč 29. februarja seznanil člane občinske konference ZK.

J. TEPPEY

ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

ZASEDBA SE NADALJUJE

Upor, ki mu je sledila splošna stavka zoper prisotnost sovjetske armade v Afganistanu, se je v nadaljevanju se „normalna“ zasedba te azijske države, v kateri pa uporniki nikakor ne mislijo položiti orožja.

Iz glavnega mesta Kabula prihajajo novice, da se v odročnih predelih dežele še naprej spopadajo uporniki in sovjetska vojska in da še posebej ni miru v nekaterih obmejnih pokrajinah z Iranom.

Čeprav sodelujejo v bojih letala, tanki in topništvo, uporniki zelo večje izrabljajo poznavanje terena in se uspešno upirajo premočnemu napadalcu, poročajo zahodne tiskovne agencije.

Medtem pa so prišli iz Moskve namigi, da je Sovjetska zveza pripravljena zagotoviti nekakšno nevtralnost Afganistanu, če bi pod okriljem Združenih narodov hkrati zagotovili tudi nemoženo plovbo (zlasti tankerjev z nafto) po Perzijskem zalivu.

Premik v Iranu?

Medtem pa se je v Iranu prvič po mesecu dni pokazal verski voditelj Homeini, ki je bil zadnje čase na zdravljenju v bolnišnici. Prebivalce je pozval, naj ne bodo naklonjeni ne Vzhodu in ne Zahodu in naj v skupščini izvolijo ljudi, ki bodo mislili ravno tako.

Boaoca ljudska skupščina (začela bo delati čez šest tednov) bo med drugim odločala tudi o usodi petdesetih ameriških talcev, ki jih imajo študentje še vedno zaprte v poslopi veleposlavištva v Teheranu.

Kot kaže, je Homeini ukazal, naj omogočijo mednarodni komisiji, ki je prišla v Iran, da bi raziskovala nedovoljene postopke nekdanjega

perzijskega šaha, da se sestane z zajetimi Američani.

Nekateri menijo, da je to uvod v začetek postopka za njihovo osvoboditev. Šicer pa komisija, ki je že več dni v Iranu, sploh še uradno ne ve, ali bo lahko začela opravljati svojo nalogo in v kakšnem obsegu.

TALCI TUDI V KOLUMBIJI

Kot kaže, se je jemanje talcev zadnje čase zares doobra razširilo po vsem svetu, saj imajo gverilci gibanja „M-19“ zaprtih kar 37 diplomatov v glavnem mestu Kolumbiji.

V zameno za izpustitev talcev, ki so jih zajeli med sprejemom na veleposlaništvu Dominikanske republike v Bogoti, terjajo petdeset milijonov dolarjev odkupnine in izpustitev več kot 300 zaprtih političnih jetnikov. Te je kolumbijska vojska zajela med različnimi akcijami proti podtalnim skupinam v zadnjih dveh letih.

Gverilci so zagrozili, da bodo poglajali v zrak poslopje veleposlaništva z vsemi talci vred, če kolumbijska vlada ne bo sprejela njihovih zahtev.

Gverilci so v zadnjih nekaj dneh zelo dejavni tudi v Salvadorju, kjer so med drugim napadli neko gimnazijo in zajeli okoli štirideset profesorjev, dijakov in drugih. V zameno za talce terjajo izpustitev nekaj deset svojih zaprtih tovarišev.

Policija te srednjeameriške dežele je po trditvah rimokatoliške cerkve Salvadorja v zadnjih dveh mesecih pobila več kot 600 ljudi.

Tako se je tudi zadnjih sedem dni izteklo prej v znamenju slabega kot dobrega, svet pa, ki je že skorajda pozabil, kaj je to mir in varnost, se sooča vedno z novimi pojavi napetosti, novimi krizami in negotovostjo.

JANEZ ČUČEK

Za lepše okolje vašega doma...

- VAS ZARADI NEUREJENEGA OKOLJA VAŠEGA DOMA BOLI GLAVA?
- STE POMISLILI NA PRIMerno OKRASNO GRMIČEVJE?
- BI RADI POLEPSALI ZADNJE BIVALIŠČE SVOJIH DRAGIH?
- BI RADI VRT, NASAD ALI PARK POSODOBILI S PRIJAZNO IN UDOBNO VRTNO GARNITURO?

Se vam je ob prebiranju naše ponudbe utrnula ideja?

Oglasite se v Gozdnem gospodarstvu v Novem mestu na Gubčevi 15 (telefon 068-21-065). Pričakujejo vas naši strokovnjaki s področja hortikulture. Svoje zamisli boste ob naši pestri ponudbi uresničili brez težav.

OKRASNE DREVNINE VAM NUDIMO

V DREVESNICI „ROZEK“ v Podturnu (pri Dolenjskih Toplicah) od 10. marca do 15. maja vsak delavnik od 7. do 16. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure.

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

TOZD »GRADNJE«

Urejanje okolja in stranski gozdni proizvodi

179/10-80

Delavcem hrano, kmetom dohodek

Ob neuresničenem setvenem načrtu, nezasejanih njivah in nepospravljenih pridelkih

Kmetijstvo ni pomembno le za zaposlitev in preživljanje kmetovalcev, temveč tudi za pridobivanje hrane za delavce in vse prebivalstvo. Zlasti na tistih območjih, kjer ni težko najti dela in zaslужka zunaj kmetijstva. To spoznavajo tudi občinski družbenopolitični organi in pripravljajo razne ukrepe, da bi tudi v njihovi občini pridelali več hrane.

Predsedniki skupščin slovenskih občin so v preteklih mesecih na več sestankih razpravljali o nalogah občin v razvoju kmetijstva in živilstva, zlasti o najpomembnejših nalogah, ki jih bodo dolžni uresničevati občinski organi. Mednje je vključeno gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči, da jih ne bi brez nuje namenili za nekmetijske namene, zlasti ne najboljših; izboljševanje slabših zemljišč, obdelovanje vse zemlje, kjer je to moč urediti gospodarno, ugodnosti za obdelovanje hribovskih in kraških zemljišč, zvečevanje rastlinske proizvodnje na njivah, travnikih in pašnikih z rastjo hektarskih pridelkov in podobno.

Za uresničevanje teh nalog bo potrebno zagotavljati tudi gmotna sredstva v obliki kreditov in raznih ugodnosti, zlasti za hribovske in druge kmetije, kjer so naravne razmere za kmetijstvo manj ugodne. Kmetovalce bo treba podpirati pri melioracijah in zlozbah zemljišč.

Kmetijske pridelke bo treba odkupovati po takih cenah, ki bodo kmetovalce spodbujale k večji proizvodnji. Če ne bo slo drugače, bo treba del njihovih proizvodnih stroškov kriti z na-

temveč tudi kmetovalcem, ker si bodo zvečali dohodek.

Zakaj to tako poudarjamo? Ob pogostih razpravah, da je kmetijsko zemljo treba bolje obdelovati in več pridelati, nekateri kmetje menijo, da jih toliko spodbujajo zato, ker bo koristilo delavcem, ki bodo potem dobili več živil. To je res – vendar bo za več pridelkov tudi kmet dobil več denarja.

Nekatere razprave o neizpoljenem setvenem načrtu ali pridelkih, ki jih je na polju našel sneg, zvenijo tako, kakor da bi to škodovalo le družbi, in ne tudi lastnikom takih polj. Pa škoduje tudi njim, razen če so že tako bogati, da ne potrebujejo tistega dohodka. V državah z razvitim gospodarstvom ni takih setvenih in žetvenih akcij kot pri nas, za katere naj bi odgovarjali tudi družbenopolitični organi – kar pa ne pomeni, da sejejo brez načrtovanja – pa v zvezi s tem ne puščajo nezasejanih polj ali nepospravljenih pridelkov, saj jim zmanjšana dohodka ne bi nihče nadoknadel.

JOŽE PETEK

Končno nova menza

Nova jedilnica v IMV začasna rešitev do novogradnje

V novem delu tovarne IMV ob Karloviški cesti so pred kratkim odprli prostore nove jedilnice s 450 sedišči v eni izmenici in prostori za razdeljevanje hrane, s čimer so se razmere vsaj malo izboljšale.

Moderni in sodobno urejeni prostori z opremo vred za obrat družbene prehrane, s pripravami za pogrevanje, pripravo hladnih jedil, strojnimi pomivanjem in mletjem odpadkov je na voljo, je pa le začasna rešitev do izpeljave obširnega načrta. Zdaj kuhajo hrano v grmškem gradu in jo dovažajo v novo jedilnico in tam pogrejejo, novi objekt z novo in sodobno opremljeno kuhinjo za potrebe vseh tozdov pa je v načrtu, ki ga resno pripravljajo.

Vsekakor je za zaposlene velik napredek, da se je kuhinja iz lesenega montažnega objekta, o katerem je imela sanitarna inšpekcija vselej pripombe, preselila začasno vsaj v grad.

»Dolenjski list« v vsako družino

VNAPREJ NOBENEMU...

V novomeški občini se v zadnjem času vse večje blokove gradnje odvijajo po sklenjenem samoupravnem sporazumu, katerega podpisniki pa bi morali biti tudi delegati bodočih stanovalec, zato da bi ti že od začetka imeli vpliv na gradnjo. Dolej pa še v nobenem sporazumu ni bilo podpisane takega delegata, kajti nobena delovna organizacija nikomur ne daje vnaprej odločbe do stanovanjske pravice, kar bi v tem primeru morali storiti. Povsod čakajo do dograditve in šole potem je „borba“ za ključke...

MILAN MEDEN

tedenski mozaik

POBRATENI MESTI – Dogovor o tem sta podpisala v Pekingu župan New Yorka Edward Koch in njegov gostitelj Lin Hui. Predlog za pobratenje med mestoma so dali Američani med obiskom predstavnikov največjega mesta združenih držav Amerike v Ljudski republiki Kitajski. Ko je newyorški župan izvedel, da so domačini njegov predlog sprejeli, je, tako vsaj poročajo ameriški časniki, obesil okoli vratu pekinškega župana (to se je zgodilo na slavnostnem sprejemu v Pekingu) velik svilen šal, na katerem je pisalo „Ljubim New York“. Dodajmo temu še eno novico iz kitajske metropole: tu do uradno objavili, da bodo prevedli in izdali avtobiografsko knjigo nekdanjega svetovnega prvaka v boksu, Mohameda Alija... Zbliževanje na (skoraj vseh področjih)...

TAČAS PA SO SE NEKATERI „zblížali“ tudi v sosednji Italiji in sicer na precej nenavaden način. Neznanci so namreč konec minulega tedna napadli avto, v katerem so prevažali mesečno plačo za delavce in uslužbence italijanskih železnic. Odnegli so za 720.000 dolarjev plena (dolar je vreden nekaj več kot 20 dinarjev) in se izgubili neznano kam. Nekaj ur po ropu je neznanec po telefonu poklical uradništvo italijanske tiskovne agencije in sporočil, da so napad izvedli pripadniki Rdečih brigad. „Denar bomo porabili v revolucionarne namene,“ je dejal neznanec... Se pravi za nove atentate in napade, ki jih organizira ta skupina, ki z revolucijo in bojem za boljše življenje kajpak nima ničesar skupnega...

MEDTEM PA SO ZACHELE dejanjem ameriškega predsednika Carterja, ki se zavzema za bojkot olimpijskih iger v Moskvi, slediti tudi nekatere druge organizacije. Tako je, na primer, Akademija znanosti in umetnosti Združenih držav Amerike objavila, da bo za šest mesecev prekinila vsako sodelovanje s sovjetsko Akademijo znanosti in umetnosti. Tudi zaradi Afganistanu? Ne. Zato, ker je Sovjetska zveza po mnenju ameriških akademikov krivično obsodila sovjetskega znanstvenika Saharova... Živčna vojna med velikimi se kar nadaljuje...

Sporočilo naročnikom DL

Da bi zmanjšali stroške izterjave in tudi na ta način skušali zadrževati dražje Dolenjskega lista, je delavski svet tozd Dolenjski list sklenil, naj bi odslej izterjevali oz. plačevali letno naročnino le enkrat na leto. S tem bi olajšali delo tudi sicer preobremenjenim poštnim delavcem. Naročnike prosimo, naj razumejo ta ukrep, ko bodo v marcu plačevali naročnino Dolenjskega lista za leto 1980.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Naš gospodarski stroj je treba spraviti v tek. Tudi danes zelo aktualna misel. Leta 1945 jo je zapisal Edvard Kardelj. Tedaj je v borbi objavil enega svojih najbolj znamenitih člankov: Moč ljudskih množic.

Od osvoboditve je minilo mnogo let. Dosegli smo neverjetno veliko. Ni res, da bi bile naše gospodarske reforme zadetek v prazno.

„Gospodarski stroj“

Vsaka med njimi nas je potisnila nekaj korakov naprej.

Smo sredi novega gospodarskega vrtinca. Upoštevamo dosežen družbeni proizvod na prebivalca, raste število zaposlenih, krepkejša so aktivna osnovna sredstva v družbenem sektorju.

Dogovarjanje o gospodarskih ukrepih ni lahko, vendar mora imeti skupni imenovalec: nihče se ne sme obnašati tako, kot da ima prav samo on. Potrebno se je dogovarjati – ne kupčkati. Dogovarjati se po samoupravnih poti in kajpak argumentirano in ne pozabiti na znamenite Kardeljeve besede, ki jih je izrekel leta 1945: „Samouprava za nas ne pomeni ko-

ncesije države ljudstva, temveč temelj, ki je na njem država zgrajena.“

Nadalje ne smemo nikoli zanemariti Titove poudarke, da smo vsi skupaj in vsak posebej odgovorni za Jugoslavijo kot celoto.

V tem trenutku naši delegati in izvršilni organi sprejemajo celo vrsto ukrepov, ki morajo omogočiti izpolnitev sprejetega razvojnega načrta za letošnje leto in za prihodnje štiriletno obdobje. Toda kaj prida daleč ne bomo prišli samo z zakoni in odredbami. Kardelj v svojem članku „Moč ljudskih množic“ pravilno ugotavlja: „Če pa to predolgo traja in postane skoraj smer v izgradnji, tedaj izgube ljudske množice perspektivo in ne vidijo več razlike med novim in starim. Na ta način se pretrga zveza med avantgardo in širokimi ljudskimi množicami. Potemtakem morajo tudi trenutni, začasni ukrepi nositi pečat demokratičnega značaja ljudske oblasti. Lahko so ostri, strogi, vedno pa morajo biti taki, da jih osnovne ljudske množice cenijo in razumejo kot zaščito svojih pravic in interesov. To morajo imeti pred očmi zlasti organi naše državne oblasti.“

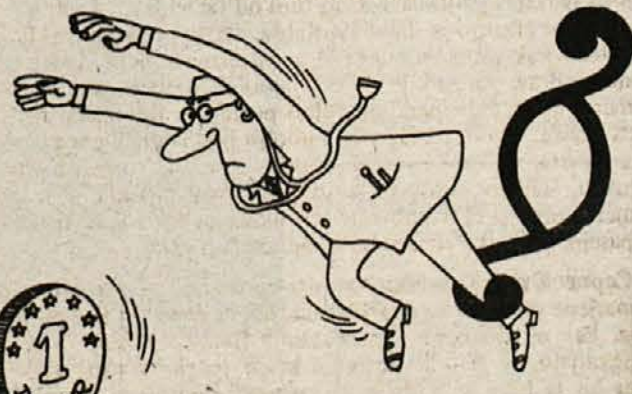
Kakorkoli že, dejstvo ostaja, da morajo biti vse poteze usklajene s temeljnimi hotenji ljudi.

Iz zadnjega PAVLIHE.

— Oprostite, ljubica, da govorim s teboj tako uradno. Zdaj imamo zaradi varčevanja prepovedane vse privatne telefonske razgovore.

ADMINISTRACIJA – DED VSEVED

KDO ODLOČA, KATERE APARATURE SO V ZDRAVSTVU POTREBNE...

UDARNIŠKA NEDELJA V ŠKRJANČAH — Pretežno s prostovoljnimi delom in lastnimi sredstvi se lotevajo posodobitve 1860 metrov dolge vaške ceste od Škrjanč do Boričevega krajani pod okriljem krajevne skupnosti Šmihel. Zadnje nedeljo je 25 vaščanov delalo na cesti. Doslej je bilo opravljenih že preko 300 prostovoljnih ur, še dvakrat toliko dela pa jih čaka poleg 12.000 din prispevka, kolikor je dala vsaka hiša, preden bo cesta asfaltirana. Pa še bo manjkalo... Trdno računajo na pomoč komunalne skupnosti, saj so krajani Boričevega maloštevilni, pa so kljub temu dali velik prispevek za cesto. (Foto: Bačer)

GRADNJA KOMETOVEGA SKLADIŠČA — V metliškem „Kometu“ so se odločili za gradnjo novega skladišča. Pomanjkanje skladišč je vseskozi precejšen problem v tej delovni organizaciji, saj zavzemajo dobro tretjino proizvodnih prostorov. (Foto: A. Bartelj)

NE LE TOVARNE — Ob slabem zraku ponavadi žugamo le čez tovarniške dimnike. Tudi kotli centralnega ogrevanja niso nedolžne stvarce. Tale, blizu zdravstvenega doma v Sevnici, posebno ob nizkem zračnem pritisku kaj lahko tekmuje s kakšnim tovarniškim dimnikom. (Foto: Zeleznik)

Brežičani izstopili iz Tomosa

Spet na začetku, ker Tomos iz Kopra tozdu v Brežicah ni izpolnil obljube

Zbor delavcev tozda za proizvodnjo kmetijske mehanizacije v Brežicah se je odločil za izstop iz Tomosa, ker matična organizacija ne more uresničiti investicije za izdelovanje kosilnic BCS. Izgradnja tega obrata je bila namreč poglavitni razlog za združitve s kopskim Tomosom, zdaj pa predstavlja ta naloga za Tomos preveliko breme.

V breziškem tozdu je trenutno zaposlenih 36 delavcev. Osnovni proizvod je trosilec umetnih gnojil Ferti, ki je na tržišču zelo iskani, zato jih bodo letos izdelali kar 30 odst. več. Razen tega so v Brežicah delali vozičke za kosilnice, obrabljive za seno, školjke sedežev za kmetijske stroje in nekatera kooperacijska opravila. Približno tak program bodo zadržali tudi v prihodnje. Dokončno ga bodo še izoblikovali. Kot samostojna organizacija namestijo poslovno tehnično sodelovati z neko večjo firmo, predvsem na komercialnem področju.

Vodja tozda dipl. inž. Jože Sikosek je povedal, da so v Brežicah doslej vedno poslovali brez izgub, kljub temu pa so delavci odhajali, ker niso mogli povečevati osebnih dohodkov. Samoupravni sporazum o delitvi jih namreč veže na Tomos in tako niso mogli upoštevati niti tistih popravkov, do katerih so bili sicer upravičeni. Razen tega računovodstvo organizacijsko ni bilo urejeno, zato so že lani sklenili, da bodo imeli celotno računovodsko

službo v Brežicah. Kadrovske to mesto še vedno ni zasedeno, ker za to delo zelo manjka ljudi.

Tozda pestijo številne kadrovske težave, zlasti pogosta menjava vodstva. To se mu zdaj ponovno obeta. Manjka tudi kvalificiranih strugarjev in rezkalcev.

Stanovanje imajo samo eno, medtem ko je obljuba za eno kadrovske stanovanje splavala po vodi. Zanj so imeli leta 1978 pismen sklep izvršnega sveta občinske skupščine, samoupravna interesna skupnost pa je napravila svoj razpored in dodelila stanovanje drugemu interesentu, čeprav je bila obveščena o njihovi potrebi. Za vodjo tozda so imeli še do prek kratkim pismeno zagotovilo stanovanjske skupnosti o dodelitvi kadrovskega stanovanja v bloku, ki ga zdaj gradijo, minul teden pa so jim sporočili, da iz solidarnostnih sredstev zgrajenih stanovanj ne bodo mogli dodeljvati za kadrovske potrebe. „Pa smo spet tam, kot pred tremi leti,“ so dejali delavci tega v začarani krog ujetega tozda.

Z osamosvojitvijo jih čaka vrsta nujnih naložb. Do zdaj namreč niso investirali v posodobitev opreme, ker so se nadejali nove tovarniške hale, zato morajo takoj kupiti nekaj novih strojev in preurediti lakirnico, v kateri je inšpektor ustavil delo. Te najnujnejše investicije imajo namen uresničiti še letos.

JOŽICA TEPPEY

Prva svarila

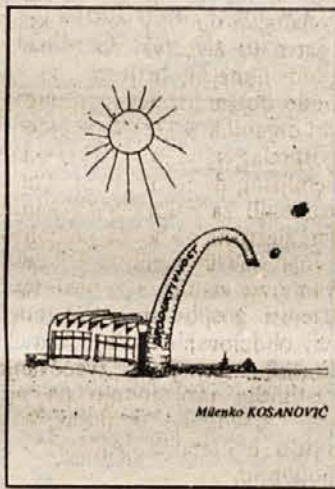
Nič več vsak graditelj hiše svoje kotlovnice?

Pomanjkanje vseh vrst goriv bo začelo kazati posledice šele v novi kurilni sezoni, kaj pa nas glede tega čaka v prihodnosti. Na območju novomeške stanovanjske skupnosti je kar 12 kotlovnice, ki ogrevajo 1516 stanovanj in nekaj poslovnih prostorov, skoro vsaka nova zasebna hiša pa ima svojo kotlovnico.

Stanovanjska skupnost je lani namenila 1,2 milijona dinarjev za obnovo kotlovnice na Mestnih nji- vah in v Jerebovi ulici, razen tega je bilo porabljenih še preko 400.000 din za razna popravila v kotlovnica- h. Kar 76 popravil so morali opraviti v minulem letu.

Vse to razen krize za mazut in tudi premog sili k razmišljanju, kako v novih soseskah načrtovati kurjavo

tako za družbena stanovanja kot za zasebnike. Ali še graditi več sosesk in več kotlovnice ali pa manj večjih sosesk z eno napravo in kakšno? Pli- novod je Novomeščanom ušel pred nosom, drugod v večjih soseskah gradijo toplarne.

Miroslav KOSANOVIC

Taka vprašanja so se že pojavila v razpravi v skupščini novomeške stanovanjske skupnosti, kar kaže, da strokovnjaki pravočasno opozarjajo na pretečo nevarnost mraza. V novomeški komunalni skupnosti so o tej problematiki tudi že zastavili besedo in odgovorjeno je, da bo občinska raziskovalna skupnost pripravila študijo glede bodočih potreb po energiji in tudi možnostih za pridobitev energetskih virov. Na osnovi dosedanjih razmišljanj in razprav o teh zadevah pa je povsem jasno: tako kot doslej se tudi pri porabi energije vseh vrst ne bomo mogli in smeli več obnašati.

Nastaja celo vprašanje, ali bo v bodoče v soseski, kjer so hiša tik hiše, dovoljeno zasebnikom vsakemu zase- gati kotlovnico.

R. BACER

GREGORJEV SEJEM NA VESELI GORI

Krajevna skupnost in turistično društvo Sentrupert bosta v sredo, 12. marca, na Veseli gori pri Sentrupertu priredila prvi letošnji tradici- onalni Gregorjev sejem. Razen živ- vine bodo naprodaj tudi najrazli- čnejši izdelki. Na Veseli gori bodo sejmi še 26. aprila, 6. septembra in 27. oktobra. Vabljeno!

AKTUALNA KARIKATURA

— Spremenili bi moral svoje navade... — (Privredni pregled)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Na mnoga vprašanja glede tradici- onalne pridelitve Dolenjcev, ki je bila predvidena v dneih od 21. do 23. marca na Mirni, upravni odbor Društva vinograd- nikov Dolenjske in prireditveni odbor pridelitve sporočata vino- gradnikom in drugim obisko- valcem, da je

Teden dolenjskega cvička preložen za nedoločen čas

Prireditelji nameravajo tudi nekoliko spremeniti dosedanja program. Namesto gostinskega, množičnega popivanja z godbo bodo ob slovesni podelitvi odlič- ij vinogradnikom za najboljše cvičke strokovna predavanja in pravilna, strokovna pokašnja vzorcev cvička po zgledu podob- ne pridelitve na Gospodarskem mazstavišču v Ljubljani. Vsem pokaševalcem bo na voljo „BIL- TEN“ s podatki o ocenjenih cvičkih, in to ne samo ocene cvičkov glavne degustacijske komi- sije z dne 22. 2. 1980 v Trebnjem, temveč tudi vse oce- ne cvičkov, črnih in belih dolenjskih vin, ki so bile po ožjih vinogradniških okoliših. Nadalje bodo prireditelji poskrbeli, da bodo najboljše ocenjeni dolenjski cvički ustekleničeni, tako da bodo ljubitelji poleg pokašnje iz kozarcev lahko kupili tudi poljudne količine najboljših dolenjskih cvičkov v steklenicah. Poleg tega bodo gostinci v svojih lokalih v teh dneh točili iz sodov najboljše ocenjene dolenjske cvičke. Skušali bomo doseči, da bodo najboljše dolenjske cvičke v tem času točili tudi ostali gostinci po vsej Dolenjski in Posavju (morda tudi po Ljubl- jani), in ne samo gostinci iz območja občine Trebnje. Tako bo „Teden dolenjskega cvička“ na bolj strokovni, pa tudi komer- cionalni ravni, kar bo vno- gradnikom in potrošnikom brez dvoma le v korist, ki bo traj- nejšega pomena.

GLAVNA DEGUSTACIJA V TREBNJEM

Za prireditev Tedna do- lenjskega cvička 1980 je bila 22. februarja v Trebnjem glavna pokašnja. Komisija iz dveh stro- kovnjakov biotehniške fakultete iz Ljubljane, dveh strokovnjakov Kmetijskega inštituta iz Ljublja- ne in 6 predstavnikov ožjih vinogradniških okolišev je preiz- kusila in ocenila 125 vzorcev dolenjskih cvičkov. Odličnih cvič- kov (z oceno 14,5 in več točk) je bilo 55, prav dobrih cvičkov (z oceno 13,0 do 14,4) je bilo 56, dobrih cvičkov (z oceno od 11,0 do 12,9) je bilo 9, 5 vzor- cev pa zaradi napak vina ni bilo ocenjenih. Poimenski seznam last- nиков vzorcev z oceno in drugi- mi podatki bo na voljo vsem v „Biltenu“ pridelitve.

Strokovnjaki iz Ljubljane so bili nad izredno visoko kako- vostjo dolenjskih cvičkov resnično navdušeni. Visoka in množič- na kakovost tako velikega števila preizkušenih vzorcev tega cenje- noga vina je brez dvoma dovolj utemeljena podlaga za zahtevo, naj se dolenjski cviček uvrsti med kakovostna vina z geografskim poreklom in popravi krivični predpis, kakor zahtevajo dolenjski vinogradniki, ki jih zastopa Društvo vinogradnikov Dolenjske.

Pokušnja dolenjskih cvičkov v Podbočju

Člani Društva vinogradnikov Dolenjske, organizirani v ožjem vinogradniškem okolišu Podbo- čje so 20. februarja komisjsko ocenili 73 vzorcev vina, cvička svojih članov. Odličnih cvičkov z oceno 14,5 in več točk je bilo 20, prav dobrih cvičkov z oceno 13,0 do 14,4 točke je bilo 25, dobrih cvičkov z oceno 11,0 do 12,9 točke je bilo 13, primernih cvičkov z oceno pod 11 točk je bilo 10 vzorcev, 5 vzorcev pa zaradi večjih napak ni bilo ocenjenih. Poimenski seznam lastni- kov teh vzorcev z ocenami bo natisnjen v „Biltenu“ pridelitve „Teden dolenjskega cvička.“

Vinogradniki in drugi ljubitelji vina so vzorce ocenjenih cvičkov lahko preizkusili 23. in 24. februarja 1980 v gostilni Kerin v Podbočju. Vinogradniki so v velikem številu pokašali ocenjene vzorce cvičkov s potrebnimi podatki o lastnikih vzorcev na posebnem seznamu, ki je obiskovalcem in pokaševalcem bil na voljo. Splošno mnenje obiskovalcev in pokaševalcev je bilo, da so take primerjalne pokašnje vin zaželeno in da je bila strokovna ocena vzorcev na splošno zadovoljiva in ustreza kako- vosti.

Ožji vinogradniški okoliš Cerklje ob Krki

24. februarja se je 27 vno- gradnikov s Piroškega vrha pri Cerkljah ob Krki na obronku Gorjancev odločilo, da pristopi- jo kot redni člani k Društvu vinogradnikov Dolenjske. Izvolili so 5-članski svet ožjega vinogradniškega okoliša Cerklje in bodo v tej organizacijski obliki razvijali svoje društveno življenje.

DT

LE ČEVLJE SODI NAJ...

Kako nekateri razumevajo stabilizacijo, se je pokazalo oni dan v „Lisci“. Ena od sindikalnih predsednic je namreč po vsej sili hotela biti bolj papeška kot papež, zato je meni nič tebi nič predlagala: „Tudi kulturne prireditve naše skupne kul- turne komisije je treba sta- bilizirati!“ Žal ni bila tako inventivna, da bi nadaljevala v tem stilu in rekla katero, kako naj bi delali in prihra- nili tudi kaj po pisarnah. Pa niso na taistih kulturnih pri- reditvah tako prizadevno nastopali stari in mladi, razum- ljivo, v prostem času!

Sejmišča

NOVO MESTO: Na pone- deljkovem sejmu je bilo naprodaj 322 pujskov in 36 od tri do šest mesecev starih prašičev. Prodanih je bilo skupaj 219; pujski so bili po 1.350 din, starejši prašiči pa po 1.360 do 2.400 din. Naprodaj je bilo tudi 32 glav goveje živine. Prodanih je bilo 12 glav; voli so vejali 29 do 32 din, krave 23 do 26 din, mlada živina pa 24,50 do 27 din kilogram žive teže.

BREŽICE: Pripeljanih je bilo 464, prodanih pa 338 prašičev. Pujski so stali do 60 din, nad tri mesece stari prašiči pa do 40 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Po parkljih spoznaš rejca

V Kmetijski enciklopediji pa tudi v številnih drugih strokovnih knjigah piše: govedu je treba parklje obrezovati dvakrat na leto, saj zanemarjeni parklji občutno zmanjšujejo pretire mleka in mesa. Toda koliko lastnikov živali v resnici spoštuje to pravilo? Prav malo, to lahko vidimo po naših hlevih, kjer mnoge živali trpijo zaradi opuščene nege parkljev.

Nego lahko v resnici opustimo samo v enem primeru če bi živali pasli skoraj skozi vse leto. Paša je zagotovo najboljši in najcenejši zdravnik za parklje. Med stalno hojo se namreč rože- vina toliko obrabi, kolikor je zraste na novo, zato obrezovanje ni potrebno. Tudi nekajmesečna paša izdatno pomaga in je torej priporočljiva tudi iz tega razloga, da o drugih ugodnostih, zlasti cenenosti prehrane, sploh ne govorimo.

Rast parkljev je odvisna zlasti tudi od tal v hlevu. Zgolj nabita zemlja pod živalmi je daleč najslabša, saj so predolgi parklji kaj značilen znak zanemarjenega in neustreznega hleva. Lesen pod je sicer zdrav, za parklje pa ne najboljši, zato je tudi v takih primerih porznilnik parkljev nujno potreben. Betonska tla niso dosti boljša. Glede parkljev je najboljši pod iz gradbenega mate- riala hlevita, na katerem si živali na novo zrastle roževino hitreje obrusijo. Vendar običajno še tudi ne dovolj. Parklje je v takih primerih priporočljivo obrezovati enkrat na leto, če se živali nič ne pasejo. Še boljše je seveda nekajmesečna paša.

Čeprav živinozdravniki pogosto opozarjajo na škodljivost za- nemarjene roževine na govejih parkljih, ni dosti uspeha že zaradi tega, ker ni primerno usposobljenih ljudi za rezanje parkljev. Opozarjajo, da bi bili potrebni krajši tečajji za usposabljanje, sicer bo ta hiba še nadalje zmanjševala donosnost živali. Take pasme krav, ki bi ji zrastle ravno toliko roževine, kot se je obra- bi, genetikci verjetno pač ne bodo nikoli vzgajili.

Inž. M. L.

Dolenjski list danes tretjič delno drugačen

Danes spet izbor „Iz naših občin“ — Povabilo bralcem, naj povedo svoje mnenje

Prvi četrtek v marcu je danes v Dolenjski list je spet — tretjič izšel v „poskusni“ izdaji, brez doslej dolga leta običajnih občinskih strani. Iz novinarskega gradiva je spet narejen izbor prispevkov, pri katerih ima poglavito težo novinarska, sporočilna vrednost in aktualnost, ne pa to, koliko prostora je v listu zakupila posamezna občina.

Kot smo že poudarili pri obeh dosedanjih „poskusnih“ številkah v začetku januarja in februarja, je to prvi korak v prizadevanju, da bi izboljšali kvaliteto lista in okrepili njegovo pokrajinsko povezovalno vlogo. „Poskusne številke“ so nam priporočili izdajateljski svet in ustanoviteljski lista, občinske konference SZDL, ki so nositeljice trimesečne javne spremembe o delni spremembi oziroma prilagajanju Dolenjskega lista novim razmeram, v katerih del informacijskih nalog prevzemajo tudi občinska delegatska glasila, glasila delovnih organizacij in krajevnih skupnosti.

Javno razpravo vodijo občinske konference oziroma medobčinski sveti SZDL, vendar naj to ne bo ovira, da ne bi, spoštovani bralci, na uredništvo poslali kako pismeno pripombo ali nasvet. Uredniški odbor bo hvaležen za dober svet, pa tudi za kritiko, saj se zaveda, da je Dolenjski list v prvi vrsti — vaš list.

UREDNIŠTVO DL

O VSEH VPRAŠANJH V KK SZDL

Prejšnjo sredo je bila v Metliki seja delegatov krajevnih konferenc SZDL Metlika. Beseda je tekla o srednjeročnem razvojnem programu metliške krajevnih skupnosti ter o delovanju in uveljavljanju delegatskega sistema v tej krajevni skupnosti. Sprejeli so tudi program in se dogovorili za metode dela krajevnih konferenc. Seveda je bil v okviru tega dnevnega reda govor še o ostalih vprašanih in sprotnih problemih, s katerimi se srečujejo v KS Metlika.

POSLOVANJE „BETI“ V LANSKEM LETU

Prejšnji teden so bili v vseh tozidih metliške Beti zbori delavcev, na katerih so razpravljali o rezultatih poslovanja v lanskem letu. Na zborih so ocenili gospodarsko stanje posameznega tozida in celotne delovne organizacije. Te ocene bodo izhodišče za delo v letošnjem letu in osnova za njihov stabilizacijski program, ki mora biti sestavni del gospodarskega načrta največje metliške delovne organizacije za letošnje leto.

Zavarovanje vozil tretjič v izgubo

Območna zavarovalna skupnost Triglav je lani kot celota donosno poslovala, pač pa je izguba v prometni rizični skupnosti, in to največ po zaslugi družbenega sektorja

Ko so 26. februarja zbori delegatov obravnavali poročilo o lanskoletnem poslovanju Dolenjske območne skupnosti Triglav in plan za leto 1980, so menili, da so bili doseženi ugodni rezultati. Z zaskrbljenostjo pa so razglabljali, kaj ukreniti v prometni rizični skupnosti, kjer je že tretje leto izguba.

Zavarovalstvo se je lani hitreje razvijalo predvsem na manj razvitih območjih, sicer pa so premije porasle za 24 odst., kar je za 2 odst. nad pričakovani. Velik napredek je bil dosežen v hitrejšem reševanju škodnih primerov, saj je konec leta 1979 ostalo nerešenih 1000 škodnih primerov manj kot leto dni prej. Med nerešenimi gre v veliki večini za škode iz avtomobilskega zavarovanja, pri katerih so zaradi težjih posledic nesreč postopki še pred sodišči ali organi pregona. Pri prometnih škodah je za minulo leto značilno, da so znatno hitreje rasle škode v družbenem kot v zasebnem sektorju, da pa je pri zasebnih zavarovalnicah opaziti tudi primerne poskuse goljufij. Kaj 32 sumljivih pri-

Neobdelana zemlja skrbi mlade

Na seminarju v Šmarjeških Toplicah so se pogovarjali o nalogah, ki jih čakajo

Predsedstvo konference mladih v kmetijstvu pri republiški konferenci Zveze socialistične mladine Slovenije in Odbor za kmečko mladino pri Zdrudni zvezi Slovenije sta organizirala od 29. februarja do 2. marca v Šmarjeških Toplicah seminar za predsednike področnih konferenc mladih v kmetijstvu in predsednike osnovnih organizacij ter aktivov mladih zadrugnikov.

Mladi so se na seminarju seznanili z vrsto vprašanj, ki so in bodo ključna za nadaljnji razvoj kmetijstva. Tako so imeli v programu seznanjanje z nalogami zadrugne zveze pri razvoju kmetijstva in preobrazbi vasi, s prostorskim planiranjem in zagotavljanjem zemljišč za kmetijstvo, nalogami mladine pri stabilizaciji gospodarstva in z nalogami mladih pri uresničevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v zadrugnih organizacijah.

Dograjevati, ne pa krniti usmerjenega šolstva

Posavje ima pomisleke zoper bodočo mrežo usmerjenega izobraževanja

V četrtek je medobčinski svet SZDL za Posavje v Sevnici kot eden prvih v Sloveniji pripravil razpravo o osnutku bodoče mreže usmerjenega

izobraževanja. V Posavju imajo zoper ta osnutek hude pomisleke. Posebno ogorčeni so Krčani. Tam so o tem sprejeli celo posebno stališča, dolga tri strani, ki so jih na sevnškem posvetu podprli tudi predstavniki ostalih dveh občin.

V Posavju vztrajajo na vsaj sedanjih razvejanosti usmerjenega izobraževanja, nikakor pa ne, na siromašenju. V Brežicah naj bi ostali obe usmeritvi šolskega centra: izobraževanje pedagoškega kadra za razredni pouk, ravno tako tudi za ekonomske in trgovske profile. V Krškem terjajo, da na srednji tehnični šoli ostane tudi elektro smer. V Sevnici naj bi naprej razvijali šolo za konfekcionarke. Osnutek mreže je pojasnjeval njeval Boris Lupužič.

A. Ž.

KMALU NARED - Nakupovalni center na Griču v Krškem bo odprt še v tem polletju. Z veliko izbiro blaga bo popestril trgovsko ponudbo v krški občini in zadržal več denarja doma. (Foto: A. Ž.)

Se posebej zanimiv je bil v okviru seminarja razgovor mladih s sekretarjem republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ivom Marenikom. V sproščeni in izčrpnem razgovoru so mladi načeli marsikatero vprašanje, ki jih tare. Čeprav so se v razgovoru dotaknili vrste določenih vprašanj, ne da bi zahajali v načelno politiziranje, se je na koncu vendarle izluščila ne samo osnovna naloga, ki čaka mlade v kmetijstvu, marveč tudi usmeritev našega kmetijstva na splošno. Tako so mladi načeli vprašanja, kaj z neobdelano zemljo, kako plačevati pospeševalno službo, da bi ta bila bolj učinkovita, kako urediti odnose z zadrugami. V kratkem povzetku Marenikovih odgovorov lahko pomenimo, da v našem kmetijstvu ne smemo pričakovati, da bo družba s čarobno paličko razrešila vsa vprašanja. Tako bo treba glede neobdelane zemlje ukreniti nekaj skupaj z zemljiškimi skupnostmi, glede pospeševalne službe bo treba najti nove virov, navržena je bila misel, da bi zanjo združevalo sredstva več kmetijskih skupaj, skupaj z zadrugami. Kar pa

Dr. Alojz Šuštar, novi ljubljanski nadškof

Slovenski metropolit se je rodil v vasi Grmada pri Trebnjem

Papež Janez Pavel II. je za novega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita imenoval dr. Alojza Šustarja, dosedanjega kanonika stolnega kapitlja v Ljubljani.

Dr. Alojz Šuštar se je rodil 1920 v vasi Grmada pri Trebnjem. Po končanih teoloških študijih je več let živel in deloval v tujini, zlasti v Švici, kjer je bil v mestu Churško vikar, hkrati pa tudi tajnik Sveta evropskih škofovskih konferenc. Leta 1977 se je vrnil v Ljubljano.

Dosedanji ljubljanski nadškof in metropolit dr. Jože Pogačnik, ki je v ostavki od leta 1977, ko je dopolnil 75 let, kar je po pravilih rimskokatoliške cerkve starostna meja za opravljanje škofovskih dolžnosti, je bil imenovan za apostolskega administratorja nadškofije.

Dosedanji ljubljanski nadškof in metropolit dr. Jože Pogačnik, ki je v ostavki od leta 1977, ko je dopolnil 75 let, kar je po pravilih rimskokatoliške cerkve starostna meja za opravljanje škofovskih dolžnosti, je bil imenovan za apostolskega administratorja nadškofije.

varovanju kmetijskih posevkov in živine, preventivni dejavnosti in varovalnem načrtu, ki je bil hkrati s planom sprejet in je bil ocenjen kot zelo konkreten in dobro zastavljen. Predvideno je, da bodo premije skupno porasle za nadaljnjih 21 odstotkov, od tega v družbenem sektorju za 20 in v zasebnem sektorju za 22 odstotkov. Število zavarovanih se bo letos povečalo za 12 odst., vse to pa ne sloni na višjih cenah, razen pri avtomobilskih zavarovanjih, marveč na zajetu nezavarovanega premoženja in povečanju obsega dela.

Za preventivo, bo letos na voljo najmanj 9,6 milijona dinarjev, kar bo razdeljeno po enakih merilih kot v preteklem letu. Nalaganje začasno prostih zavarovalnih sredstev pa se bo po sklepu zbora delegatov odvijalo po pravilniku (ta je že v veljavi), pri čemer bodo do teh sredstev lahko prišli le programi, ki so usklajeni z razvojnimi načrti območja in plani bank. R. B.

se tiče zadrug, to sploh ni sistemsko vprašanje, kajti zadruga so kmetje, ki so vanjo vključeni, zato so za vse, kar se v njej dogaja, tudi sami odgovorni. Če pa v zadrugah ne gre tako, kot bi morali iti, potem morajo preko vseh samoupravnih mehanizmov stanje urediti.

Na koncu je še posebej poudaril, da se moramo v kmetijstvu spet vrniti k zemlji, k lastni surovinski osnovi. Zlasti pa se je treba „preumeriti“ k večji kmetijski proizvodnji, kajti od enega teleta se ne da živeti. To pa pomeni, da se bomo morali v naslednjem obdobju bolj spoprijeti z vprašanji ekonomije in tehnologije, da enkrat že opravimo s „počeznimi“ ocenami. In ko bodo svoje naloge opravile zadruge, kmetijske zemljiške skupnosti, krajevne skupnosti in drugi dejavniki, se ne bo več dogajalo, da bomo na naših poljih videli strnišča izpred dveh let ali koruznico lanskega leta.

J. SIMČIČ

MLADI V KMETIJSTVU — Na dvodnevem seminarju v Šmarjeških Toplicah so se mladi seznanili z nalogami, ki jih čakajo v kmetijstvu. Med drugim so imeli o tem tudi razgovor z republiškim sekretarjem za kmetijstvo Ivom Marenikom.

Dom se že odpira navzven

V novomeškem Domu upokojencev biva že 70 stanovalcev, začenjajo pa z vrsto uslug tudi zunanji ostarelim občanom: pranje, likanje, prehrana in družabnost

27. februarja je uprava novega Doma upokojencev v Novem mestu organizirala tiskovno konferenco, na kateri so orisali zdajšnjo dejavnost doma in tudi načrte, ki obetajo ostarelim občanom vrsto ugodnosti po znatno nižjih cenah.

Za lanske oktobrski občinski praznik Novega mesta odprta najmodernejše zgrajena in opremljena ustanova za upokojence in druge ostarele občane še ni povsem zasedena. To je bilo tudi v načrtu, kajti le postopna zasedba sob in sprejem stanovalcev omogoča, da se vsakemu lahko posvetijo in ga privadijo novemu okolju.

Pomembno orožje: pravo obveščanje

Z Letne konference borcev na Mestnih njivah

Nad 50 nekdanjih borcev NOV in aktivistov z Mestnih njiv v Novem mestu je 27. februarja pregledalo enoletno delo organizacije, ki združuje 88 članov. Le dva izmed njih sta še v rednem delovnem razmerju, vsi drugi pa so upokojenci, invalidi ali gospodinjice; kljub takemu sestavu delajo številni med njimi na raznih, celo vodilnih mestih in funkcijah. Osveščeno in medsebojno zaupanje jih povezuje.

Nič ni bolj naravnega, kot da se je predsednik organizacije Jože Brudar v imenu vseh nekdanjih borcev na konferenci najprej spomnil tovariša Tita in njegove borbe za zdravje; zaželeli so mu okrevanje in vrnitev k državiškimi opravilom. Borci so podprli vse ukrepe za gospodarsko ustalitev, obsodili pa so „pojave mizličnega nakupovanja, ki se je v zadnjih tednih pokazalo tudi v tej krajevni skupnosti. Pomembno orožje proti pojavom sebičnega potrošništva je pravilno obveščanje in pojasnjevanje razmer, so poudarili, oboje pa naj izvira tudi iz prenašanja borbenih tradicij iz vrst ZB. Posebej so pohvalili vodstva vseh družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti za požrtvovalno delo za napredek KS. Vse delegate, ne glede na to, kje delajo, so pozvali k še aktivnejšemu delu.

Lojze Pucelj, predsednik KS, se je borcem zahvalil za njihov pomemben delež pri upravljanju v krajevni skupnosti, hkrati pa je razložil načrte o nadaljnji izgradnji, družbeni samozasčiti in razvoju KS. O političnem delu na terenu je govoril tudi Pavle Ajdič, sekretar osn. organizacije ZK v krajevni skupnosti. Kritična beseda borcev je opozorila še na vprašanje javnih zaklonišč v mestu; želijo odgovor, kakšni so načrti glede njihove izgradnje, saj o tem premla vemo.

Ze zdaj je bila skrb za nekdanje soborce ena prvih dejavnosti te organizacije; sklenili so jo še okrepiti, postavili pa so tudi novo komisijo za prenašanje tradicij NOB na mladi rod.

STONE GOŠNIK

BOŠTANJ: NOVA ČRPALKA

V torek ob 10. uri so pri mostu čez Savo v Boštanju odprli novo petrolovo črpalko. To je pravzaprav prva črpalka v sevnški občini ob magistralni cesti in bo torej v večji meri pritegovala avtomobile iz tranzita, saj med Radečami in Krškem ni druge črpalke ob tej cesti. Nova črpalka bo za razliko od črpalke v Sevnici odprta tudi ob nedeljah popoldne.

sestavljena organizacija združenega dela za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine, gostinstva in storitev, n. sub. o., Ljubljana

MERCATOR — VELEPRESKRBA

TOZD STANDARD

Novo mesto, Glavni trg 3

Razpisna komisija TOZD razpisuje na podlagi 80 in 82. člena statuta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA

POSLOVODNEGA ORGANA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev in pogojev, predpisanih v 511. čl. Zakona o združenem delu, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima višjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri
- da ima 5 let delovnih izkušenj, od tega 3 leta na vodilnih delovnih mestih.

Poleg navedenih pogojev mora imeti kandidat še:

- sposobnost vodenja in organiziranja
- družbenopolitične in moralno—etične kvalitete.

Rok za sprejemanje prijav je 15 dni po objavi oziroma razpisu. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtev naj kandidati pošljejo na naslov: Razpisna komisija Standard, Novo mesto, Glavni trg 3. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa o imenovanju.

180/10—80

MEDOBČINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA ZA DOLENJSKO NOVO MESTO
Novi trg 9, Novo mesto, tel. 23—773

PREKLICUJE

JAVNO LICITACIJO

za prodajo osnovnih sredstev, ki je bila razpisana za 14. marca 1980 ob 10. uri v Dolenjskem listu št. 9 dne 28. februarja 1980, ker bo navedena osnovna sredstva še naprej zadržala v lastni uporabi.

Za vse naj bodo le ena vrata

Povečanje izvoza je naloga številka ena, januarke kršitelje dogovora o izplačilu osebnih dohodkov pa pozvati na odgovornost — so menili na seji OK ZK v Novem mestu

Zadnji dan februarja je novomeška občinska konferenca Zveze komunistov obravnavala predlog letošnje občinske resolucije in naložila komunistom, naj se s posebno zagnanostjo zavzemajo za uresničitev dogovorjenih stališč. V razpravi je sodeloval tudi Franc Sali, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS.

Najdlje so se zadržali pri blagovni menjavi s tujino, ki je še posebno letos zaradi omejitvenih ukrepov izrednega pomena. Smatrali so, da se komunisti ne smajo zadovoljiti z 69 odstotki pokrivanja izvoza z uvozom, kot je zapisano v predlogu resolucije, marveč da je doseči vsaj 80-odstotno kritje izvozno-uvozne bilance. Kot so ocenili, bi bilo to možno doseči tudi s pomočjo večjih ugodnosti za izvoznike. Predlagali so, naj bi celo presežke občinskega

psoračuna za leto 1980 namenili tovrstni stimulaciji. Komunisti se morajo z vso odgovornostjo zavzemati, da v nobeni delovni organizaciji ne bodo skušali uiti določilom resolucije skozidruha vrata. Januarja letos, ko je bila sicer

že povsem jasna usmeritev glede izplačila osebnih dohodkov, je bilo ugotovljenih spet tretjino kršiteljev resolucijskih načel, ki so izplačali za osebne dohodke več, kot bi smeli. O tem so spregovorili na konferenci precej kritično in zahtevali od pristojnih v izvršnem svetu natančne podatke in tudi ukrepe.

„Pri kmetijstvu je neverjetno dolg spisek naložb, ki se s predlogom letošnje resolucije prenašajo na naslednje obdobje, čeravno je ta dejavnost povsod upoštevana kot prednostna,“ je menil delegat Slavko Medle, in ko so o tem razpravljali, je bilo sprejeto stališče, naj se pospešeno gradijo potrebna skladišča, hladilnica in tudi trgovina, ker pomankanje vsega tega povzroča motnje v preskrbi in splošno nezadovoljstvo.

Konferenca je sprejela še nekaj drugih dopolnitev k predlogu resolucije, program dela občinske konference in komiteja za prvo polletje 1980 in statutarni sklep o organiziranosti in delovanju občinske organizacije ZK v Novem mestu. Novo v tem je, da bo imela konferenca svoja predsednika, ki pa bo to funkcijo opravljal kot prostovoljec. R. BACER

Vzorci vin za semiško razstavo

Pobiranje vzorcev bo 22. in 23. marca

Vzorci vin za četrto razstavo belokranjskih vin v Semiču bodo zbirali 22. in 23. marca. Posebna komisija bo v kletih vinogradnikov sama natočila po tri buteljke vina ter sod označila. Vsak vinogradnik, ki bo razstavljal vino, mora imeti na razpolago najmanj 200 litrov vina za prodajo na razstavi.

Vzorci bo pregledala in preizkusila 6-članska komisija, sestavljena iz štirih vinogradnikov, enologa in zapisničarja. Vina, ki zaradi napak ali boleznih niso primerna za razstavo, bo izločila, vinogradnike pa obvestila, kakšne napake so ugotovili. Seveda bodo poskrbeli, da bo o izločenih vinih obveščen samo prizadeti vinogradnik in niti člani komisije ne bodo vedeli čigavo vino ocenjujejo oziroma čigavo so izločili.

Vina, ki bodo prišla na glavno pokašnjo, bo ocenjevala 6-članska komisija enologov, ocenjevanje pa bo 28. in 29. marca v Semiču. Rezultate glavne pokašnje bodo objavili v biltenu, ki ga bodo pripravili za razstavo. F. DERGANČ

Spodobil bi se vsaj odgovor o stanovanjih

Se enkrat podaljšaj rok

NOVO MESTO — Pisali smo že, da 38 družin v novomeški občini zaseda solidarnostna stanovanja, ki bi jih morali dobiti novi stanovalci, ker je pretekel 5-letni rok bivanja po vselitveni pogodbi. Toda delovne organizacije, ki so bile dolžne v tem času priskrbeti nova stanovanja, obveznosti niso vzele resno. Čeravno je prišlo medtem do sklepa, da se rok bivanja podaljša do konca leta 1981, pa tudi zdaj nekateri delovne organizacije sploh ne odgovorijo na vprašanje stanovanjske skupnosti, kaj so ukrenile glede solidarnostnih stanovanj, ki jih zdaj protipravno zasedajo njihovi delavci.

Na nedavni skupščini stanovanjske skupnosti so o tem znova govorili in kritizirali tak odnos delovnih organizacij do stanovanjske skupnosti. Pionir, denimo, ne smatra niti za potrebno niti odgovoriti, kaj je že ukrenil, oziroma kaj še bo. Delegati so dali vnovič enomesečni rok, da s takimi zamudniki razčistijo odnose in da ti črno na belem jamčijo izselitev.

Ogroženo zdravljenje borcev?

V črnomaljski občini je več kot 3.000 borcev, ki so vedno starejši in bolehnješi

CRNOMELJ — Od okoli 17.500 prebivalcev črnomaljske občine je več kot 3.000 borcev. S tem se ta belokranjska občina po številu borcev glede na število prebivalcev uvršča v Sloveniji v sam vrh.

Na zadnji razširjeni seji občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV Črnomelj — bila je prejšnji četrtak — je med drugim beseda tekla tudi o organiziranosti in aktivnosti borcev v občini. Na splošno gledano so črnomaljski borci delavni na vseh področjih, še vedno pa ugotavljajo, da so nekateri preobremenjeni z delom in številnimi funkcijami, medtem ko se jih še precej ogiba družbenopolitičnemu delu.

Letošnje krajevne konference so bile v glavnem dobro organizirane in obiskane, na njih se je znova pokazala enotnost članov Zveze borcev. Res je v posameznih primerih prišlo do nesporazumov, in to samo, ko je stekla beseda o materialnih vprašanjih borcev. Spet pa se je izkazalo, da negodujejo v glavnem tisti, ki imajo materialno vprašanje kar dobro urejeno.

Zdravstveno varstvo borcev je v zadnjem času precej bolj urejeno kot leta nazaj. V črnomaljskem zdravstvenem domu deluje dispanzer za borce, v katerem delajo splošni zdravnik, medicinska in patronažna sestra, ki redno obiskujejo bolne člane na domu. Zgledno deluje tudi zobozdravstvena ambulanta za borce. Še vedno pa je čakalna doba na specialistične preglede prevelika.

Medtem ko je bilo lani klimatskega in kopalniškega zdravljenja deležno 140 borcev, odobreno pa je bilo 160, je januarja letos zdravniška komisija odobrila to zdravljenje samo dvema borcema, čeprav je imelo zdravniška priporočila več borcev.

Ker se starost borcev veča in s tem slabša njihovo zdravstveno stanje, predlaga občinski odbor črnomaljski zdravstveni skupnosti, da skupaj z občinskim odborom, dis-

panzerjem za borce in zdravniško komisijo poišče možnosti za boljše

Načrtneje do stanovanj

Sadovi sporazuma o družbeno usmerjeni gradnji — Glavni nosilec planiranja je lahko le združeno delo

ČRNO MELJ — Pred kratkim so v Črnomlju v okviru praznovanj občinskega praznika izročili namenu 22-stanovanjski blok, ki je bil zgrajen v sklopu družbeno usmerjene gradnje. Samoupravni sporazum o družbeno usmerjeni gradnji je pred letom in pol podpisalo devet podpisnikov, od družbenopolitičnih skupnosti preko delovnih organizacij do krajevnih skupnosti Črnomelj in Semič.

„Tako smo se lahko plansko lotili stanovanjske gradnje v občini,“ je povedal predsednik izvršilnega odbora stanovanjske skupnosti Janez Povšin. „V začetku lanskega leta je bil podpisan tudi sporazum o združevanju sredstev za financiranje družbenih stanovanj. Po tem podpisu so denar za predvidene planske investicije zagotovile delovne organizacije iz lastnih sredstev, s pomočjo bančnih kreditov, pomemben vir pa so tudi sredstva in krediti zveze stanovanjskih potreb kadrov v manj razvitih občinah ter sredstva sklada za financiranje in kreditiranje stanovanjske gradnje pri črnomaljski stanovanjski skupnosti.“

V prvi polovici lanskega leta so bila zagotovljena sredstva za začetek gradnje 66 družbenih stanovanj v treh blokih; ta gradnja naj bi brez komunalnega opremljanja stala dobrih 35 milijonov dinarjev. Vendar to očitno ne bo zadostovalo in bodo morali podpisniki prispevati še po-

trebni denar za predvidene podražitve.

Zaradi hitre rasti zaposlovanja in odpiranja novih delovnih mest gradnja družbenih stanovanj ni mogla slediti potrebam niti načrtovanim srednjeročnim programom stanovanjske skupnosti. Zato so v Črnomlju prešli na drugačen način planiranja stanovanjske gradnje, ko je glavni nosilec planiranja združeno delo v skladu s svojimi potrebami in možnostmi. Tako naj bi bil nov srednjeročni plan stanovanjske skupnosti rezultat usklajenega delovanja vseh nosilcev, ki so odgovorni za pripravo planskih dokumentov. A. B.

KLJUČI NOVIH STANOVANJ — Na slovesnosti ob otvoritvi novega bloka na Čardaku, zgrajenega v okviru družbeno usmerjene gradnje v črnomaljski občini, je Janez Povšin predstavnikom delovnih in drugih organizacij izročil ključ 22 stanovanj.

Mladi med aktiviste RK

Z letne skupščine organizacije RK Novo mesto

Občinska organizacija RK je ena najmočnejših organizacij v novomeški občini, saj združuje 34 krajevnih organizacij, 11 aktivov v delovnih organizacijah, povezuje aktivne RK v 16 osnovnih šolah in 6 srednjih šolah, v katerih je skupaj vključenih skoraj 25000 članov.

Nedavno so delegati na redni letni skupščini ocenjevali delo za preteklo petletno obdobje in ugotovili, da je bilo delo organizacije bogato in uspešno. Pri uresničevanju programa so imeli še največ težav s prostori, saj pravih za to dejavnost sploh ni. Zdravstveni delavci so na podeljeju pripravili več sto predavanj s področja zdravstvene vzgoje in preventive. Največja dejavnost pa je bila prav gotovo organizacija krvodajalstva, ki na Dolenjskem združuje že nad 3000 članov, število pa se vsako leto večja.

Veliko delo je Rdeči križ opravil tudi na področju leto-

vnanja naših otrok. V počitniških krajih na Debelem rtiču, Fazanu, Puntizeli, Vraskem in Gozdu-Martuljku se je samo v lanskem letu zvrstilo prek 1000 otrok iz novomeške, trebanjske, črnomaljske in metliške občine. Aktivni so bili tudi mladi člani RK.

Organizacija RK ima skupaj s svojimi aktivisti velike zasluge tudi pri zbiranju prispevkov za nakup dragih medicinskih instrumentov, ki jih potrebuje novomeška bolnišnica. Do danes se je v posebnem medobčinskem skladu zbralo že več kot 2,5 milijona dinarjev.

Izvolili so tudi nov štirinajstčlanski izvršni odbor, ki ga bo vodil Danilo Kovačič. Ob zaključku so najprizadevnejšim razdelili številna priznanja, ki jih je bila deležna tudi množica mladih, kar je dober znak za bodočnost te najbolj zloekolojubne organizacije. J. PAVLIN

CEGELNICA NAJ SE POVEČA

Tovarna Krka je preko svojih delegatov v stanovanjski interesni skupnosti občine Novo mesto predlagala, naj v letošnjem planu upošteva željo, da bi v Cegelnici zgradili 30 zasebnih hiš, ki jih načrtujejo

predvsem v zvezi z obnovo bivše steklarne Inis in s pridobitvijo ustreznih kadrov za novo proizvodnjo. Kot kaže, pa je za gradnjo v tem mestnem predelu precej zanimanja še med drugimi delovnimi organizacijami, zato glas združenega dela vsekakor ne bi smel biti glas vpjočega v puščavi.

Del bremena pade na starše

Povečanje cen v novomeških vrtcih je sestavni del varčevalnega programa — Z gradnjo vrtcev v Ločni pa se nadaljuje po najhitrejšem možnem postopku

29. februarja je skupščina otroškega varstva v Novem mestu sprejela lanski zaključni račun in letošnji plan. Očitno je, da tudi letos stiska za prostor v vrtcih ne bo omiljena.

V letu 1979 je bilo v otroškovrstvene ustanove v novomeški občini zajetih 1499 otrok v 72 oddelkih, 210 predšolskih pa je bilo deležnih 80-urnega vzgojnega programa v potujočem vrtcu in v 8 varuških družinah je bilo v organiziranem varstvu 40 dojenčkov. Skupnost študentov tudi 43 vzgojiteljic, ki bodo postopoma zapolnile zdajšnjo kadrovsko vrzel.

Lani je bil na novo odprt samo vrtcev v Bršljinu, izdelana pa je bila investicijsko-tehnična dokumentacija za gradnjo vrtca v Ločni. Ni pa

bilo možno začeti gradnjo, ker ni bilo dovolj sredstev. Dejstvo je, da je vrtcev vedno več, oddelkov vedno več in da redna dejavnost stane zmeraj več, tako za investicije ne ostaja več toliko kot prejšnja leta. Razen tega so anuitete za posojila hudo breme.

Pri igriščih je bil lani napredek le v Žužemberku.

V skupnosti otroškega varstva resni mogoče govoriti o pretirani zaposlitvi v strokovnih službah, marveč narobe. Plačevali so tretjino tajnika, tretjino računovodje in tretjino administratorja, za reprezentanco so dali vse leto 1.906 din, medtem ko so stroški sejnih samoupravnih organov, potni stroški in letne nagrade voljenim in imenovanim funkcionarjem znašali 465.000 dinarjev.

V letu 1980 bo skupnost razpolagala s 47 milijoni dinarjev, sredstev bo manj, ker se prispevna stopnja znižuje, v okviru tega pa je načrtan diletni plan. Prva rezerva je večji prispevek staršev za otroke v vrtcu. Doslej je skupnost plačevala na otroka poprečno 1.090 din, starši pa so dajali v poprečju 789 din. Letos bo prispevek staršev znašal 994 din in skupnost bo dala 1.336 din. Obsega potujočih vrtcev ne bo možno širiti, več manjših investicij pa je predloženih na kasnejše obdobje. Sklenjeno je, da bo gradnja vrtca v Ločni za 200 otrok šteti kot prednostno naložbo, da se bo gradnja predvidoma začela že marca 1980, medtem ko bo letos začeta gradnja drugega vrtca — jasli, za katero se dokumentacija še pripravlja.

Ureditev igrišč bo lahko skupnost otroškega varstva sfinancirala le tam, kjer bodo zagotovljena tudi lastna sredstva krajevnih skupnosti in drugih interesnih skupnosti. R. B.

LETNA KONFERENCA ČRNO MALJSKIH UPOKOJENCEV

V sredo, 19. marca, bo letna konferenca Društva upokojencev Črnomelj. Konferenca bo ob 9. uri v društvenih klubskih prostorih v Ulici 21. oktobra 15. Društvo hkrati vabi vse upokojence, ki še niso člani društva, naj se včlanijo. Uradne ure so vsak torek in četrtek od 9. do 11. ure.

„OD STOCKHOLMA DO EGIPTA“

S 370 barvnimi diapozitivi in primerno živo besedo bo znani svetovni popotnik Stane Tavčar iz Kranja 11. marca ob 17. uri v sindikalnem domu v Novem mestu predaval pod naslovom „Od Stockholma do Egipta“. Na predavanje vabi novomeško Hortikulturno društvo.

Novomeška kronika

VESELJE V DOMU UPOKOJENCEV — Za 8. marec pripravljajo v novem upokojenskem domu v Smihelu več prireditev. 6. marca zvečer bo družabna prireditev za člane doma in upokojence krajevnih skupnosti Smihel, program pa pripravljajo domači soljarji. Na praznik dneva žena bo spet prireditev z nastopom otrok iz bršljinške šole in pevskega zbora pod vodstvom Ludvika Ahačiča. Ta dan bodo v domu odprli razstavo ročnih del, izdelkov stanovanj.

NOVI PARČEK — Pretekli teden sta v novomeški porodnišnici rodila samo dve mami in iz mesta, in sicer: Ana Vidic s Ceste herojev 21 — Andrejo in Anka Špan z Drejetove poti 20 — Dina.

MALO PRAŠKA, MALO TELETINE — Pred dnevi so v Dolenjskih prodajalnah v mestu dobili manjše količine prašne praška, ki je v hipu pošel in vseh strank sploh niso mogli postreči. Prav tako pa so kupci izjemoma lahko dobili teletino, ki je v nekaterih prodajalnah že mesec in mesec niso videli.

V ZNAMENJU LONČNIC — Kot je v navadi pred 8. marcem, je na novomeškem tgu dobra ponudba z raznovrstnimi lončnicami. Tudi minuli ponedeljek je bilo na izbiro precej lepih klizam pa azale in drugih „žlahnih“ lončnic. Jajca so bila na tgu po 3,5 dinarjev, mehka solata po 70 din, sicer pa je bila izbira dobra.

SPREHOD PO METLIKI

METLIŠKI KRAJANI so se pred kratkim razveselili dveh kulturnih dogodkov. Osnovnošolci so zaigrali za predšolske mladež Zvezdico zaspanko, bolj ali manj odlašali pa so naponili dvorano kulturnega doma ob gostovanju Stalutnega tržaškega gledališča, ki se je predstavilo z Neznanim Benečanom. Naslovno vlogo je zaigral lokranjec Stane Starešič, ki živi že vrsto let v Trstu. Tokrat se je izkazala kulturna skupnost, ki je organizirala oba ptedstavi.

TEKMOVALKA V UMETNOSTNEM DRŠANJU, Zagrebčanka Sanda Dubravčič, pošija delovni organizaciji Beti s svojih potovanj razglednice z lepimi podzdravi. Tako je pisala iz Japonske, iz Goeteborga, pred kratkim pa še iz Lake Placida. Prikupna Sanda se spomni na Beto zato, ker ji je ta delovna organizacija podarila lycero za izdelavo njenih kostumov, v katerih nastopa na mednarodnih tekmovanjih. V kratkem bo Sanda obiskala na povabilo delavcev iz Bete Metliko. Marsikdo se veseli srečanja z njo.

PROSLAVA OB 8. MARCU BO TAKO v metliškem kulturnem domu, kot tudi po delovnih organizacijah. V glavnem bodo nastopili pevci in recitatorji pa še kakšen glasbenik povrh. Sekstet Vitis pa bo razveselil stanovalce v domu počitka s krajšim koncertom. Z njimi bo nastopila tudi Irena Sumina. Recitala bo pesmi, primerne dnevu žena. Ni slišati, da bi ženske pripravljale zabave, saj se dobro zavedajo stabilizacijskih napreznaj.

ČRNO MALJSKI DROBIR

SPET NA IGRIŠČU — Več kot 1.000 gledalcev je v soboto prišlo v novo športno dvorano v črnomaljskem CSS, kjer je bilo v okviru proslave 25-letnice Kometa v Črnomlju več tekem. Po desetih, dvajsetih letih, odkar so se prenehali aktivno ukvarjati z rokometom, so ob tej priložnosti stopili na igrišče tudi nekdanje igralke in igralci. Čeprav je občutek za igro ostal, so leta, odvečni kilogrami in pomanjkanje kondicije opravili svoje in starejšim je kmalu pošla sapa in jim kri udarila v glavo. Poslej pa bodo imeli več možnosti za rekreativno igranje v novi dvorani in bodo za proslavo 30-letnice lahko že bolj uigrani in pri močeh, čeprav za pet let starejši.

NEPRIJETEN SNEG — Snežinke, ki so v ponedeljek že kar rahlo pobelile travnike in njive, so spravile v slabo voljo zlasti tiste vinogradnike, ki so v zadnjih letih in zalednih dnevih že obrezali in privezali trtje ter nameravali začeti kopati v vinogradih.

OZKO GRLO — Črnomaljski so zadovoljni, da se nadaljujejo dela pri urejanju ceste skozi mestno središče, čeprav bi moralo to biti že zdavnaj končano. Moti pa jih, mostu zaradi urejanja pločnika še zozena, zlasti ob dveh, ko je konec službe, promet tam pa poteka tako rekoč enosmerno.

Novo v Brežicah

NEKAJ ČASA BREZ KINA – V prosvetnem domu so začasno odpovedane vse filmske predstave. Eksplozija v kotlovnici je 26. januarja poškodovala centralno ogrevanje, in dokler okvara ne bo popravljena, je tudi oder nedostopen. Zaradi tega so četrtkovno gostovanje Slovenskega gledališča iz Trsta prestavili v gimnazijsko telovadnico.

KDO BO ZAČEL? – Brežicam se letos obetata dva kongresa, kongres Slovenskih zdravnikov in kongres Gasilske zveze Slovenije. Zaradi obeh dogodkov se lahko nadejamo, da bo mesto spet bolj urejeno, da bodo okrasne gredece spet zasadiли s cvetjem in da bodo smeti in drugo navlako, ki močno bode v oči, ob nastopu pomladi občani s skupnimi močmi počistili. Kdo neki bo letos pobudnik za take akcije?

GRADNJE IZ SAMOPRISPEVKA NEOKRNJENE – Stabilizacijski ukrepi se bodo letos marsikje občutili, vendar zaradi tega ne bodo odloženi tisti objekti, za katere plačujejo občani samoprisepek. Tako bodo otroškemu vrtcu v Brežicah dozdali štiri igralnice, začeli bodo graditi drugo fazo zdravstvenega doma v Brežicah, zdravstveno postajo v Pišecah, večnamenski objekt v Zuplevcu in nove šolske prostore.

TREBANJSKE IVERI

TAJNA PISAVA – Veliko je bilo veselje občanov Trebnjega, ko so delavci komunalnega podjetja Ljubljana – toz Razsvetljiva po novih asfaltnih površinah zarisali prehode za pešce, parkirne prostore in podobno. Vendar je bilo to veselje kratkotrajno, saj se je pokazalo, da so bile oznake narejene z barvo za tajno pisavo. Po dobrih dveh mesecih so namreč vse popolnoma izginile.

VERJAMEJO INSPEKTORJEM – Potem ko so Trebanjci v Dolenjskem listu prebrali, da so inspektorji polivalili založbo trebanjskih trgovin, so sprejeli mišljenje. Zdjaj so tudi sami priprani, da so trgovine dobro založene. Vendar tega trgovcem nočejo povedati, ker se boje, da se ne bi prevzeli.

PRICAKALI SO – Vaščani vas, ki spadajo v krajevno skupnost Mokronog, so komaj čakali na prihod pomladi. Z njo so se namreč začela tudi dela na njihovih cestah, ki so vzcvetele že pozimi. Se posebno so veselili začetka del vaščani Slepška, kamor vodi cesta, bolj podobna lunini površini kot pa prometni žili.

BIFE BODO PRESTAVILI – Iz dobro obveščenih krogov je bilo mogoče izvedeti, da bodo bife iz zadnjega nadstropja Dolenjske blagovnice prestavili v prtiličje. Poznavalci pravijo, da blagovnica s tem ne bo dosti pridobila. Ker se bo za novi bife zdaj odločalo več starejših občanov, ki so težko hodili po stopnicah, pa novi bife ne bo po volji mladim. Za stekli bodo prevec na očeh svojih staršev.

SEVNIŠKI PABERKI

SMUČARSKI VLAK V NEDELJO – Prizadevni delavci pri sevniškem smučarskem klubu so si prizadevali, kot smo že poročali, da bo naslednji smučarski vlak dal na Kobiljo v soboto, 8. marca. Malo so namreč mislili tudi na dan žena, ko bodo v večini sevniških kolektivov premaknili delovno soboto. Žal se z železnico ni dalo dogovoriti drugače, kot da bo peljal vlak v nedeljo, 9. marca. Odhod bo ob 5. uri. Priprani so, da bo več kot sto prijav.

HOČEJO PRAVI VRTEC – Mislulo leto so potujoči vrtci marljivo po podeželju zelo razveseljevali otroke. Vzgojiteljice in učiteljice si niso mogle kaj, da ne bi vrtca, saj jih je prenekateri malček prvič videl. V Loki pri Zidanem mostu menijo, da bi bil v šoli primeren prostor za stalen vrtec.

MATINEJE ZA OTROKE – Vso čast sevniškemu zavodu za kulturo, prvi vikend v mesecu namreč pripravi risanke za otroke. Na širokem platnu se imenitnejši kot na televiziskem zaslonu. Žal vse prenamo staršev popelje svoje malčke tudi v kino.

Akcija je postala življenjska nuja

Treba se bo dogovoriti, katere podatke o zaključnem računu je treba posredovati

V času sprejemanja zaključnih računov smo. In dobre volje pri uredništvu te akcije ne marjka nikjer. Zanj so vneti tako sindikati, kot tudi poslovodni organi in delavci. To je mogoče videti po dobro pripravljenih gradivih, ki so jih te dni dobili delavci in o katerih razpravljajo na zborih delovnih ljudi, po sindikalnih skupinah pa tudi po „hodnikih“. In do tedaj je vse lepo in prav, rečemo celo lahko, da se je odnos do te akcije v temelju spremenil.

Ko prisostvujemo razpravam, se ne moremo izogniti vtisu, da ponekod prav hote prikazujejo obravnavo poslovnih in proizvodnih rezultatov kot izredno težko in zamotano. Taka razprava je pogosto eno samo branje računovodskih podatkov, zelo malo ali skoraj nič pa ni v njej širših, političnih in poslovnih sporočil. Delci kaj malo pove podatke, da so v njegovi tovarni toliko in toliko dali v poslovni sklad, d imajo toliko in toliko dohoda. V kot navajanje teh številki do delavcem treba po aj v določenem tren u pomeni odločitev za večji poslovni sklad. Treba bi jim bilo pojasniti, zakaj n anjši sklad skupne porabe, in tako naprej.

Akcija „zaključni račun“ pa je imela prav namen, da se poveča vpliv delavcev na sprejemanje in vodenje poslovne politike. Zato bi se morali v sindikatih dogovoriti tudi, kako jo je treba voditi. Seveda tega ne bi smeli početi na kakšnem anti-stabilizacijskem seminarju, temveč s kakšno drobno brošuro, v kateri bi sindikalnim aktivistom pojasnili, kako in katere podatke je treba delavcem posredovati.

J. SIMČIČ

KULTURNI NAVAL

Pred kratkim je v občini Trebnje gostovalo stalno slovensko gledališče iz Trsta z dvodejanko „Neznani Benečan“. Kratka analiza obiska te predstave nam pove marsikaj. Kljub nedvomno precejšnji kvaliteti predstave naših zamejskih rojakov je bilo gledalcev v Velikem Gabru okrog 100, na Mirni 90, v Trebnjem pa celih 35.

Vsaka primerjava z obiski vrtnih in gasilskih veselice ter gostinskih objektov je seveda nemogoča.

Zemlja cenjena le v ravnini?

Sevnica: prizadevna razprava o zemljiški politiki na seji občinske konference ZK

SEVNICA – Kot se je glasno vprašal eden od razpravljalcev na seji občinske konference ZK v Sevnici. 26. februarja je bil sestav konference za to razpravo slabo izbran. Če izvzamemo gostjo, tajnico zemljiške skupnosti, ni bilo na tej razpravi niti enega kmetijskega strokovnjaka.

Ta ugotovitev vodje enote temeljnega sodišča v Sevnici in člana občinskega komiteja ZK Alojza Vidica je bila nedvomno upravičena. Vseeno ni mogoče podcenjevati teže razprave te konference. Kot je že uvodoma ugotovil sekretar Franc Pipan namreč prenekatero vprašanje, povezano z zemljo, tako ali drugače, postaja tudi politično vprašanje. Slednje so lahko ugotovili člani posebnega aktiva, ki so se udeleževali nedavnih množičnih sestankov po vaseh.

Novi predsednik občinskega izvršnega sveta Franc Ogorevc je v razpravi poudaril, da je treba zemljiško politiko obravnavati strpno. Vsekakor zasluži pozornost tudi njegova misel, da status tako imenovanih nerazvitih krajevnih skupnosti po veljavnem zakonu ne bi smel tako do kvadratnega metra ukazovati, kje je mogoče dobiti pri naložbah

Do nadaljnega Krško še brez grba in zastave

Nedodelan predlog

KRŠKO – Lani so vzbudila precejšnje zanimanje prizadevanja krške občine, da pridejo do svojega grba in zastave. Aktivnost vseeno ni bila tolikšna, da bi do teh častitljivih znakov tudi prišli.

Za sejo vseh treh zborov občinske skupščine, predvideno v torek, 11. marca, je namreč predložen sklep, da se ves nadaljnji postopek ustavi. Da bo do tega prišlo, niso kriva nekakšna stabilizacijska prizadevanja, temveč mnogo bolj preproste stvari. Do 1. decembra je bil osnutel grba in zastave v javni razpravi, ta pa je bila precej klavarna. Široko zasnovana razprava je namreč navrgla le štiri pripombe, še te pa le bolj soglašajo s predlagano rešitvijo. V času javne razprave se ni kaj dosti potrudil niti avtor osnutka, saj, kot je očitno, z nekaterimi nebitnimi spremembami ni zadovoljil niti žirije. Tako žirija na seji 10. februarja ni mogla drugo „a vsa akcijo okrog osnutka grba in zastave „zamrzniti“. Morda pa bodo delegati prišli na dan s kakšnimi novimi pobudami?

A. Ž.

KAMIONI STOP

Šoferji avtobusov, ki obračajo svoja vozila na avtobusni postaji v Trebnjem, se nemalokrat jezijo na tam parkirana tovorna motorna vozila, zaradi katerih sploh nimajo prostora za manevriranje. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je svoje že storil, saj na vidnem mestu stoji oznaka, da je za tovorna vozila parkiranje na tej površini prepovedano. Na žalost ta nedvoumna označba za sedaj nima nikakršnega učinka.

Naložbe ne bodo presahnile

V trebanjski občini bodo izpeljali samo gospodarsko upravičene naložbe –

TREBNJE – Na 12. skupni seji trebanjske občinske skupščine, ki je bila pretekli četrtek v Trebnjem, so delegati obravnavali letošnjo resolucijo o razvoju občine in jo tudi sprejeli. Hkrati so obravnavali planirano naložbeno dejavnost, analizo izvajanja programa razvoja Suhle krajine in vprašanja socializacije Romov.

V naložbeni dejavnosti si bodo prizadevali predvsem za to, da bodo dokončali že začete investicije, medtem ko se bodo pri odločanju za nove ravnali po njihovi gospodarski učinkovitosti. Tu gre predvsem za naložbe v industriji in kmetijstvu, medtem ko bodo v krajevnih skupnostih izvajali naložbe v infrastrukturne objekte.

Kot je bilo že večkrat povedano, bodo v industriji investirali v Industriji gradbene keramike, v mirenski „Dani“, „Elmi“ na Čatežu, Kolinski in v Iskri v Mokronogu. Največji naložbi sta prav gotovo v Iskro v Mokronogu in „Elmo“ na Čatežu.

Na Čatežu bo tako zrastle popolnoma nova tovarna, ki bo veljala 45 milijonov dinarjev, v Mokronogu, kjer tudi gradijo novo tovarno, pa bo naložba veljala več kot 100 milijonov dinarjev. V ostalih naložbah v industriji gre večidel za naložbe v objekte, ki naj izboljšajo pogoje dela in proizvo dno učinkovitost. Tako imajo v IKG predvideno gradnjo zorilnice gline, „Dana“ bo nabavila novo opremo za predelavo sadja v polizdelke, Kolinska pa se bo lotila gradnje čistilne naprave.

V kmetijstvu večjih naložb ne bo. Kmetijska zadruga Trebnje bo

skupnost pri delu strokovne službe vezala na sedanje skupnosti. Ta ugotovitev vsekakor izhaja iz precejšnje nepoznavanja: SIS za pospeševanje namreč posebne strokovne službe sploh nima, kar je zgledno stabilizacijsko, saj opravlja te naloge temeljni obrat za kooperacijo.

A. ZELEZNIK

SAMI SE MORAJO ZNAJTI

Sevniška lokalna radijska postaja je, kot je znano, sredi dela za prehod na UKV tudi s pomočjo pretvornika na Lazah. Le na ta način se bo namreč okrepila slišnost tudi na preostale krajevne skupnosti, ki sedaj sevniškega vala ne morejo ujeti. Vrsto obvez je prvotno prevzela RTV, med drugim tudi za antenski stolp. Sevničani razočarani ugotavljajo, da pri ljubljanskem radiu ravno glede tega antenskega stolpa niso dovolj storili. Prvotno bi vse skupaj veljalo okrog deset tisočakov, sedaj pa ni rečeno, da jih bo trikrat toliko dovolj.

A. Ž.

Posavski komunisti v šolah

Lani in letos jih bo 800 končalo razne oblike usposabljanja – Absolventi poživljajo delo osnovnih organizacij ZK – Premišljeno kadrovanje v šole lahko zmanjša osip slušateljev

V zadnjih dveh izobraževalnih sezonah se je v Posavju izredno razmahnilo idejnopolitično usposabljanje komunistov. Pedagoško vodene oblike so izvajali medobčinsko študijsko središče politične šole CK ZKS, delavske univerze in komiteji občinskih konferenc ZK.

Tako je lani uspešno končalo seminarje in tečaje 317 slušateljev, letos pa računajo, da se bo njihovo število povzpelo na 500. Pričakujejo tudi manjši osip, ker v osnovnih organizacijah poskušajo to preprečiti s premišljenim kadrovanjem in zaostrenim odnosom do članov, ki kot slušatelji ne izpolnjujejo svojih dolžnosti. Večina absolventov partijskih šol in seminarjev se takoj vključijo v delo in sprejema odgovorne naloge v organizaciji. To se odraža v vsesplošni aktivnosti OO ZK.

Za letos planira medobčinsko študijsko središče šest seminarjev za kandidate ZK. V vsakem bo po 30 udeležencev. V Brežicah bosta dva, v Krškem trije, v Sevnici eden. Tudi

za novosprejete člane je predvidenih šest seminarjev v enakem razmerju med občinami v regiji. Vsaka občina bo imela po en oddelek politične šole, ki naj bi jo skupaj končalo 80 udeležencev. Trimesečni seminar iz teorije in prakse marksizma je v tej sezoni že končalo 22 posavskih komunistov, neposrednih proizvajalcev.

Medobčinski svet je na zadnji seji zlasti dobro ocenil seminarje o samoupravljanju. To je nova oblika, ki jo študijsko središče za Posavje organizira za direktorje tozov in predsednike delavskih svetov. Svet je predlagal, da bi v prihodnje vključili zraven tudi predsednike sindikalnih organizacij v tozdih. To obli-

ko petdnevnega popoldanskega izpopolnjevanja bo do izteka izobraževalne sezone končalo 90 udeležencev.

Vse to so bile daljše oblike, v izobraževalni sklop pa sodijo tudi enodnevnimi seminarji za vodstva ZK za aktivne neposrednih proizvajalcev ipd.

Marj srečno roko imajo v Posavju pri spodbujanju individualnega študija in skupinskem obravnavanju študijskih tem v osnovnih organizacijah. Korak naprej so naredili le tam, kjer so prevzeli pobudo absolventi političnih šol.

Vse oblike razen trimesečnega seminarja iz teorije in prakse marksizma so organizirane po delovnem času z namenom, da bi bile čim cenejše in da bi slušatelji čim manj izostajali z dela.

J. TEPPEY

Bolj umirjeno, a še strmo

Krška resolucija predvideva tudi pomembne ukrepe za varstvo okolja

KRŠKO – Vzpenjanje krške občine po lestvici, ki kaže razvitost slovenskih občin, bo po velikem skoku v naslednjih letih bolj umirjeno, toda še vedno naglo. Letošnja resolucija, ki jo bodo na seji občinske skupščine obravnavali 11. marca, predvideva namreč 9-odstotno rast družbenega proizvoda, kar gotovo ni malo.

Obseg industrijske proizvodnje nameravajo v krški občini povečati za 13,5 odst., ob tem pa bi se število zaposlenih povečalo za 5 odst. Letos bo treba vložiti velike napore za izboljšanje zunanjetrgovinske bilance. Tako je predvideno, da bi že letos v trgovanju z vzhodnimi deželami dosegli 92-odstotno kritje uvoza z izvozom, v trgovanju z zahodnimi deželami

pa 71-odstotno kritje. V gospodarstvu občine prizadevno analizirajo tudi materialne stroške, ki lahko bistveno vplivajo na stabilizacijo gospodarstva.

Doslej ni bila navada, da bi v občinskih resolucijah izčrpnje obravnavali varstvo okolja. V dokaj obsežni krški resoluciji sicer tudi ni veliko besed o tem, vendarle pa dajo vedeti, da se glede varstva okolja nameravajo

lotiti velikih nalog. Tako naj bi prva faza ureditve Celuloznih čistilnih naprav že pomenila sanacijo industrijskih odpadkov, ki tečejo v Savo. Izdelali naj bi tudi elaborat, ki naj pokaže tehnične rešitve, predvsem pa pove, koliko denarja bo treba za te namene.

A. Ž.

Hram omike

V trebanjski ljudski knjižnici imajo več kot 15.000 knjig

TREBNJE – Trebanjska ljudska knjižnica je v sedemnajstih letih dosegla razvoj, ki ga dejstvo, da je knjižni fond od prvotnega, ko so imeli 3.000 knjig, narasel na več kot 15.000 knjig, ne pojasnjuje v dovolj veliki meri. V tem času se je bilo treba večkrat boriti za dodatne prostore pa za sredstva. In vsega, kar ima danes ta knjižnica, ne bi niti bilo, če bi v boju za boljše pogoje knjižnice ne sodelovala tudi ljubezen. Ne samo do knjig, ne samo do bralcev, temveč do omike sploh, katere nosilec je v trebanjski občini tudi knjižnica.

Martina Režun ima v sebi precej te ljubezni, čeprav jo je vsak dan razdajala številnim obiskovalcem, še posebej mladim. Pravi, da ji je lepo pri sru, ko danes vidi napredek večeršnjih kratkohlačnikov, ki namesto pravljic že izbirajo bolj zahtevno literaturo. In med njimi so študentje, dijaki, mladi delavci, gospodinje in učenci. Tako so lani zabeležili v tej knjižnici kar nekaj tisoč rednih bralcev, ven pa so izposodili več kot 20.000 knjig. In k njim niso hodili samo prebivalci domače občine, ampak prihajajo tudi iz Sevnice, Ivančne gorice. V knjižnico ne vabita samo prijazni knjižničarki, ki sta vendo pripravljali, priskočiti na pomoč, temveč tudi prijetno urejeno okolje, ki ga dopolnjuje spominska soba Pavla Golie, v kateri imajo urejeno tudi čitalnico.

„Pri našem delu seveda nismo omejeni samo na naše prostore. V zadnjem času smo organizirali tudi nekaj izposojevališč zunaj Trebnjega. Zanimanje za knjigo se namreč pri nas veča. Tako bodo izposojevališča na Mirni, v Velikem Gabru, Šentrupertu. In našo dejavnost bomo še razširili, če bo le denar. Prirediteli nameravamo tudi literarne večere, ure pravljic in še kaj.“ je povedala Martina Režun.

J. S.

Mladinci čistili bregove Save

Letni delovni načrt krških mladincev vključuje še druge koristne akcije

Mladinci iz Krškega smo se hitro zavedali in se odločili, da se aktivno vključimo v čiščenje in varovanje okolja, kakor tudi v vse ostale akcije, kjer bi lahko pomagali pri ustvarjanju boljših življenjskih razmer. V ta namen smo se povezali s krajevno skupnostjo in se dogovorili za prvo akcijo, ki pa je danes že za nami. Očistili smo desno obrežje reke Save, to je bilo nastlano z vsemi mogočimi odpadki, ki niso niti malo v ponos našemu mestu, še posebno pa ne naši krajevni skupnosti.

Ponovno organizirana OO ZSMS Krško I ima v svojem letnem planu zastavljen širok delovni načrt. Prve težave z urejanjem prostorov smo delno že premagali, sedaj pa so na vrsti razne manjše delovne akcije, družbeno-politično, kulturno, športno in informativno delo. Vsekakor je naša največja želja pridobiti zaupanje pri krajanjih in s tem večjo podporo pri njih. Zavedamo se, da to lahko dosežemo samo z zelo resnim delom.

DRAGO FABIJAN

BILI SMO NA RAZSTAVI

Učenci osnovne šole iz Črnomlja smo si ogledali v Ljubljani razstavo ob 70-letnici Edvarda Kardelja. Razstava je na vse naredila zelo močan vtis. Potem smo si ogledali tudi Narodno galerijo v Ljubljani. Seveda smo nekaj časa posvetili tudi nakupom.

VLADKA LATERNER

„KRČ“ PRED VSEMI

Od 18. do 24. februarja je bil v Novem mestu že peti teden slovenskega filma. Na sporedu je bilo pet filmov, ki si jih je ogledalo 1.075 obiskovalcev. Največji obisk je imel „Krč“ (505), najmanj obiskovalcev pa si je ogledalo noviteto „Iskanja“ (286 na šestih predstavah). Kljub temu je bil letošnji filmski teden deležen večje pozornosti kot lani, ko se je vseh predstav udeležilo vsega 646 obiskovalcev. Vsekakor so bile tudi letos mladinske predstave neprimerno bolj obiskane kot predstave za odraslo občinstvo.

Sf

MLADI METLICANI, živeči ali študirajoči v Ljubljani, se vedno bolj uveljavljajo kot filmski igralci. Res jim režiserji zaupajo več ali manj epizodne vloge, vendar je tudi to nekaj. Tako je na primer Bojan Plut tolkel bobne v Pragnovanju pomladi, Mladen Vukšinič je kazal hrbet v Ubij me nežno, Jožica Brodarič pa spregovorila celo nekaj stavkov v Klopčičevih Iskanjih.

Najboljše orožje je preprečevanje

Pripombe k članku o nevarni bolezni čebel, objavljenemu na tej strani 17. januarja

Tudi Čebelarstvo društvo Črnomelj sodi, da je za zatiranje vsakršnih bolezni, ki grozijo čebelarstvu, tudi najnovejši bolezni varrooze, najboljše orožje preprečevanje. Pri tem je nadvse pomembna organiziranost čebelarjev ter njihova povezanost in sodelovanje na ožjih in širših območjih. Zato mora samo pozdraviti, če o tem pišemo in širše seznanjamo javnost ne samo v strokovnih čebelarstvih glasilih, marveč tudi v dnevnem in drugem tisku in sploh v vseh javnih občilih. To je bil očitno tudi poglavitni namen dopisa Mirka Pavlina iz Semiča, tamkajšnjega čebelarja in hkrati funkcionarja v domačem društvu in v Zvezi čebelarstev za Slovenijo, v letošnji 3. številki Dolenjskega lista na 5.

strani pod gornjim naslovom.

Ko je Mirko Pavlin v uvodu svojega dopisa pohvalil dejstvo, da so se člani Čebelarskega društva Semič zavedeli nevarnosti čebelje bolezni varrooze in so zato lani po navodilih veterinarskega inšpektorja pobrali vzorce drobirja ter jih skupno poslali v pregled, je, kdove zakaj, pristavil tole neresnico: „Zal pa moram zapisati, da črnomaljsko čebelarstvo društvo za podobno akcijo ni pokazalo poslušnosti, čeprav bi morali čebelarji Bele krajine v takih primerih nastopati enotno.“

Upati je, da je tovariš Pavlin napisal ta neresnični podatek samo zaradi neobveščeniosti oziroma zaradi napačne ali nepopolne obveščeniosti o delovanju tega društva, kar seveda ni v prid funkciji, ki jo opravlja v Zvezi čebelarstvih društev za Slovenijo. Prav tako s takšnimi neresničnimi obvestili pravzaprav žalitvami čebelarjev sosednjega društva, gotovo ne spodbuja tesnejšega sodelovanja vseh čebelarjev Bele krajine, prej jih poganja v še večjo oddvojenost, ozkost in zaprtost, v kakršni so že tako in tako v obstoju treh društev v Črnomlju, Metliki in Semiču brez vsakršnih resnejših stikov.

Čebelarstvo društvo Črnomelj posveča preprečevanju oziroma zatiranju čebelnih bolezni, pa tudi najnovejši grozeči nevarnosti širjenja bolezni varrooze. Ko prej dolžno skrb in pozornost. To izpričujejo tale dejstva iz zadnjega obdobja njegovega delovanja:

Društvo je spomladi pred tremi leti povabilo dr. Nežko Snojevo iz Ljubljane, znano strokovnjakinjo za čebelje bolezni, da je z belokranjski-

Le ena pot do sporazuma

Kočevje: doslej je bilo premalo narejenega, da bi bil samoupravni sporazum o ekonomskih stanarinah res samoupravno obravnavan in nato sprejet

Pred tremi leti smo se vselili v novozgrajene bloke v Tesarski ulici v Kočevju. Tu stanuje 101 družina. Vsak blok ima svoj hišni svet (HS). Imamo dobra stanovarja, da nam je omogočeno dostojno bivanje in življenje v naši socialistični družbi.

Moti pa nas, ker nam še danes ni dano v okviru HS lastno samoupravljanje. Vsi stanovalci bi se morali že zavedati, da so stanovanja naša in da z njimi sami gospodarimo. Vendar nam je to onemogočeno, saj HS še sedaj ne gospodari s stanarinami. Skratka: dokler bodo s stanarinami razpolagali drugi, toliko časa HS ni samoupravni organ. Prav zato se stanovalci slabo vedejo do prostora in okolja, v katerem živijo, češ da je vse državno in bodo torej škodo popravljali drugi, tisti, ki gospodarijo s stanarinami. Tu tiči vzrok, da HS še niso zaživele.

Predložen je osnutek samoupravnega sporazuma za prehod na ekonomske stanarine. Le-ta je bil skoraj v vsakem bloku pripet na razlasno desko, vendar zelo dvomim, če ga je kdo izmed stanovalcev sploh prebral, zlasti zato, ker je vse preveč strokovno obdelano in za povprečnega stanovalca nezumljivo. Če človeku stvar ni jasna, potem tudi ne more sodelovati, kaj šele izreči se „za“ ali „proti“.

Edino demokratično in pravično bi bilo, po mojem mnenju da bi SSS ali SZDL sklicali za celo ulico v primernem prostoru sestanek za vse stanovalce in jim osnutek pojasnili tako, da bi bil vsakemu stanovalcu razumljiv. Prepričan sem, da bi se takega sestanka stanovalci udeležili v polnem številu, zlasti še, ker so življenjsko zainteresirani, kako in kakšno stanarino bodo v prihodnje plačevali. Seveda se bo SSS sklicevala, da je dolžnost HS, da pojasni

stanovalcem. Vedeti moramo, da ni vsak predsednik ali član HS tega sposoben. Tudi delegati skupščine občine so imeli precej pripomb na ta osnutek, med drugim tudi, da ga še ni podpisala večina podpisnikov, ki so za to pooblaščen. Prav gotovo še veliko podpisnikov ni bilo klicanih na podpis (tudi jaz ne).

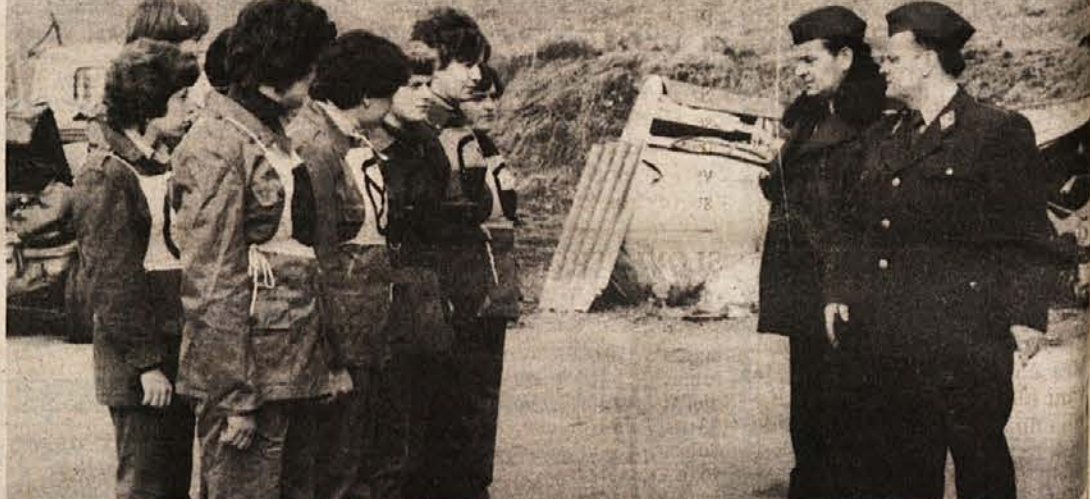
Če govorimo o demokratični obravnavi in odločanju pri podpisovanju tako važnega dokumenta, sem mnenja, da ne bi bilo prav in zakonito, če bi podpisniki podpisovali posamično, ampak naj bi ga na skupnem sestanku potem, ko bi vse pripombe in dopolnitve temeljito proučili. Šele tedaj bi resnično lahko rekli, da je bil samoupravni sporazum sprejet objektivno, demokratično in samoupravno.

T. BRELIH Kočevje

STABILIZACIJA PA TAKA!

Pred dnevi smo opazovali prvi premik k „stabilizaciji“. Po cesti skozi Smihel so vozili tovornjaki gramoz proti Skrijancem, vračali pa so se prazni. Za njimi so iz Skrijanc vozili drugi z gramozom naloženi tovornjaki, ki so se nazaj grede vračali prazni. Gramoz sem, gramoz tja, oboji tovornjaki pa so uničevali cesto, prašili okolico in prispevali k večji porabi goriva. Pa naj še kdo reče, da to ni živ primerček k „stabilizacijskim naporom“?!

Sf

ŠE ZADNJA NAVODILA PRED VAJO – Občinska gasilska zveza Novo mesto je spet priredila tečaj za gasilske častnike. Posebno so bili zadovoljni, ker je tečaj obiskovalo tudi 15 žensk. Hkrati potekal tudi tečaj na žužemberskem sektorju za območje Suhe krajine. S tem je občinska gasilska zveza pridobila skupaj 62 novih gasilskih strokovnjakov. (Foto: Anton Pungercar)

pisma in odmevi

ČESTITKE ZA POŽRTVOVALNO DELO

Čepnav sem se leta 1969 preselil iz Posavja, sem še naprej ostal zvest naročnik Dolenjskega lista – že 25. leto. Zato si želim, da ta časnik ostane, tak kot je, še posebej pa, da bi čimprej dobil svojo streho. Ob jubileju čestitam tovarišu uredniku in vsem novinarjem za njihov trud in požrtvovalno delo.

Opazil sem še, da dolenjski učenci zelo radi dopisujejo v mladinski kotichek. Kot sem slišal, bi prav ti dopisniki radi, da bi se prostor, namenjen njim, še povečal.

STANKO SKOČIČ

LOKA: PERON BO SE LETOS

V novembru leta 1978 so v Loki pri Zidanem mostu dobili novo železniško postajo. Postaja je opremljena z najsodobnejšimi napravami in opremo. Tudi vzdrževana je lepo, vendar nimamo perona, tako da se zlasti starejši občani težko povzpnejo na vlak. Železnica je sicer perona obljubila, vendar še ni postavljen. Kot pa je bilo mogoče izvedeti, ga bodo zgradili še letos.

STANKO SKOČIČ

NA RAZSTAVI V LJUBLJANI

22. 2. 1980 smo si učenci 7. in 8. razredov OŠ Bršljin ogledali razstavo, posvečeno velikemu mislecju in revolucionarju Edvardu Kardelju. Ob precej obširnem gradivu smo se seznanili z njegovim plodnim življenjem in delom.

MOJCA OSOLNIK, 7. c OŠ XI. SNOUB BRŠLJIN

ZASEDLA SEM 9. MESTO

Sodelovala sem na tekmovalstvu na temo Tito – revolucija – mir. Na tem tekmovalstvu smo sodelovali učenci od 5. do 8. razreda. Na vsa vprašanja sem vedela odgovore, samo na dve ne. Na koncu sem zasedla 9. mesto. Moj trud je bil poplačan, saj sem bila pohvaljena. Odgovarjala sem na vprašanja za 8. razrede.

DARJA FRANKOVIČ novin. krožek OŠ Leskovec

VABILO ZA OGLED „ČAROVNICE Z GRIČA“

Te dni si je 400 mladih iz novo-meške občine ogledalo v Zagrebu rock opero „Gubec Beg“. Obisk je bil organiziran za mlade iz krajevnih skupnosti in delovnih organizacij. Te akcijo je organiziralo društvo Glasbene mladine iz Novega mesta, skupaj z OK ZSMS Novo mesto. Glede na velik odmev za to vrsto kulture, pozivamo vse mlade, da se pravočasno prijavijo v svojih OO ZSMS za ogled rock opere „Čarovnica z griča“, ki bo 26. 4. 1980.

KONFERENCA ZSMS BUČNA VAS

Osnovna organizacija ZSMS Bučna vas je imela v nedeljo, 2. marca, volilno – programsko konferenco. Novo izvoljeni predsednik je Edo Zadnik. Mladinci so sprejeli program dela za letos, v katerem je veliko različnih akcij. Ena takih bo že v mesecu mladosti, ko bodo v povezavi z OO ZSMS Zgornji Bršljin organizirali srečanje mladih iz krajevnih skupnosti. Pomankljivosti v delovanju v preteklem obdobju, to je premajhno sodelovanje mladine s krajevno skupnostjo, bodo v letošnjem letu skušali odpraviti, saj si bodo le s skupnimi akcijami zagotovili prostor v novem družbenem in gasilnem domu.

METKAHRASTAR

SEMINAR ZA PREDSEDNIKE MLADINE V OSNOVNIH ŠOLAH

29. februarja so se predsedniki mladinskih organizacij iz novomeških osnovnih šol zbrali na seminarju v Novem mestu in se dogovorili za letošnje akcije. Razpravljali so o možnostih vključevanja osnovnošolske mladine v pionirsko delovno brigado, ki bo v avgustu sodelovala na delovni akciji v Istri. Na seminarju so sprejeli tudi program priprav za sprejem pionirjev v mladinsko organizacijo, saj se bo letos občinska organizacija ZSMS okrepila s 1000 novimi člani, sprejemi pa bodo od 20. do 30. maja letos. Ugotovili so tudi da se mladinske ure v osnovnih šolah ne pojavljajo dovolj pogosto na umikih, v nekaterih šolah pa te oblike dela sploh še niso zaživele.

ZIMSKE VEŠČINE – Taborniki Ribniške čete iz osnovne šole v Ribnici so s pomočjo svojega pokrovitelja tozda Jelenov Žleb KGP Kočevje preživeli na zimovanju v Glažuti. 29 članov te čete se je tam učilo zimskih veščin.

Poznate revijo „Naša žena“?

Letos 40 let izhajanja – Povabilo za naročitev

Ali poznate najstarejšo slovensko žensko in družinsko revijo? Jo redno ali občasno berete ali pa ste nanjo morda celo naročili?

Če Naše žene ne poznate, naj vam jo predstavimo. Je mesečnik, ki obravnava predvsem odnose v družbi in družini, še posebej pa odnose med spoloma. Pišemo tudi o vzgoji, varstvu, zdravju in zdravemu načinu življenja, pripravljamo okrogle mize o vsakdanjih žgočih težavah, objavljamo razgovore z zanimivimi ljudmi, posredujemo pa tudi vprašanja bralcev. Tišči, ki se zanimajo za modo, avtomobilizem in kuhinjo, lahko v vsaki številki Naše žene najdejo nasvete o tem in onem, pa tudi otrokom smo namenili posebno stran.

Zato je Naša žena dobrodošla in potreben priročnik tako doma v družinskem krogu kot v delovnih ter družbenopolitičnih organizacijah, krajevnih skupnostih, knjižnicah itd.

Z novim letom je pripravilo uredništvo Naše žene za največste in za nove naročnike in naročnice prijetno presenečenje. Zakaj? Ker Naša žena v letu 1980 praznuje štiridesetletnico izhajanja. To je jubilej, s katerim se lahko pohvali le redka jugoslovanska revija. Za vsakogar, ki naroči Našo ženo in jo plača za leto dni vnaprej, smo pripravili darilo po izbiri: BREZPLAČEN KROJ po osebnih merah ali knjižnico SCEPEC VONJA IN OKUSA. Knjižico ali kroj bodo

naročniki in naročnice prejeli po pošti ali v uredništvu.

Pa še nekaj bi radi povedali. Namen vseh, ki snujejo Našo ženo je, da povečajo število naročnikov revije. Ni dovolj samo ustvarjati revije, bistveno je, da pride v roke čim večjemu številu bralk in bralcev revije. Zato pozivamo vse osnovne organizacije zveze sindikatov po organizacijah združenega dela, da imenujejo v svojih vrstah poverjenico ali poverjenika „Naše žene“. V svoji sredini naj bi poskušal pridobiti čim več naročnikov „Naše žene“.

Poverjenikom „Naše žene“ nudimo revijo brezplačno, ob koncu leta pa dobijo še novo letno nagrado, ki je seveda odvisna od števila zbranih naročnikov.

Vabimo tudi vas, da nam pišete o vašem delu, o vašem življenju in delu, skratka o vsem, kar bi bilo morda za Našo ženo zanimivo.

Če se boste na Našo ženo naročili, izpolnite naročilnico in jo čimprej pošljite na naslov:

„Naša žena“, Hrvatski trg 3, 61000 Ljubljana.

Naj še dodamo, da je naročnica na „Našo ženo“ lahko tudi dobrodošlo darilo ob dnevu žena za vaše sodelavke, žene, matere, sestre. Naročnina za eno leto velja 187,00 din.

RADKO POLIČ

Razpis za literate

Območno srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov iz Bele krajine, Dolenjske in Posavja bo junija v Trebnjem – Pričakujejo dober odziv

Komaj so v Gradišču v Slovenskih goricah dobro prezračili dvorano, kjer je bila osrednja, republiška prirediteljstva osmega srečanja v slovenskem jeziku piščih literatov začetnikov, že so netrudni organizatorji razpisali novo, deveto srečanje za tiste, ki se poskušajo v pesnjenju in pisateljevanju. Tradicionalno srečanje bo teklo po ustaljeni poti. Najprej bo potrebno na naslov ZKO Slovenije poslati literarne spise (pesmi, črtice, novele itd.), nakar se bodo zvrstile območne prireditve, na katerih bodo predlagali najboljše avtorje za sodelovanje na zaključnem, republiškem srečanju, ki je vsakokrat v Gradišču. Območnih srečanj bo le-

tos sedem, zvrstila pa se bodo od junija do konca jeseni. Eno prvih bo v Trebnjem, tamkajšnji prirediteljci – občinski Zvezi kulturnih organizacij – pa bodo prišli v goste iz raznih krajev Bele krajine, Dolenjske in Posavja. Podobno kot lani. Kandidatov za srečanje v Trebnjem prav gotovo ne bo zmanjkalo, saj deluje v tem delu Slovenije precej literarnih skupin in posameznikov, ki se izpovedujejo za leposlovno besedo. Prireditelji upajo, da se bodo ti tudi prijavili. Kako se bodo uveljavili, pa bo odvisno od kvalitete njihovih prispevkov. Vsekakor naj bi pogum nikomur ne uplahnil že na začetku.

I. Z.

SENTJAKOBCANI PO TREBANJSKI OBČINI

Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane bo gostovalo jutri v trebanjski občini. Ob 15.30 bo nastopilo v Veliki Loki z Mardičevo igrjo „Upor jezne gospodinj“, ob 18. uri pa na Mirni, kjer bo uprizorilo Pavelkičevo igrjo „Rojena v znamenju tehtnice“.

REVIJA GLASBENIKOV

Za včeraj popoldne je bila v Seškovem domu v Kočevju napovedana tretja revija mladih glasbenikov, učencev devetih glasbenih šol in Akademije za glasbo v Ljubljani. Prireditelj tega zanimivega nastopa je bilo Društvo glasbenih pedagogov Ljubljane, Zasavja in Notranjske.

LETOS SAMO TRI CELOVEČERNIKE

Odbor za film pri republiški kulturni skupnosti je nedavno obravnaval in sprejel predlog, po katerem naj bi letos posneli v Sloveniji tri celovečerne (igrane) in deset kratkih filmov. Za izvedbo takega programa bo na voljo kakih štiri-deset milijonov dinarjev. Posebej so poudarili, da v Sloveniji proizvedena kratkih filmov zadnja leta zaostaja, zato bo poslej potrebno tej filmski vrsti posvetiti večjo pozornost.

Nepripravljeni!

Ugotovitev, da v Sloveniji še nismo povsem pripravljeni na usmerjeno izobraževanje, čeprav manjka do začetka vsega slabih šest mesecev, ni zviša iz trte. Da je marsikaj šele v „fazi priprav“, so potrdili tudi udeleženci regijskega posveta, ki ga je vodil prejšnji petek v Novem mestu predsednik Medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko Lojze Ratajca.

Načrtovalci zamujajo tako z „razrezom“ usmeritev kot s postavitvijo mreže šol, ki bodo izvajale usmerjeno izobraževanje. Šolniki so na novomeškem posvetu povedali, da spravlja nepripravljenost v negotovost učitelje,

učence in njihove starše. Ta čas namreč še nobeden od učencev ne ve, na kateri srednji šoli bo jeseni lahko začel prvo leto usmerjenega izobraževanja, še manj pa, kje bo šolanje za poklic tudi končal.

Ob tem se samo od sebe zastavlja vprašanje, ali ni bilo nemara do zdaj vse preveč modrovanja o tem, „kako bi si morali prizadevati“, in premalo takih dejanj, ki bi rodila dovolj oprijemljive rešitve. In to vprašanje je ob ugotovitvi, da se na usmerjeno izobraževanje pripravljamo že pet let, čedalje glasnejše.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Gledališče dveh

Mira Sardoč in Stane Starešinič iz SSG v Trstu predstavila „Neznanega Benečana“ gledalcem dolenjskega podeželja

Na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju je prejšnji teden gostovalo Stalno slovensko gledališče iz Trsta z „Neznanim Benečanom“, igrjo Giuseppa Berta. Delo italijanskega dramatika so videli na Mirni, v Velikem Gabru, Trebnjem, Kostanjevici, Metliki, Sodražici in Dolenji vasi.

„Neznani Benečan“ je dvodejanka za dve osebi. V režiji Sergeja Verča igrata Mira Sardoč in belokranjski rojak Stane Starešinič, oba dolgoletna člana tržaškega gledališča.

Kot je bilo moč zvedeti, se je to „gledališče dveh“ odpravilo na gostovanje po matični domovini na pobudo Stalnega slovenskega gledališča v Trstu. Slednje pri nas ni neznan, saj so njegove predstave že več let uvrščene v abonmajske sporedne belokranjskih, dolenjskih in posavskih prirediteljstev.

Je SZDL pozabila na kulturo?

Svet za kulturo pri republiški SZDL naslovil „budnico“ svojim „nižje rangiranim“ bratom v občinah – Ustanovljena stalna sekcija za obravnavo vprašanj jezika

Z vprašanji kulture se je Socialistična zveza v občinah premalo ukvarjala. Zanimanje, kolikor ga je pač bilo, je teklo v celoti prek svetov. Na dnevnih redih sej občinskih konferenc SZDL je bila kultura silno redek gost. Moralo se je zgoditi kaj velepomembnega, da so seje podaljšali za kakšno kulturno točko.

Tudi na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju do zdaj Socialistična zveza ni pretirano „izgubljala časa“ za kulturno problematiko – razen ob občasnih akcijah, ko se je bilo pač treba vključiti v vserepubliška prizadevanja.

Lutkarski vrh bo v Mariboru

Ze deseto srečanje najboljših lutkovnih skupin Slovenije

Deseto, jubilejno srečanje slovenskih lutkarjev bo od 13. do 16. marca v Mariboru. Zvrstilo se bo 17 lutkovnih predstav 16 skupin ali odrov iz 9 krajev, od tega po ena iz Celovca, Bratislave in Srbije. Ves čas bodo tudi tako imenovani lutkarski kažipot, na katerih bo govor o problematiki lutkarstva. Zadnji dan bodo opravili osmo skupščino slovenskih lutkarjev.

Na tej zaključni republiški prireditvi lutkovnih predstav iz naših krajev ne bo, prav gotovo pa se bodo srečanja že zavoljo strokovnih pogovorov o tej dejavnosti udeležili vodje in mentorji lutkarskih skupin od tod. To jim bo tudi neizmerno koristilo, saj lutkarska dejavnost zlasti na Dolenjskem še nima take tradicije, da bi se lahko gradila na lastnih izkušnjah. Je pa napredek, ki so ga dosegle nekatere skupine – še zlasti tista, ki deluje v okviru novomeškega Kulturnega društva Dušana Jereba – v zadnjih letih, razveseljivo.

Novi svet za kulturo pri predsedstvu republiške konference SZDL, ki se je nedavno prvič sestal, je med drugim sklenil usmeriti svojo dejavnost predvsem v pozivitev dela občinskih svetov za kulturo. Ob tem bo

listična zveza ni pretirano „izgubljala časa“ za kulturno problematiko – razen ob občasnih akcijah, ko se je bilo pač treba vključiti v vserepubliška prizadevanja.

SLOVENSKO SLIKARSTVO NA ČEHOSLOVAŠKEM

V Pragi so pred kratkim odprli razstavo „Slovensko slikarstvo od romantike do impresionizma“. Na njej je predstavljenih 36 slikarjev s 83 deli, med drugim dela Tominc, Šubicev, Kobilice, Groharja. Razstavo je omogočila Narodna galerija iz Ljubljane.

KERAMOGRAFIKE

Od srede, 27. februarja, je v poslovnih prostorih tovarne zdravil Krka v Ločni odprta razstava keramičnih izdelkov (miniatur) akademске kiparke Jasne Kozlovič – Heim iz Groznjana. Likovna kritičarka Marina Baričević ugotavlja, da ustvarja kiparka sicer nakit, vendar je moč njene stvaritve zavoljo likovne čistosti, enostavnosti, izraznosti in še česa – šteti za svojevrsne izvorne keramografike. In te stvaritve si je vredno ogledati.

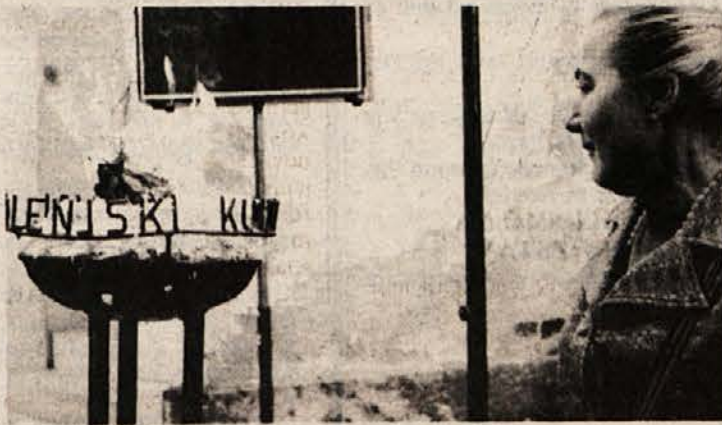
pomagala reševati druga vprašanja, in sicer na področju zakonodaje, načrtovanja, jezika, knjige in tudi posameznih kulturnih dejavnosti.

Svet je postal akcijski odbor za knjigo, ki ga bo vodil Miloš Mikeln, ustanovil pa je sekcijo, ki se bo stalno in načrtno ukvarjala z vprašanji slovenščine v javni rabi. Ta sekcija bo pravzaprav nadaljevala delo, začeto na portoroškem posvetu pod nazivom „Slovenščina v

JASNA NEJASNOST

Petkov regionalni posvet o usmerjenem izobraževanju v Novem mestu je postregel predvsem z nekaterimi najnovejšimi informacijami o najnovejših „rešitvah“ v pripravi: „ajocem se usmerjenem izobraževanju“ Potem ko je eden od učencev dve uri poslušal, da marsikaj, na kar je prisegel včeraj kot dokončno in veljavno, zaradi „sprememb in dopolnitev“ danes ne velja več, se mu je milotožno utrnilo: „No, zdaj sem si dokončno na jasnem, da mi nobena stvar ni več jasna.“

javnosti“. Odbor za knjigo pa naj bi vplival na to, da se bodo povečale bralne navade Slovencev in da bo knjiga res dostopna vsakomur.

POTUJOČA RETROSPEKTIVA – Znana slovenska akademska slikarka Alenka Gerlovič, ki je bila pred leti pokroviteljica enega od grafičnih bialov jugoslovanskih pionirjev v okviru Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici, se bo jutri predstavila obiskovalcem Gorenjskega muzeja v Kranju z retrospektivno razstavo del, nastalih v zadnjih desetih letih. V štiri cikle razdeljena razstava obsega motive z jadranske obale, ameriškega zahoda, slovenskih gozdov in Bohinjskega jezera. Razstavo bodo v celoti ali le deloma prenesli še v več krajev. Na tem popotovanju se bo ustavila tudi v Brezicah.

Vrsta kulturnih prireditev

Jutri v črnomaljski občini začetek „Naše besede 80“ – Nastopi folklornih skupin, pevskih zborov, gledališke predstave, likovne razstave, pogovor o delu ZKO

Letošnje kulturne prireditve „Naša beseda 80“ v črnomaljski občini so razdeljene na tri dele: krajevne prireditve, gostovanja ter teden gledališča. Prireditve se bodo začele jutri v Črnomlju in bodo trajale do sredine aprila.

V Butoraju bo v soboto akademija v počastitev dneva žena v prenovljenem kulturnem domu, za nedeljo pa je tamkajšnja gledališka skupina pripravila gledališko predstavo.

Poleg jutrišnjih prireditev bo v Črnomlju v nedeljo promenade koncert godbe na pihala. V sredo, 19. marca, se bodo predstavili mladi literati ter učenci črnomaljske glasbene šole. V soboto, 29. marca, bo ob 20. uri v kulturnem domu predstava črnomaljske gledališke skupine.

V Semiču bo to soboto v kulturnem domu akademija v počastitev dneva žena, v kateri bodo sodelovali recitatorji osnovne šole, semiška folklorna skupina ter tamkajšnji oktet.

V nedeljo pa bo domača gledališka skupina pripravila predstavo.

Tudi Viničani bodo dan žena počastili z akademijo v soboto, sodelovali pa bodo ženski pevski zbor ter tamkajšnje folklorne skupine. V nedeljo, 16. marca, se bodo gledalci predstavili člani domače gledališke skupine, dopoldne pa bo koncert črnomaljske pihalne godbe.

V gribeljskem gasilskem domu bo prireditve 15. marca. Sodelovali bodo mladi recitatorji, mešani pevski zbor iz Gribelja ter črnomaljska folklorna skupina.

V Adlešičih bodo prireditve 21., 22. in 23. marca. Prvi dan bodo odprli likovno razstavo učencev osnovne šole, na kateri bodo pokazali tudi ročna dela. Naslednji dan bo otvoritev novega kulturnega doma, v katerem bo akademija; v nedeljo, 23. marca, dopoldne bo koncert črnomaljske godbe na pihala, popoldne pa predstava gledališke skupine iz Adlešičev.

V okviru gostovanj bodo v

Gribljah 22. marca nastopili folklorna skupina iz Dragatuša ter pevska zbor iz Butoraja in Dragatuša. V Viniči bo 23. marca gostovala dramska skupina iz Semiča, v Butoraju pa 16. marca črnomaljska dramska skupina.

Vse sodelujoče skupine ter najprizadenejši organizatorji bodo dobili spominske plakete, za nedeljo, 30. marca, pa so pripravili srečanje z vsemi, ki sodelujejo v kulturni prireditvi „Naša beseda 80“.

A. B.

DO IZVIRNE POVESTI Z JAVNIM RAZPISOM

Prešernova družba je te dni sklenila, da bo razpisala javni natečaj za izvorno sodobno slovensko povest. S tem si hoče zagotoviti primeren fond izvornih leposlovnih besedil za obogatitev knjižnih zbirk in s tem še bolj razširiti krog bralcev. Čeprav bo natečaj določal nekatere zakoničnosti pisanja, bo že zavoljo nagrad, ki jih bo Prešernova družba pripravila za najboljše dela, privlačen za vse literate.

Kaj bo na „vrtiljaku“?

Medrepubliška kulturna zveza tudi letos pripravlja skupne prireditve – Posebna skupina za gostovanja pri manj razvitih

Medrepubliška kulturna zveza bratstva in enotnosti, ki ima zdaj sedež v Karlovcu, načrtuje tudi za leto več skupnih prireditev s posameznih področij ljudstevske kulturne dejavnosti. Slednje bodo v slovenskih, hrvaških in bosenskih občinah, članicah in ustanoviteljih omenjene zveze. V glavnem bodo prireditve v krajih, ki so že do zdaj organizirali nastope skupin ali posameznikov z območja zveze.

Srečanje odraslih literatov bo tudi tokrat v Novem mestu, medtem ko naj bi skupen nastop mladih, ki se poskušajo v pesnjenju in pisateljevanju, organizirali v Črnomlju. Mokronog bo še nadalje prireditelj

srečanja folklornih skupin, s tem da bodo podoben spored izvajali tudi v Ogulinu. Krčani bodo imeli v gosteh pihalne orkestre, Samoborčani tamburaške in harmonikarske skupine, v Dugi Resi in Karlovcu pa bosta razstavi likovnih del.

Predvideni so tudi nastopi odraslih, mladinskih in pionirskih pevskih zborov, vendar pa še ne vedo, kje bodo. Predlagali so tudi srečanje gledaliških skupin, a je kaj malo verjetno, da ga bodo izvedli. Prav tako se še niso dogovorili za oblikovanje skupine, sestavljene iz izvajalcev kulturnih društev z območja zveze, ki bi obiskovala nerazvite občine in krajevne skupnosti ter brezplačno nastopala.

Novo dolenjsko-posavsko društvo

Zgodovinsko društvo združuje zgodovinarje sedmih občin

Lani, ko so ustanovili na Slovenskem več pokrajinskih zgodovinskih društev, je bilo tako društvo rojeno tudi v Novem mestu. Življenje so mu dali belokranjski, dolenjski in posavski poklicni zgodovinarji, družboslovni in drugi delavci na dobro obiskanem ustanovnem občnem zboru, ki je bil novembra.

„Ta zbor je pomenil z vsem, kar je bilo sprejetega in povedanega na njem in že prej narejenega v pripravah, zelo dobro znamenje, da želijo tu živeti in delujoči zgodovinarji res nekaj prispevati,“ pravi Vinko Cirnski, prvi predsednik Zgodovinskega društva Novo mesto, kakor se to imenuje.

Ceprav že ime pove, za kakšno društvo gre in s čim se bodo ukvarjali njegovi člani, je vendarle potrebno povedati

nekaj več o njegovi dejavnosti. „Naloge niso zožene na proučevanje zgodovine, kot bi bilo moč razbrati, marveč je delovno področje društva neprimerno širše,“ poudarja Cirnski.

Društvo bo sicer opravljalo zgodovinske raziskave in zbiralo dokumente in predmete zgodovinske vrednosti, vendar se bo njegova vloga odražala v šolah pri pouku zgodovine, delu zgodovinskih krožkov in podobnem, se kazala v dejavnosti muzejev, še posebej pa bo razvidna iz delovanja zgodovinskih oddelkov teh muzejev. Obsežno področje dela predstavlja prav gotovo obdobje narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije, ki na belokranjsko-dolenjskem in posavskem območju še vedno ni dokončno proučeno in obdelano.

V okviru društvene dejavnosti se bodo poleg tega vrstila znanstvena posvetovanja, strokovna predavanja, pa tudi strokovnih ekskurzij naj bi bilo nekaj. Društvo je sklenilo tesno sodelovati s sredstvi javnega obveščanja, da bi tako člani, ki se ukvarjajo s publicistiko, imeli možnost obelodanosti pomembne ugotovitve in lastne izsledke.

In kaj pripravlja društvo za letos? „V načrtu imamo več stvari in upam, da jih bomo tudi uresničili,“ pove predsednik zgodovinskega društva. „Tako naj bi dr. Franc Zwitter kmalu predaval o koroskih Slovencih, ena tema bo iz družboslovne problematike, izobraževalni krog pa bo predvidoma zaključen s pedagoško-didaktičnim predavanjem, ki bo namenjeno predvsem učiteljem zgodovine.“

Več kot omembe vredna

Vinko Cirnski

bo pomoč šolam. Društvo si bo prizadevalo, da bo na šolah primerno obeležena 35-letnica osvoboditve. Usmerjeno in povezovalo bo delo zgodovinskih krožkov, ki med drugim zbirajo zgodovinsko gradivo. Društveni člani bodo sodelovali tudi pri nastajanju zbornika. Z vsa dejavnostjo pa se bo Zgodovinsko društvo Novo mesto oprlo na Dolenjski, Belokranjski in Posavski muzej, pri prvem še posebej na oddelek NOB in ljudske revolucije.

I. Z.

VZGOJNI KOTIČEK

Pravno varstvo družine

V tem sestavku bomo poskusili seznaniti bralce Dolenjskega lista, s katerimi pravnimi normami naj bi seznanili partnerje na obisku v zakonski svetovalnici. Socialistična samoupravna družba potrebuje zadovoljno, srečno, notranje trdno in svobodno družino. Prav zaradi tega je družina kot življenjska skupnost staršev in otrok, predvsem zaradi koristi otrok, pod posebnim družbenim varstvom. Osnovna načela naše družinske zakonodaje so vsebovana že v ustavi SFRJ in ustavi SRS in so po svoji naprednosti in humani naravnosti znana tudi po svetu ter so nedvomno pomembna pridobitev naše socialistične revolucije. Iz družinske zakonodaje bi torej obravnavali:

1. Opredelitev pojma zakonske zveze ter osnovna načela zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerah ob tem pa še:

- kateri so pogoji za sklenitev in veljavnost zakonske zveze,
- kdaj je zakonska zveza neveljavna in katere so pravne posledice razglasitve zakonske zveze za neveljavno,
- katere so pravice in dolžnosti zakoncev (skupno življenje, medsebojno spoštovanje, skrb za otroke itd.),
- premožensko-pravna razmerja med zakoncema,
- na kakšen način preneha zakonska zveza,
- pravne posledice razveze zakonske zveze za partnerja in njune otroke.

2. Razmerja med starši in otroci:

- ugotavljanje očetovstva in materinstva,
- izpodbijanje očetovstva in materinstva,
- o pravicah in dolžnostih staršev in otrok,
- o izvrševanju roditeljske pravice,
- odvzem roditeljske pravice,
- prenehanje roditeljske pravice,
- dolžnost preživljanja.

3. Pravna ureditev posvojitve

4. Kako zakon ureja skrbništvo

Poleg zgoraj navedene vsebine bi bilo prav, če bi zainteresirane seznanili s pravnimi določili kazenskopravnega varstva ženske, mladoletnih oseb, zakonske zveze in družine. Pisali bi o kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost in moralno (posilstvo, zvodništvo), zoper življenje in telo (detomor, nedovoljena prekinitve nosečnosti), zoper zakonske zveze, družino in mladino (zanemarjanje mladoletnika in grdo ravnanje z njim in kršitev drugih družinskih obveznosti). K pravnem področju pa seveda spada tudi zakonska opredelitev načrtovanja družine, tudi o tem bodo bodoči zakonci dobili zadostno informacijo.

Naj skuenem svoj prispevek z naslednjo ugotovitvijo: samoupravna socialistična družba obvezuje družino, da sodeluje pri uresničevanju družbenih načel in ciljev in jih s temi načeli in cilji seznanja tudi v zakonski svetovalnici. Pri vsem tem pa je najvažnejše to, da bi zakonca enakopravno in vsak po svojih sposobnostih skrbela za ustrezni družinskih institucijami (vrtci, šolami, društvi, zdravstvenimi ustanovami itd.) za skladen razvoj mladega rodu. Za razvoj celovite socialistične osebnosti so izrednega pomena dobri odnosi v družini in na zdravi družini sloni tudi razvoj zdrave družbe.

Dipl. pravnik FRANC PIPAN

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Naš čas nujno zahteva združenja

Naša zadruga (obrtina) bode prav gotovo ravno toliko v korist kmetiskim obrtnikom, kakor mestnim, kakor hitro da bo vse urejeno. Pri vsakem stanu mora biti neki red, neka organizacija; tega do sedaj pri obrtnikih ni bilo. Sedaj pa imamo že nekaj pravic in koristij, a česa še nimamo, to upamo si počasi priboriti. In naša zadruga v Novem mestu ni prva na svetu; drugod jih je že dosti, in povsodi so se obnesle. Potrebo združenja čutijo tudi drugi stanovi, ker naš čas nujno zahteva združenja, in le v združenju je moč, v združenju je mogoča zmaga, posebno nam malim obrtnikom, ker veliki kapital in špekulacija in tovarne in konkurenca nas pretepe popolnoma spraviti iz površja zemlje, hočejo nas uničiti ali pa storiti sužnje tovarn in golo orodje velicega kapitala. Resnično je seveda, da bo prišel vsak samostojni obrtnik zadrugi v roke, a to bo le njemu v prid, ne pa v škodo. In kdor nima obrtnega dovoljenja, ga bo mogel dobiti le po posredovanju zadruga.

(Letošnje prvo zrebe), je od 18. febr. pri gospodarju Janez Vrtačiču na Pri-

stavi pri St. Jerneju; isto je od štiriletnih kobile, ki je bila že obdarovana z 50 kronami.

(Dva glasbena večera) se napravita v Novem mestu še pred Veliko nočjo, ako se v to oglasi dovolj abonentov. V to svrhu bo krožila posebna okrožnica.

(Okrajna posojilnica) v Krškem ima v nedeljo 11. marca ob 11. uri dopoldne v svoji pisarni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1.) račun za leto 1899; 2.) volitev načelstva in nadzorstva; 3.) predlogi. Ako ne bi bil zbor ob 11. uri sklepčen, začne se ob polu dvanajsti uri drugo zborovanje, ki sklepa brez-pogojno.

(Kolikopremoga izkopljejo na svetu?) V letu 1899, so izkopal v Angliji 202.054.516 ton (tona je tisoč kilogramov), v Združenih ameriških državah 197.405.935, v Nemčiji 130.928.400, v Avstro-Ogrski pa 35.039.417 ton. Avstrija je tedaj glede premo-gove produkcije na četrtem mestu.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 1. marca 1900)

PO SVETU OKOLI

SMRT ŽIVE ATRAKCIJE

— Na Tahitiju je umrl Emil Gauguin, sin slavnega francoskega slikarja istega priimka in domačinke Pau'Ure Tai, ki je bila model za številne slike, ki danes veljajo milijone. Zanjih 20 let je bil Emil ena od turističnih privlačnosti Tahitija: za denar se je fotografiral s turisti. Umril je v 86. letu življenja, katerega večino je prebil v bedi.

ZOPER KAJENJE — Kadilci imajo še en razlog za opustitev razvade ali navade. Skupina britanskih in ameriških znanstvenikov je ugotovila, da imajo kadilci, ki kade na vso moč ali pa nekoliko manj, velike težave zaradi nespečnosti.

DIRKA PRI MINUS 30 — Letošnja dirka pasjih zapreg od Bethela do Anjaka na Aljaski je morala biti prekinjena. Po 12 urah tekme se je na progo, ki meri kar 480 kilometrov, spustilo snežno neurje, temperatura ozračja pa je padla na -30 stopinj Celzija.

NEMILOST — Ameriška televizijska družba NBC se je odločila, da ne bo podaljšala pogodbe o delu z nekdanjim predsednikom ZDA Geraldom Fordom. S Fordom so se dogovorili, da bo tu in tam za kakšen dolar nastopil kot televizijski komentator.

NEHVALEŽNOST — Američanka Mary Ellen Wolfe (64 let) je bila zelo presenečena, ko je od dekana medicinske fakultete Univerze Ohio prejela pisemce, v katerem je pisalo, da znanstvena ustanova s hvaležnostjo sprejema njeno darilo, ki bo zanesljivo koristilo znanosti. Prosi pa jo, če bi znanstveni preparat zaradi štednje, ki vlada v ustanovi, lahko poslala na svoj račun. Mary Ellen Wolfe je univerzi v Ohiju podarila svoje truplo.

PROTIREKLAMA? — Časopisna agencija United Press je v številnih listih objavila oglas, v katerem reklamira svoje delo in storitve. Besedilo oglasa: "Mi smo vedno tam, kjer se kaj dogaja!" Nad tem stavkom je objavljena fotografija gorečega potniškega reakcijskega letala, v čigar razbitinah je umrlo 250 ljudi.

Nafta kupi simbol Pariza v 8 minutah

Francozi v šali izračunali, v kolikšnem času bi razprodali deželo

Vse več bank z Bližnjega vzhoda se seli v Pariz, da bi bile bliže investicijskim trgom, ki so za njihove stranke najbolj zanimivi. Najdražje ulice so komaj dovolj drage. Champs-Elysees, Avenue Georges V. in Place Vendome so najbolj pogosti naslovi bogatih priselkov. Večina jih je prišla z Bližnjega in pa tudi Srednjega vzhoda v zadnjih treh letih. Poznavalci pravijo, da so Arabci po Veliki Britaniji odkrili Francijo.

Kupujejo vse, od bank do industrijskih deležev, od hotelov do gradov. Vse, kar je mogoče dobiti za petrodolarje. Tako je saudski milijonar Gaith Rashad Pharaon verjetno kot slavnati mož za kakšne bolj imenitne Saudijce nedavno kupil 5-odstotni delež cvetočega francoskega steklarskega in živilskega koncerna. Poleg tega ima skupaj z nekim partnerjem tretjino hotelske verige, ki ima v Parizu znamenite hotele Maurice, Prince de Galles, Grand Hotel in Cafe de la Paix. Za veselo konce tedna pa je imenovani Pharaon kupil na promenadi v Cannesu še prebivališče, ki meri kakšnih 1000 kvadratnih metrov.

Med najnovejša arabske pridobitve v Franciji spadajo še smučarsko središče v francoskih Alpah, ki ima 1000 apartmajev, kemični kombinat v Dunkirchnu, grad pri Cannesu in več velikih kobilan.

Pariški L'Express je bralcem že zastavil „zabavno“ uganko, v kateri so izračunavali, v kolikšnem času bi Arabci ob sedanjih proizvodnji in cenah nafte toliko zaslužili, da si lahko kupijo kakšen košček Francije.

In izračunali so, da naftni mogočnejši lahko kupijo Eiffelov stolp v 8 minutah, v sedemnajstih urah letalski koncern Dassault (proizvajajo slovite lovce „Mirage“), v petih dneh velikana gum Michelin, Elizejske poljane, francoski ponos, pa so njihove v pičlih desetih dneh.

Rečni som (Silurus glanis)

Sladkovodni velikani

Podonavski som lahko zraste do 5 metrov, na tehtnici pa potegne tri stote — Naraščaj varuje brkati očka

V Dolenjskem listu ste lahko brali, da sta bila v mesecu dni ujeta v Krki kar dva zajetna

Kmalu mercedesi na alkohol?

Zahodnonemški poskusi dokazali, da bencin ni nadomestljiv

V ZR Nemčiji so se konec lanskega leta odločili za poskus uporabe mešanice metanola in bencina. Poskusni avtomobilski zajček je bil „golf“, ki je po 3000 kilometrih, kolikor jih je prevozil do danes, dokazal, da je takšna varčevalska bencinska zamisel sprejemljiva. V gorivu, ki so ga uporabljali, je bilo poleg bencina 15 odstotkov metilnega alkohola. S to mešanico je ob koncu lanskega leta vozilo kar 67 „golfov“. Vozniki so imeli pri nakupu „alkoholizirane“ goriva 15 odstotkov popusta. Tako so pri vsakem litru prihranili 10 pfenigov, kar je za prebivalce te dežele denar.

Poskusni soferji zatrujejo, da z mešanico bencina in metanola niso imeli posebnih težav, tudi pri vžigu ne, čeprav je bila temperatura pogosto precej pod ničlo. Za gorivo so se zelo navdušili tudi taksisti.

Nemce so prvi uspehi tako navdušili, da se bo 67 „golfom“ na metanol ta mesec na cestah pridružilo 20 „fiest“ in prav toliko Fordovih „granad“. Prekus nove mešanice bencina in alkohola je v ZR Nemčiji segel tako daleč, da tisti, ki se odloči zanj, takoj dobi novega „golfa“, „pasata“ ali „porscheja 924“. Torej nakup brez čakalne dobe, čeprav se seveda njihova čakalna doba ne more primerjati z našo.

Mešanico metanola in bencina bodo te dni poskusno natočili tudi v 280 „mercedesov 280 E“. Alkohol ne pozna meja, ali pa je čist bencin predrag celo za lastnike sloveče trikotne zvezde?

soma. Naš som iz Krke, ki pa nismo naš, saj živi ta vrsta ok Severnega morja do Makedonije, najpogosteje in najraje pa v donavskem porečju, spada med 2000 vrst somov, kolikor jih pod vodo krizari na tem svetu.

Podonavski som spada med najuglednejše predstavnike plemen, v izjemnih primerih dolžino do 5 metrov in težak skoraj 300 kilogramov.

Som je požeruh, tudi preneha tera nedolžna račka je prhuta zginila v njegovem žrelu. S tudi legende, da je som pobral vodne gladine neprevidevne otroka, vendar ob Krki in Koplji, kjer zraste ta riba do dveh metrov in tehta do 50 kilogramov, tega ni verjeti.

Ko pride čas drstenja, zgrabijo oče som iz ostankov vodnih rastlin preprosto, vendar ubodno gnezdo. Najprej manjšem prostoru v vodi izravnajo vodne rastline in jih skrbno zložijo v središču. Nato si postavijo eno ali več samic; v gnezdu je tudi prva poročna noč ali dva.

Lepljive ikre ostanejo v gnezdu in repom nenehoma dovajajo svežo vodo. Ko se po tednih izležejo mladice, nekaj časa tudi nad njimi. Mladički končno splavajo, čno hitro rasti. Mladi somi jedo že prvo leto starosti danja vredno količino rib. Če starejši so, večji tek imajo. Z ljubijo tudi žabe, veliki primki pa zgrabijo vse, kar je manj od njih, tudi vodne ptičke in sesalce. Hranijo se od pomladi do jeseni. Ko pride zmrzal, jedo več. Ribiči pravijo, da takrat zarijejo v blato in povzame čakajo pomladanski som obrat. Somi so spolno zreli v štirih do petih letih, ko dosežejo dolžino do 70 cm. Z oplodnimi ikrami se takrat začne rod somov.

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Nekaj lanskih slabosti

PLANSKE NALOGE smo ne samo izpolnili, ampak celo prekoračili. Kljub temu moramo opozoriti na nekatere slabosti, ki so se pojavile že prej in na nekatere, ki so se pojavile lani prvič. Ena izmed njih je masovni rebalans proračunov podjetij zaradi priprave novih tarifnih pravilnikov. Podjetja so s tem skušala ustvariti pogoje za zvišanje osebnih prejemkov zaposlenih. Ne smemo pozabiti, da je planska disciplina pogoj za izpolnitev plana in so vsi samozvani premiki torej škodljivi.

O IZREDNO VELIKEM napredku domače znanosti govori razveseljiv podatek z zadnje seje komisije za jedrsko energijo, na kateri so med drugim obdelali načrt 5-letnega plana znanstveno raziskovalnega dela in razvoja jedrske energije. Na področju jedrskih elektrarn predvideva načrt izgradnjo poskusne jedrske energetske naprave, naše prve domače atomske centrale. Čeprav bo centrala vključena v energetske sistem Jugoslavije, njen najvažnejši namen ni proizvodnja elektrike, marveč usposabljanje naših znanstvenih in tehničnih institutov. V državi imamo dovolj urana za reaktorsko gorivo; atomsko centralo bomo zgradili po domačem projektu.

OPOZARJAMO POTROŠNIKE, naj pri odpiranju zavitka Oskar (pralni prašek) pazijo na vložene slike. Kot smo že večkrat objavili, je v vsakem zavitku detergenta Oskar po ena športna slika. Vsakdo, ki zbere deset različnih športnih slik, sodeluje v veliki nagradni igri.

V ČETRTEM IN petem razredu osnovne šole so razpisali tekmovanje za najboljšo sestavo „Zakaj hodimo v kino?“ Štirim najboljšim v vsakem razredu so razdelili praktične nagrade (knjige, zvezke, radirke, svinčnike) in 20 tolažilnih nagrad (po eno vstopnico za matinejo). V nalogi so učenci povedali, da obiskujejo kino predstave zato, da se česa nauče, da vidijo novosti in da si pridobijo nekaj znanja.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 2. marca 1960)

POS

Sinil je prav mima nekaj žensk in otrok kolibami. V mraku se da je najurejšemu za podstavil nogo, tako da picnil in ujetnik je dobi da druga truma Mingo po krajši poti in prav prestregli in zajeli.

Rešitev prejšnje križanke

P	I	P	A	R	T	Z	A				
A	L	O	P	A	T	I	J	A			
S	I	R	T	A	M	A	R				
T	A	T	A	N	O	D	A				
R	V	D	A	R	J	I	O	N			
P	L	H	A	L	O	N	O	V			
P	E	R	M	P	L	E	S	A			
A	N	E	S	R	K	O	C	F	N	A	
T	O	M	T	A	R	A	S	I	B	A	R
A	T	O	M	I	Z	E	M	T	E	T	A
N	A	G	A	S	A	K	I	S	K	O	K

Ce boste drugim srečo v srca vlivali, jo boste sami uživali.
D. KETTE

Zgodovina ne pomeni neizogibno razvoja v smislu napredka.
C. SCHREMPF

Ženska se nikoli do kraja ne skesa.
F. M. DOSTOJEVSKI

d l	ladja na tri vrste vesel	popravek fotograf. izdelka	gl. mesto grčije	varovalna priprava	nada	d l	knez	gorovje v m. azi-ji	polinezij-ski otok
	najbolj razširjena rastlina						eg-stvarnik sveta		
	kdor rete dela						nord. gospod. rika moria mestj. od moskve		
	ponavljalni glagoli						uprava zn. za pomoč am. otokje		
	ovčje krzho član radika stranke								ciril kosmač
d l	sest. del liturgične obleke	gr. črka $\sqrt{x}$					z. ime verdijeva opera		da capo tehn. poklic
znanka češk. avta			ž. glas gl. mesto zrn				vodna žival pevec robic		
angl. konserva-tivec			vrsta ž. kopalk					življ. tekočina	zvišani ton a
mesto pod uralom			tur. bela suznja rijeka						
apoteka							laponsko jezero		
osnova org. barvil					d l	d l	očrt		

Otroški puder pokopal 36 otrok

V Franciji čakajo na epilog afere, ki je prizadela več kot 200 družin — Oče enega od umrlih fantkov se je obesil ob postelji, ki je ni mogel videti prazne

Pred osmimi leti je v Franciji umrlo 36 dojenčkov. Vsi so pred smrtjo kazali podobne znake, vendar jim zdravniki niso vedeli vzroka. Kar 168 otrok ima trajne posledice na centralnem živčnem sistemu, mnogi med njimi ne morejo govoriti, so slepi ali gluhi, tudi hromi. Večina je duševno zaostalih.

Preiskava o vzroku smrti 36 francoskih dojenčkov je končana. Sodišče bo imelo težko nalogo, koga obtožiti. Ali Morhange, kozmetično hišo, ki je moriški puder, prodajala, proizvajalca Setico, ki je puder mešal za Morhange, ali pa koncern Givaudan-France, ki je Setico dobavljal heksaklorofen, ki so ga našli v pudru.

Izjave staršev, ki so ostali brez otrok, so pretresljive. Tako je Hubert Villain s solznimi očmi pripovedoval, kako je umrl njegov 26-mesečni sinček, potem ko je tožil, da ga „buba“ glava. Poklicali so zdravnika, in ker je imel fantek vneto ritko, je zdravnik rekel mami, naj mu jo dobro napudra. Prepričana, da bo fantičku pomagala, je v dveh dneh porabila polno dozo pudra. Otroku pa je bilo vedno huje; ko so ga odpeljali v bolnišnico, je bil nezavesten in je kmalu umrl. Materi se še sanjalo ni, da ga je umoril puder.

Nič manj pretresljiva ni bila izjava Lyaiane Bouanich, ki je

svojega 14-mesečnega otroka napudrala le enkrat. Še isti večer je opazila, da ima fantek krvavo ritko. Prepeljali so ga v bolnišnico in čez 24 ur je bil trupelce.

Da bi bil vzrok vseh teh smrti in trajnih poškodb otrok puder, je pomislila šele socialna delavka, ki je po smrti majhnega dečka Herveja Bouanicha ugotovila, da so mame vse prizadete otroke posipavale z otroškim pudrom „Talc morhange“.

Laboratorijske preiskave so kmalu pokazale, da v pudru nista samo smukec in lavendel, temveč tudi sestavina, ki uničuje bakterije — heksaklorofen, ki ga sicer dodajajo mnogim kozmetičnim preparatom, vendar ga ne sme biti več kot 0,5 odstotka. V smrtnonosnem pudru pa ga je bilo celo 6,36 odstotka. Kako je mogoče, da se je v pudru znašlo tako veliko strupa? Pri vseh treh obtoženih so ugotovili malomarnost, najbolj neodgovoren pa je bil gotovo proiz-

vajalec pudra Setico, ki je sestavil mešal.

Puder je mešal pri Seticu delavec — za takšno delo ni bil usposobljen — po nekakšnih navodilih, ki so visela na steni. Ko je zbolel, je njegovo delo prevzel skladiščnik, ki pa je bil opravila še manj vešč kot njegov predhodnik.

Ni znal brati. Skladiščnika je pogosto zamenjal šofer, ki je hodil v šolo samo leto dni.

V puštor, kjer so mešali otroški puder, so kljub izrecni prepovedi vnašali inkriminirane sodčke heksaklorofena. Malomarni in neusposobljeni delavci so bili prepričani, da je beli heksaklorofenov prah pač druga vrsta smukca — in uporabljali so ga za puder. Izvedenci trdijo, da ne bo nikoli mogoče pojasniti, kako se je lahko 36 kilogramov heksaklorofena pomotalo s 600 kilogrami smukca. Poleg tega na dozah z otroškim pudrom nista bila natisnjena niti datum proizvodnje niti kontrolna številka.

Odjemalec trgovske hiše Morhange sestavine pudra ni dal preiskati, kratko malo ga je samo

ponovjal: hotel je ugotoviti, ali je v njem dovolj lavendla — dišave. Obtožnica je seveda naperjena tudi proti proizvajalcu heksaklorofena Givaudanu, ki odjemalcev ni dovolj opozoril, kako nevaren je lahko njegov izdelek.

Ko je avgusta 1972 v Franciji izbruhnila katastrofa z otroškim pudrom, je bil govor o tem, da je heksaklorofen strupena snov, ki močno vpliva na centralni živčni sistem. Givaudan-France, ki je Setico dobavljal inkriminirano kemikalijo in ki za afero ni hotel prevzeti niti najmanjše odgovornosti, je vsemu navkljub že med preiskavo ponujal staršem prizadetih otrok odškodnino. Vsakemu od staršev otrok, ki so umrli, po 110.000 din, prizadetim otrokom pa do 64.000 dinarjev. Odškodnino je doslej prejelo 28 do 36 družin, ki so pokopale otroke.

Seveda pa so morali starši prej podpisati, da Givaudana ne bodo tožili. Tudi to je ena plat medalje. Oče malega Herveja pa je odškodnino zavrnil z besedami: „Denar nam ne more vrniti našega fantka.“

V osmih letih po katastrofi z otroškim pudrom je prišlo v mnogih družinah umrlih dojenčkov in otročičev do razdora zakona.

Oče enega izmed umrlih fantkov pa se je ob dečkovi postelji, ki je ni mogel več videti prazne, obesil. Potem ko je ženi očital, da je ona kriva za smrt, ki jo je v resnici povzročil puder...

„KOVINARSKA“

„KOVINARSKA“ TOVARNA INDUSTRIJSKE OPREME IN KONSTRUKCIJ KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge

TOZD PRODAJNI INŽENIRING

1. 2 VODIJ PROJEKTANTSKIH GRUP

Pogoji: visoka ali višja izobrazba strojne smeri in 4 oziroma 8 let delovnih izkušenj, znanje tujega jezika (prednost nemščina), strokovni izpit.

2. 3 RAZVIJALCEV I, II ali III.

Pogoji: visoka oziroma višja izobrazba strojne smeri in 5 oziroma 8 let delovnih izkušenj, strokovni izpit za I — visoka oziroma višja izobrazba strojne smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj, strokovni izpit za II — višja oziroma srednja šola strojne smeri in 3 oziroma 10 let delovnih izkušenj za III

Delo je za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim rokom. Objava velja 15 dni po objavi. Prijavljene kandidate bomo pisмено obvestili o izbiri v 30 dneh po poteku objavnega roka. Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: „KOVINARSKA“ Krško, Kadrovska organizacijska služba. Prijav brez priloženih dokazil ne bomo upoštevali.

181/10-80

Gorjanci

OZD AVTOPROMET, GOSTINSTVO IN TURIZEM „GORJANCI“ NOVO MESTO — STRAŽA

odbor za delovna razmerja objavlja

naslednja dela in naloge

1. SNAŽILKA v TOZD tovarni promet — 1 delavka
2. AVTOELEKTRIČAR v TOZD avtobusni promet — 1 delavec
3. PRALEC v TOZD avtobusni promet — 1 delavec
4. ARHIVAR v DSSS — 1 delavec
5. AVTOMEHANIČAR v TOZD tovarni promet — več delavcev
6. AVTOMEHANIČAR v TOZD avtobusni promet — 1 delavec
7. VOZNIK TOVORNEGA VOZILA v TOZD tovarni promet — več delavcev
8. NATAKARICA v TOZD gostinstvo — več delavcev
9. KUCHAR — TOZD gostinstvo — 2 delavca
10. KOVINOSTRUGAR v TOZD tovarni promet — 2 delavca

POGOJI:

1. pod št. 1: osemletka in poznavanje uporabe čistilnih sredstev,
2. pod št. 2: KV avtoelektričar, zaželeno praksa na težjih vozilih,
3. pod št. 3: 6 do 8 raz. osn. šole, smisel za priučitev,
4. pod št. 4: arhivar, srednješolska izobrazba administrativne ali ekonomske smeri
5. pod št. 5: KV avtomehaničar, zaželeno praksa na težjih vozilih,
6. pod št. 6: KV avtomehaničar, zaželeno praksa na težjih vozilih,
7. pod št. 7: KV voznik z 2 letoma prakse na težjih vozilih,
8. pod št. 8: KV natakara(ica), praksa zaželeno,
9. pod št. 9: KV kuhar, praksa zaželeno,
10. pod št. 10: KV kovinostругar, praksa zaželeno.

Delavec pod št. 4 bi sklenil delovno razmerje za določen čas, to je do izpolnitve naloge o urejanju arhiva. Pod št. 7 imajo prednost delavci, ki imajo stalno bivališče v bližini podjetja. Za vse moške kandidate je pogoj odslužen vojaški rok. Ponudbe z dokazili dostavite kadrovski službi podjetja. Rok je 30 dni po objavi.

178/10-80

NEDNJI MOHIKANEC

warda, odpahnil je izginil med majorju posrečilo, dovalcu neopazeno je v loku preko je več naskoka. To medtem pohitela robu gozda so ga

Zvezali so ga in ga v sprevodu, obkroženega z prižganimi baklami privedli nazaj. Tuleč od krvoločnega zmagooslavja so Mingi divje poskakovali okrog njega in plameni bakel so metali v noč njihove pošastne sence. Ko so prišli bliže, je major z grozo spoznal, da ujetnik ni nihče drugi kot Unkas. Sprevod je krenil v veliko zbornu kolibo in major se mu je priključil.

Eden izmed zbranih poglavarjev je tu nagovoril Unkasa: »Čeprav si Delavar, iz rodu strahopetcev, si se izkazal kot mož. Ne morem ti ponuditi gostoljubja, toda do sončnega vzhoda naj se te nihče ne dotakne. Najprej pa povej, kako si kljub svojemu pogumu prišel v ujetništvo.« — »Padel sem v zanko,« je odgovoril Unkas, »ko sem zasledoval tegale vašega figarja.«

§ dežurni poročajo

RAZGRAJASKI PETEK - Novomeški miličniki so v petek zvečer pridržali do iztreznitve Boška Maksimoviča in Tomislava Stojčevića...

PRETEPAL DRUŽINO - V soboto popoldne so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve 32-letnega Alojza Kavška iz Novega mesta...

POČITEK DO IZTREZNITVE - Priljubljeni si ga je 23-letni Zdenko Brajdič iz Zabjeka, ker se je v soboto vinjen pretepal pred restavracijo Pri vodnjaku v Novem mestu.

SPODIL JIH JE IZ HIŠE - 40-letni Jože Kozlevčar iz Zagorice pri Čatežu si je v nedeljo privoščil razgrajski večer v domačem krogu.

KOLESAR HUDO RANJEN

27. februarja zvečer se je z osebnim avtomobilom peljal iz Ribnice proti Kočevju 40-letni Rahman Mersimovski. V naselju Stara cerkev pri Kočevju je na cesto s stranske ceste nenadoma pripeljal 28-letni kolesar Jože Mlakar iz Kočevja.

ZALETET SE JE V OGRAJO

V nedeljo ob 17.30 je prišlo v Veliki vasi pri Leskovcu do prometne nesreče, ko se je 19-letni Marjan Kodrič peljal z neregistriranim mopedom od Rake proti Drnovem.

Domače kolone v pekariji

Nenavadni rezultati inšpekcijskih dežurstev - Iz pekarije tudi krvavice - Frizerski izlet poslovodje

Razen tistih, ki jih je v soboto ali nedeljo pri „črnem“ opravilu zalotil nenadejan obiskovalec, je le malokomu znano, da so delavci uprave inšpekcijskih služb Novo mesto uvedli dežurno službo tudi ob dela prostih dneh.

Tako so novomeški inšpektorji ob dela prostem dnevu zalotili zasebnega pekarskega mojstra, ko je v pekarskih prostorih izdeloval klobase in druge mesne izdelke iz doma zaklanega prašiča.

Občani „stopajo“ v vrste kriminalistov

Ena najbolj razveseljivih ugotovitev poročila novomeške UJV za lansko obdobje je, da je vse več prijav kaznivih dejanj gospodarskega kriminala iz vrst občanov

Letošnji prikaz varnostnih razmer v letu 1979 na območju novomeške UJV pomeni gotovo korak naprej pri celovitejšem obveščanju občanov o številu kaznivih dejanj, njihovem odkrivanju in raziskovanju ter kaznovanju politični. To kaže tudi petkova tiskovna konferenca na novomeški UJV, ki se je prvič v dosednji praksi udeležil se novomeški Temeljni javni tožilec.

Ugotovitve delavcev novomeške UJV so, da je podoba varnosti v minulem letu zadovoljiva, še posebej, ker so imeli novomeški kriminalisti veliko več dela še v na novo priključenih posavskih občinah. To se pozna tudi na številu kaznivih dejanj: lani jih je bilo 2.556, kar je 8 odstotkov več kot leto poprej, pa še tu gre dobri del na rovaš nekaterih dejanj, prenešenih iz leta 1978, po priključitvi posavskih občin. Od te številke je ostalo v letu 1979 neraziskanih 31 odstotkov kaznivih

Eden ob kazalec, drugi ob zapestje

Dve delovni nezgodi

Po krajšem premoru je petek ponovno prinesel dve hujši delovni nezgodi, obe pa sta se pripetili v IMV.

Med petkovo popoldansko izmeno je 21-letni Ivan Doljac iz Brezja pri Vivodini s sodelavcem delal v stikalnici. Da bi olajšala delo, sta na stikalnici izključila enega od sprožilnih gumbov, v tem pa nevede zmanjšala tudi varnost dela. Okoli 16. ure je začel Doljac, ki je posegel po stisnjeni pločevini, leva roka zašla v stikalnico in mu zdrobila zapestje. Tako poškodovanega so nato prepeljali v ljubljanski Klinični center.

Do podobne delovne nesreče je prišlo nekaj ur poprej tudi v črnomaljskem obratu IMV. Martin Banovec iz Dobljč je okoli 13. ure samovoljno zašel v strojno delavnico mizarskega obrata in na električni krožni žagi rezal desko. Ker ni namestil zaščitne maske na debelino deske, je slednjo po končanem žaganju dvignilo, pri tem pa je Banovec prst zašel pod rezilo. S štirimi prsti na roki so poškodovanca prepeljali v bolnišnico.

MED ZAVIRANJEM GA JE ZANESLO

Jože Rojc iz Bogdanje vasi se je v petek zvečer peljal s tovornjakom s prikolico po magistralni cesti proti Ljubljani, pri Karteljevem pa srečal drug priklopnik, ki je stal pokvarjen. Ko je bila leva stran prazna, je zapeljal naprej, takrat pa sta nasproti pripeljala osebna avtomobila. Medtem ko je prvi še zapeljal mimo, je Brežičan Ivan Kostevc zavrl, pri tem pa ga je zaneslo v tovornjak. Pri trčenju so bili laže poškodovani voznik in sopotnika, vsem trem pa so nudili pomoč v novomeški bolnišnici. Gmotno škodo cenijo na 70.000 din.

dejanj, kar je še zmeraj boljše od republiškega poprečja. Ob tem moramo še omeniti, da so v celoti raziskana vsa težja kazniva dejanja, kar gre v veliki meri pripisati tudi poglubenemu sodelovanju z inšpekcijskimi službami, carinarnico, deviznim inšpektoratom itd. Po številu kaznivih dejanj prednjači Novo mesto (38,8 odstotka), sledijo pa Krško (30,6), Brežice, Črnomelj, Sevnica, Trebnje in Metlika.

Današnji zapis je namenjen ugotovitvam, do katerih so prišli delavci UJV in temeljni javni tožilec pri odkrivanju in pregonu gospodarskega kriminala. „Gospodarski“ kriminalisti so v lanskem letu obravnavali 186 kaznivih dejanj in zanje poslali tudi ovadbe, pri čemer je najbolj razveseljiva ugotovitev, da se je obogatil izvor podatkov, na podlagi

OGROMNA ŠKODA - Kar blizu 50 starih milijonov je bilo škoda v prometni nesreči, ki se je zgodila prejšnji tork pri bencinski črpalki pri Drnovem. Nič čudnega, saj sta v njej sodelovala „mercedes“ in „alfa romeo“

Osmero otrok brez očetov

Huda prometna nesreča pri Župelevcu terjala smrt treh oseb - Vsi trije so zapustili številčne družine

V soboto nekaj pred 9. uro zvečer je v vasi Župelevec pri Bizeljskem prišlo do ene najhujših prometnih nesreč v zadnjem času na tem območju. Ob življenje so bile namreč tri osebe.

Omenjeni večer se je Ervin Kostevc z Bizeljskega peljal z osebnim avtomobilom Ford-Capri, v katerem sta bila poleg 36-letnega voznika še 44-letni Vladimir Gregl in 32-letni Miroslav Nežuljan, oba z Bizeljskega, od domačega kraja proti Brežicam. Ko je v redko naseljenem Župelevcu pripeljal po klancu navzgor v levi nepregledni ovinek, ga je zaradi prevelike hitrosti, - obstaja tudi sum, da zaradi vinjenosti -

katerih so kriminalisti potem ustrezno ukrepali. Poleg „rednih“ virov je 32 prijav prišlo iz vrst občanov, 13 pa iz delovnih organizacij, kar nedvomno kaže na večjo družbeno zavest delavcev in učinkovitejšo družbeno samozaščito. Povsem pričakovana pa je lestvica posameznih kaznivih dejanj. Na njej najdemo pri vrhu kršitve temeljnih pravic delavcev in kršitve pravic iz socialnega zavarovanja, skratka, kazniva dejanja prekupčevanja z delovno silo. Tako je bilo poslanih 11 ovadb, medtem ko jih je 18 romalo javnemu tožilstvu zaradi prekupčevanja s tujo valuto in devizami Levji delež tega števila gre pripisati seveda lanski uspešni akciji v Beli krajini, ko so raztrgali organizirano prekupčevalsko mrežo, ki jo je vodila Ljubica Plut.

Vzpredno s tovrstnimi kaznivimi dejanji se pojavljajo tudi prekupčevanja z gradbeno mehanizacijo in osebnimi avtomobili (lani 8 obravnavanih primerov). Za uspešen boj proti tovrstnemu gospodarskemu kriminalu pa nedvomno potrebna širša družbena akcija, kajti lastništvo vseh mogočih strojev in avtomobilov sloni na množici lažnih listin, ki jih je sila težko odkriti zlasti zato, ker je v interesu lastnika, obrtnika in izvajalca del, da zadeva ostane prikrita.

Občuten je porast kaznivih dejanj izdajanja nekritih čekov, nekaj pa je primerov (13) nevestnega ravnanja z zaupanim družbenim premoženjem in nevestnega gospodarjenja.

Do skoraj enakih ugotovitev je pri svojem delu prišlo Temeljno javno tožilstvo Novo mesto. Lani so prejeli 2.155 kaznivih ovadb zoper polnoletne osebe, 214 zoper mladoletnike in 833 ovadb za kazniva dejanja, katerih storilci še niso bili odkriti. Vsi ti podatki govorijo, da se stanje na področju kriminalitete postopoma umirja in da v zadnjih nekaj letih ni opaziti bistvenih sprememb.

Novomeško javno tožilstvo je lani obtožilo 189 oseb kaznivih dejanj gospodarskega kriminala, pri čemer prednjačijo tatvine družbenega premoženja, izdajanje nekritih čekov, goljufije s hranilnimi knjižicami, poverbe, nedovoljena trgovina z delovno silo, prekupčevanje s tujo valuto itd.

Nekoliko „skromnejši“ številki lani obtoženih oseb gre pripisati, da je bilo v letu 1979 dokončanih manj preiskav, zato pa so bile tiste dokončane res temeljite. O tem govori primerjava med obsojilnimi in oprostilnimi sodbami, ki se nagiba v korist prvih kar v razmerju 1:10.

B. BUDJA

Ček je zašel

Enotna in hkrati zaskrblyujoča je ugotovitev delavcev novomeške UJV in temeljnega javnega tožilca, da imajo med števili kaznivih dejanj najbolj strmo krivuljo porasta izdajanje nekritih čekov, goljufije s hranilnimi knjižicami in prekupčevanje s tujo valuto. Nič novega ne bomo zapisali, če napovemo, da se bodo predvsem slednja kazniva dejanja po najnovejših ukrepih ZIS povečala, medtem ko za prva velja, da je njihov porast v veliki meri odvisen od hitrosti in uspešnosti bančnega poslovanja.

Vemo, da je zadnji dve leti več delovnih organizacij uvedlo izplačevanje osebnih dohodkov na tekoče račune, čemur lahko tudi pripisemo, da je izdajanje nekritih čekov po letu 1978 povečalo kar za trikrat. Imetnikom tekočih računov je omogočeno, da z desetimi čekovnimi blanketi plačujejo račune v zneskih do 3.000 z enim čekom, vendar takšnega načina dviganja denarja banke zaradi nerednega dospetja izdanih čekov, nekaj pa tudi zaradi neuzurnega vodenja evidence niso sposobne spremljati. In nič lažjega potem, da nekateri (statistike kažejo, da so to predvsem mlajše osebe) s prekoračitvijo stanja na tekočih računih premostijo denarne težave kar po „uračni“ poti. Nekaj pa je tudi primerov, ko posamezniki z namenom izdaje nekritega čeka odpirajo tekoče račune in nato vrednostni papir kar se da hitro vnovčijo.

Banke z obstoječim kadrom in načinom dela takšnemu razpletu dogodkov niso več kos. Ob napovedih, da se za izplačevanje osebnih dohodkov na tekoče račune pripravljajo še nekaj delovnih organizacij, bodo morale banke temeljito spremeniti način in odnos do dela, predvsem pa poslovati hitreje. Razmišljati pa kaže še o čem drugem.

B. B.

POŽAR ZARADI POŽIGA TRAVE

V soboto popoldne je gorelo na stelniku v Vranovičih, ogenj pa je bliskovito zajel 1,5 hektara površine. Na srečo so črnomaljski gasilci širjenje požara v bližnji gozd preprečili, tako da večje škode ni bilo. Kot so ugotovili, je ogenj nastal zaradi požiga suhe trave in praproti. Kot požar prejšnji teden se je tudi tokrat na srečo vse dobro izteklo, vendar nas izkušnje učijo, da so se spomladanski požari na Dolenjskem, ki jim je botrovala nepredvidnost, končali tudi drugače.

Zahteval dvojno plačilo bolniške

Trditve o neizplačanih nadomestilih OD za bolniški stalež neutemeljene

Pred kratkim se je na novomeško sodišče združenega dela obrnil Franjo Saratlija iz Kričiča, ki je od GG Novo mesto - tozdr Gozdni obrat Podturn zahteval plačilo nadomestila osebnega dohodka v znesku 9.800 din. Saratlija je namreč menil, da mu ta denar pripada iz naslova nadomestila bolniške odsotnosti v mesecih februar, marec in april.

Trdil je namreč, da mu omenjena delovna organizacija za osem mesecev, ki jih je pred upokojitvijo prebil v bolniški, ni izplačala vsega denarja, pa čeprav so mu po njegovem na zdravstveni skupnosti zagotovili, da

so denar že zdavnaj nakazali delovni organizaciji.

Gozdarji so takšne obtožbe v celoti zavrnili, saj je po njihovem Saratlija dobil izplačan ves denar, ki mu je pripadal. O tem pričajo tudi plačilne liste in poštna nakaznice, pismenega dokaza ni le za februar, vendar so v tozdru prepričani, da je tudi za ta mesec dobil izplačano nadomestilo OD.

Sodišče je pregledalo razpoložljivi dokazni material, zaslišalo pričel, predvsem pa ugotavljalo pristnost podpisov predlagatelja, za katere je Saratlija trdil, da so mu jih ponaredili. Vsi razpoložljivi dokazi govorijo v prid delovni organizaciji, o tem, da je domnevni oškodovanec prejel ves denar, pa pričajo tudi njegovi lastnorodni podpisi. Resda takšnih dokazov za februar ni, vendar je senat sodišča verjel predstavnikom tozdr v Podturnu, kar se je po zavrnitvi ostalih obtožb in neuspešnih poskusov poditiranja o lažnih podpisih Saratlije zdelo posem pravilno. Senat je tako predlagatelj zahtevke v celoti zavrnili.

TRČIL V HIŠO, PODRL JABLANO IN ZADEL SE OKNO

Prejšnji tork je ob 14. uri prišlo do prometne nesreče na lokalni cesti v Zdolah pri Krškem. Voznik osebnega avtomobila Tomislav Damjanovič iz Kremena pri Krškem se je peljal proti Pleterju, pri Zdolah pa ga je zaradi neprimerne hitrosti pričelo zanašati. Tako je najprej trčil v vogal stanovanjske hiše, nato zadel v jabloino in jo podrl, za konec pa trčil še v okno sosednje stanovanjske hiše. Pri nesreči se je poškodoval voznik, huje pa tudi sopotnik Anton Bašč, tako da so oba prepeljali v novomeško bolnišnico. Na avtomobilu je bilo škode za 40.000 din, na hišah pa za tisoč din.

NA NJIVO SE JE PREKUCNIL

V nedeljo popoldne se je Jože Malnarič iz Gradca peljal z osebnim avtomobilom od Črnomlja proti domu. Pri Vranovičih je avtomobil zaradi neprimerne hitrosti v ovinku zaneslo, zavozil je na bankino in se prekucnil na njivo. Voznik in sopotnik Marjan Molek iz Gradca sta se poškodovala in so ju prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 20.000 din.

KRONIKA NESREČ

NA PREHODU ZBIL PEŠCA - V petek popoldne je Janez Zelenčnik s Potovega vrha vozil osebni avtomobil od Glavnega trga v križišče v Kandiji. Zaradi nepazljivosti je na prehodu za pešce na Trdinovi cesti zbil 48-letnega pešca Jožeta Repšeta iz Virja pri Medvodah. Voznik sam je Repšeta nato odpeljal v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč.

PREHITRO JE VOZIL - V petek ob 18. uri je med Boštanjem in Jelovcem prišlo do prometne nesreče, ko je Mihael Klemenčič iz Kamnika zaradi prehitre vožnje in zaviranja zavozil na levo stran cestišča ter trčil v osebni avtomobil Dušana Vinterja iz Sevnice. Pri nesreči se je Vinter poškodoval, materialne škode na obeh vozilih pa je bilo za 50.000 din.

TRČILA KLJUB ZA VIRANJU - Edo Jančič iz Kamnika se je 26. februarja peljal z osebnim avtomobilom iz Ljubljane proti Zagrebu, ko je pri Drnovem iz bencinske črpalke pripeljal z osebnim avtomobilom Beograjčan Boris Blagojevič. Jančič je sicer močno zaviral, vendar so trčenje ni mogel izogniti. Jančičev avtomobil je pri nesreči odbilo levo, tako da je oplazil še tovornjak, ki je iz zagrebške smeri pripeljal E. Omerdič iz Pulca pri Travniku, medtem ko je Blagojevič končal na travniku ob cesti. Voznikoma na srečo ni bilo nič, materialno škodo pa so ocenili na 445.000 din.

Krmelj: dvorana na startu

Krmeljčani pripravljani za dvorano poseči v žep

V Krmelju, drugem delavskem centru sevniške občine, ugotavljajo, da stara dvorana Svobode, skrapana iz dveh hiš, telesni kulturi in športu ne more služiti v nedogled.

Negospodarske naložbe so kajpak pod hudim udarom stabilizacije. Vseeno so na zboru krajanov že konec januarja v Krmelju in Gabrijelah govorili o tej zamisli, podobno tudi na zadnji razširjeni seji sveta

KS. Prepričani so, da objektom, ki bodo tudi vnaprej grajeni z denarjem samoprispevka, ne bo prizgana rdeča luč. Ta dodatni zalogaj njihovega samoprispevka naj bi dvignil stopnjo samoprispevka krmeljske krajevne skupnosti za pol odstotka. Menda je ta dvig še najmanj sporen v načrtu nekaterih drugih potreb tega središča.

Po teh pogumnih načrtih krmeljske krajevne skupnosti in ostalih dejavnikov v kraju naj bi nova dvorana, namenjena pretežno telesni vzgoji in športu, ob novi šoli presegla 1.450 kvadratnih metrov uporabne površine. Kot zatrjujejo, naj bi bila dvorana nared do leta 1982, predračunska vrednost pa znaša nekaj nad 14 milijonov dinarjev.

Ze pred časom so govorili tudi o udarniškem prispevku delavcev Metalne - tozda Tovarne lahkih konstrukcij. Na tak način so v Krmelju in vsej dolini že marsikaj naredili, od vodovoda do številnih cest. S tega vidika želimo Krmeljčanom kar največ uspeha, nihče pač ob tem ne bo smel štediti s trudom. A. Z.

KRKA NAPREJ, KOČEVJE IZPADLO

V drugem kolu republiškega kegljaškega prvenstva za ženske na Saturnusovem kegljišču so novomeške predstavnice dosegle lep uspeh. S skupno 6. mestom so namreč ostale med najboljšimi osmerico in si tako priborile pravico do nadaljnjih bojov, medtem ko so imele Kočevke slabšo srečo, saj so bile med štirimi ekipami, ki so izpadle iz tekmovanja. O dobrem nastopu kegljačic Krke priča tudi podatek, da je bila med posameznicami Soškova na 3. mestu s 437 podrtimi keglji.

NOVOMEŠKE STRELKE DRUGE

Prvi dve kolu republiškega tekmovanja v dopisni strelski ligi sta prinesli nekaj dobrih rezultatov, pri čemer moramo še posebej omeniti drugo mesto Novomeščank z 2774 krogi. Tudi med posameznicami najdemo na prvih treh mestih Dolenjke, Kočevka Učkarjeva je namreč tretja s 704 krogi, le 18 krogov za vodilno Sabo iz Kranja.

ROKOMETNI TURNIR ZA DAN ŽENA

Novomeški rokometni klub pripravlja v počastitev dneva žena v soboto velik rokometni turnir, na katerem bodo nastopile ženske ekipe zagrebške Lokomotive, Velenja, Itasa iz Kočevja in domačinke. Turnir se bo pričel ob 9. uri, še pred tem pa bo že ob 7. uri pričetek zanimivega rokometnega turnirja krajevnih skupnosti.

DVE NOVI ZMAGI - Proti vsem pričakovanjem so imeli novomeški košarkarji velik o več dela v sredo z ekipo Cometa (posnetek levo), kot pa z ekipo Fructala (desno), s katero so do sobote delili tretje mesto na lestvici. Z novimi štirimi točkami so si Novomeščani povečali možnosti za končni uspeh.

Otresli so se spremljevalca

Dve zaporedni zmagi Novomeščanov na domačem parketu - Sami na tretjem mestu - V soboto po nove točke? - Poraz Kočevja in Podbočja, zmaga „Beti“

Lestvica slovenske košarkarske superlige je tudi po 8. in 9. odigranem kolu pri vrhu povsem ohranila podobo, le da so Novomeščani po dveh novih zmagah, v sredo v Cometu s 85:80 (45:47) in soboto v derbiju proti Fructalu s 86:62 (47:32), ostali sami na tretjem mestu z dvema točkama zaostanka za vodilnimi Domžalami in Branikom.

SKOZI ŠIVANKINO UHO

Vsi, ki so v sredo pričakovali gladko zmago Novomeščanov v boju

z vrsto Cometa, so se ušeli. Kajti le malo je manjkalo, pa bi gostje na novomeškem parketu pripravili veliko presenečenje, saj so dobršen del tekme celo vodili. Srečanje je bilo vsekoli izenačeno, gostje pa so v vodstvo prišli v 18. minuti in ga do konca prvega dela tudi zadržali. Nadaljevanje ni prineslo obetavnega začetka, saj so gostje večidel vodili in v teh trenutkih je domačo kožo z nekaj zaporednimi zadetki reševal le Munih. Preokret pa je prišel osem minut pred koncem. Takrat so gostje še vodili s 74:68, vendar je zdesetkani vrsti domačinov priskočil na pomoč trener Slavko Kovačević. Njegova igra je v domače vrste vnesla samozaupanje in Novomeščani so s zaporedoma dosegli kar 13 točk, gostje pa samo dve.

Strelci za domače: P. Seničar 20, Munih 32, Beg 7, Zupevec 12, Plantan 14.

Radovljico s 83:71 (42:31). Domačini so tokrat prikazali izredno borbeno in kvalitetno košarko ter zasluženo slavili.

Beti: Gršič 26, Ivičič 4, Započič 17, Janjac 16, Švinger 12, Vívoda 6, Strahič 2.

Drug zaporedni poraz pa so na „vzhodu“ doživeli igralci Podbočja, ki so gostovali v Laškem proti ekipi Zlatorog. Potem ko so po prvem delu vodili s 46:41, so v nadaljevanju povsem popustili in izgubili z 88:83. Domačini so namreč že v 28. minuti vodili s šestnajstim koši razlike.

Podbočje: J. Granc 16, Pras 2, M. Granc 18, Kodrič 11, Jurčič 10, Stgar 20, Tostoman 6.

Po odigranem sobotnem kolu je Kočevje s tekmo manj na 5. mestu, Beti je 6., medtem ko ekipa Podbočja zavzema v vzhodni skupini predzadnje mesto. V naslednjem kolu igra Kočevje v Radovljici, Beti v Postojni, medtem ko bo Podbočje imelo v gosteh moštvo Drave.

NOVO MESTO: VERNIK, BABNIK, PRIME, KOSMINA, BRULEC, KOLARIČ, PLUT, MUHIČ, PEČAR, ŠKRBE

Po odigranem 9. kolu so Novomeščani na tretjem mestu za Bovcem in Salonitom, ki ima srečanje manj, in so dejansko brez možnosti, da se uvrstijo v višji tekmovalni razred. V soboto igrajo Novomeščani v gosteh s Sawo.

KRKA - BLEED 0:3

V predtekmi moškega srečanja so se pomerile odbojkarice domače Krke in vodilnega Bleda. Kot je bilo pričakovati, so gostje brez težav in v rekordnem času opravile z domačinkami. O razmerju moči priča svoje tudi rezultat po setih: 1:15, 11:15, 9:15.

Drugi dolenjski predstavniki v slovenski odbojkariski ligi za žene, ekipa Kočevje, je tokrat gostoval pri predstavnicah Golovca. Kočevke so se pomlajeni vrsti domačinov dobro upirale in celo osvobodile set. Rezultat: 15:6, 13:15, 15:8, 15:8.

Po odigranem 11. kolu so igralke Krke na 6. mestu in v naslednjem kolu potujejo v goste k vrsti Ljubnega, medtem ko bodo Kočevke imele v gosteh vrsto Gorja.

ZA ZLATO PUŠČICO

Na nedeljskem streljskem tekmovanju za zlato puščico v Sevnici je bilo na občinskem finalu kaj videti. Normo za občinsko tekmovanje je izpolnilo kar ducat strelcev. Na republiško tekmovanje bosta šla Stane Kovačič iz Boštanja (544 krogov) in Slavko Zakosek iz Kopitarne (541).

BREZ TEŽAV V DERBIJU

Okoli 400 gledalcev je v soboto z zanimanjem in strahom pričakovalo razplet najzanimivejšega srečanja v 9. kolu dveh tretje uvrščenih ekip. Novomeščani, ki so začeli z visoko postavo, v kateri je zaigral tudi trener Kovačević, so že na začetku razbili obrambo gostov in v 10. minuti povedli s 25:16. Kovačevića je takrat zamenjal Munih, ki je bil ob P. Seničarju in Zupevcu (slednji igra od tekme do tekme bolje) med najboljšimi na parketu. Ob tem moramo omeniti, da v novomeški vrsti ni nastopil S. Seničar, ki je tekmo spremljal s klopi z mavčno oblogo na nogi.

Za sobotno igro Novomeščanov velja, da je bila ena najboljših, na trenutke pa so s pravo ekshibicijo povsem nadigrali goste, ki so ob koncu prvega polčasa povsem izgubili živce. Se posebej velja to za njihovega trenerja, ki si je v tem delu zaslužil celo tehnično napako. Tudi nadaljevanje je prineslo isto podobo, saj so domačini nadaljevali z dobro in borbeno igro in tako povsem zasluženo slavili nekoliko nepričakovano visoko zmago.

Novo mesto: Munih 21, Beg 4, Zupevec 17, P. Seničar 22, Ivančič 14, Plantan 6, Šupič 2.

Novomeščani gostujejo v 10. kolu v Kopru proti istoimenski ekipi in vsak drugi rezultat razen zmage gostov bi bil po zadnjih dobrih igrah Novomeščanov veliko presenečenje.

PORAZ KOČEVCEV

V najzanimivejšem srečanju 7. kola sta se v Kočevju pomerili vrsti domačinov in vodilnega Triglava. Rezultat: 75:95 (41:44). Domačini so derbi dobro začeli in skomaj ves prvi del tekme vodili z 10 koši, vendar potem, ko so gostje prešli na široko consko obrambo, nenaodoma ostali povsem brez moči. Gostje so to že v prvem polčasu izkoristili in ga končali v svojo korist s 44:41, v nadaljevanju pa so povsem nadigrali domačine.

Kočevje: Kordiš 2, Popovič 2, Gašparac 4, Selan 6, Gegar 24, Grgorič 15, Papež 6, Bončina 14, Hegler 2.

Sračneje so ke so bili košarkarji „Beti“, ki so doma premagali

**»Dolenjski list«
v vsako družino**

Šport

Slavnostno počastili srebrni jubilej

Uspela prireditev ob 25-letnici rokometu v Črnomlju

Ob srebrni obletnici črnomaljskega rokometu je bila v soboto v novi športni dvorani pred kar okoli 1000 gledalci krajsa slovesnost, nato pa rokometni tekmi najstarejše generacije članov in članic ter srečanje med domačim Partizanom in drugoligašem Inlesom iz Ribnice.

Na slovesnosti, ki so se je med drugim udeležili tudi predsednik Rokometne zveze Slovenije Tine Brilej ter predsednik območnih rokometnih zvez Dolenjske Janez Stukelj in Zasavske Lojze Erjavec, so po pozdravnih govorih podelili številna znanja najzaslužnejšim rokometnim delavcem. Omenimo še, da so se programa ob 25-letnici tamkajšnjega rokometu udeležili skoraj vsi igralci in igralke prvih generacij, kar je ustvarilo še posebno slavnostno podobo. Če priložnosti so organizatorji slavje, ki je izredno uspešno, izdali priložnostni bilten in značke.

Prikazani rokomet je v celoti zadovoljil nabitno polno belokranjsko športno lepotico, kot so poimenovali novo dvorano. V najzanimivejšem srečanju je ribniški drugoligaš Inles ugnal domačine z le dvema zadetkoma razlike. Po tekmi je bilo tovariško srečanje rokometnih delavcev in vseh tistih, ki so pripomogli k uspešnemu razvoju te športne zvrsti v Črnomlju.

USPEŠEN KONEC LIGE - V nedeljo je bilo v novomeški športni dvorani odigrano zadnje kolo zimske lige, ki je postregla s kvalitetnim in razburljivim rokometom. Posnetek je z dopoldanske tekme deklet Slovana in Mirne.

Kot za prvenstvene točke

Končana zimska rokometna liga - Črnomelj pri moških, Novo mesto pri dekletih - Vrsta presenečenj

Z zadnjim, 4. kolom se je v nedeljo končala zimska rokometna liga območne rokometne zveze Dolenjske. Za kvaliteto prikazane rokometne velja v celoti, da je bila daleč nad vsem pričakovanjem, za popostritev pa so poskrbele nemalokrat izenačene in do konca negotove tekme. Še beseda, dve o sojenju. Bilo je na zadovoljivi ravni, za sodnike pa je pomenilo dober test in preizkušnjo pred nadaljevanjem ligaških tekmovanj.

Rezultati zadnjega kola - moški, skupina A: Črnomelj - Veterani 15:8, Krmelj - Usnjar 10:15, Krmelj - Črnomelj 13:15, Usnjar - Veterani 14:7, Črnomelj - Usnjar 11:14, Krmelj - Veterani 11:17.

Tako so zasluženo postali prvaki rokometni Črnomlja, čeprav le po zaslugi boljše razlike v zadetkih, saj so v zadnjem srečanju izgubili dvoboj z edinim konkurentom za najvišji naslov, ekipo Usnjarja. Vrstni red: Črnomelj 10, Usnjar 10, Veterani 4, Krmelj 0.

Skupina B: Bršljin - IMV 18:14, Sentjerne - Sevnica 10:0 (bb), Sevnica - Bršljin 0:10 (bb), IMV - Sentjerne 12:23, Sentjerne - Bršljin 19:12, IMV - Sevnica 10:0 (bb).

Zmagovalci tolažilne skupine so rokometni Bršljin, drugi je Sentjerne, ki bi s polnim številom odigranih srečanj kaj lahko bil na vrhu, tretja je ekipa IMV, zadnja pa Sevnica.

Zenske - skupina A: ŽRK Novo mesto (plave) - Sentjerne 10:5, Lisca - Itas 14:12, Itas - Sentjerne 7:8, ŽRK Novo mesto (plave) - Lisca 20:11, Lisca - Sentjerne 8:11, ŽRK Novo mesto (plave) - Itas 20:8.

Tako so končne zmagovalke rokometne ŽRK Novo mesto z 12 osvojenimi točkami, nekoliko presenetljivo, a povsem zasluženo so Sentjernečanke druge, Itas je šele tretji, medtem ko je Lisca četrta.

Se skupina B: ŽRK Novo mesto (zeleno) - Slovan 13:13, Slovan - Mirna 16:9, ŽRK Novo mesto (zeleno) - Mirna 14:7.

Prve v tolažilni skupini so tako rokometne Slovane, pred Mirno in ŽRK Novo mesto (zeleno).

Vidimo torej po rezultatih, da je tudi v zadnjem kolu obveljala tradicija vrste presenetljivih izidov, kar je vneslo v celodnevni spored nemalo živahnosti. Omenimo ob koncu še sodnike, ki so štiri nedelje zapored vodili srečanje zimske rokometne lige, ki je bila tudi letos vzorno organizirana: Kobašič, Vinter, Pešič, Gregorčič, Puljak, Erjavec in Logar.

Poraz uničil vse upe na uspeh

Gladek poraz novomeških odbojkarjev v srečanju z Bovcem - Možnosti za končni uspeh le še teoretične - Praznih rok so tokrat ostala tudi dekleta

Precej več smo pričakovali od derbi srečanja dveh vodilnih ekip v slovenski odbojkariski ligi - zahod, novomeškega Pionirja in Bovca, kajti z morebitnim uspehom bi bile možnosti Novomeščanov za igranje v višjem tekmovalnem razredu povsem realne.

PIONIR: BOVEC 0:3

Ali gre hiter konec srečanja, trajalo je namreč vsega 50 minut, pripisati odlični igri gostov iz Bovca ali slabemu dnevu Novomeščanov, ni bilo v soboto popoldne jasno niti 150 gledalcem, ki so se zbrali v

novomeški športni dvorani. Domačini, ki so se na srečanje še posebno vestno pripravljali, niso bili niti v enem samem elementu odbojke kos razigranim gostom. Blok, v večini srečanj eno poglavitnih orožij visokih Novomeščanov, je tokrat povsem odpovedal. Domačini enostavno niso mogli razviti svoje igre, kar kaže tudi rezultat, saj niti v enem setu niso bili enakovredni odbojkarjem Bovca. Prvi set so končali pri 8, drugega pri 9 in tretjega pri 10. Sodila sta Končnik (Jesenice) in domačin Mišmaš.

KRKA - BLEED 0:3

V predtekmi moškega srečanja so se pomerile odbojkarice domače Krke in vodilnega Bleda. Kot je bilo pričakovati, so gostje brez težav in v rekordnem času opravile z domačinkami. O razmerju moči priča svoje tudi rezultat po setih: 1:15, 11:15, 9:15.

Drugi dolenjski predstavniki v slovenski odbojkariski ligi za žene, ekipa Kočevje, je tokrat gostoval pri predstavnicah Golovca. Kočevke so se pomlajeni vrsti domačinov dobro upirale in celo osvobodile set. Rezultat: 15:6, 13:15, 15:8, 15:8.

Po odigranem 11. kolu so igralke Krke na 6. mestu in v naslednjem kolu potujejo v goste k vrsti Ljubnega, medtem ko bodo Kočevke imele v gosteh vrsto Gorja.

ZA ZLATO PUŠČICO

Na nedeljskem streljskem tekmovanju za zlato puščico v Sevnici je bilo na občinskem finalu kaj videti. Normo za občinsko tekmovanje je izpolnilo kar ducat strelcev. Na republiško tekmovanje bosta šla Stane Kovačič iz Boštanja (544 krogov) in Slavko Zakosek iz Kopitarne (541).

BREZ TEŽAV V DERBIJU

Okoli 400 gledalcev je v soboto z zanimanjem in strahom pričakovalo razplet najzanimivejšega srečanja v 9. kolu dveh tretje uvrščenih ekip. Novomeščani, ki so začeli z visoko postavo, v kateri je zaigral tudi trener Kovačević, so že na začetku razbili obrambo gostov in v 10. minuti povedli s 25:16. Kovačevića je takrat zamenjal Munih, ki je bil ob P. Seničarju in Zupevcu (slednji igra od tekme do tekme bolje) med najboljšimi na parketu. Ob tem moramo omeniti, da v novomeški vrsti ni nastopil S. Seničar, ki je tekmo spremljal s klopi z mavčno oblogo na nogi.

Za sobotno igro Novomeščanov velja, da je bila ena najboljših, na trenutke pa so s pravo ekshibicijo povsem nadigrali goste, ki so ob koncu prvega polčasa povsem izgubili živce. Se posebej velja to za njihovega trenerja, ki si je v tem delu zaslužil celo tehnično napako. Tudi nadaljevanje je prineslo isto podobo, saj so domačini nadaljevali z dobro in borbeno igro in tako povsem zasluženo slavili nekoliko nepričakovano visoko zmago.

Novo mesto: Munih 21, Beg 4, Zupevec 17, P. Seničar 22, Ivančič 14, Plantan 6, Šupič 2.

Novomeščani gostujejo v 10. kolu v Kopru proti istoimenski ekipi in vsak drugi rezultat razen zmage gostov bi bil po zadnjih dobrih igrah Novomeščanov veliko presenečenje.

PORAZ KOČEVCEV

V najzanimivejšem srečanju 7. kola sta se v Kočevju pomerili vrsti domačinov in vodilnega Triglava. Rezultat: 75:95 (41:44). Domačini so derbi dobro začeli in skomaj ves prvi del tekme vodili z 10 koši, vendar potem, ko so gostje prešli na široko consko obrambo, nenaodoma ostali povsem brez moči. Gostje so to že v prvem polčasu izkoristili in ga končali v svojo korist s 44:41, v nadaljevanju pa so povsem nadigrali domačine.

Kočevje: Kordiš 2, Popovič 2, Gašparac 4, Selan 6, Gegar 24, Grgorič 15, Papež 6, Bončina 14, Hegler 2.

Sračneje so ke so bili košarkarji „Beti“, ki so doma premagali

**»Dolenjski list«
v vsako družino**

DVAKRAT ZLATO NA PRVENSTVU SRS

Na Roglji nad Zrečami je bilo v soboto že 13. smučarsko prvenstvo slepih in slabovidnih za republiške naslove. Tekmovanja se je udeležila tudi vrsta medobčinske organizacije slepih in slabovidnih Novo mesto ter dosega izredne rezultate.

Tako je med članicami slavila edina novomeška zastopnica Nežka Furlan, medtem ko je pri moških že tretjič zapored slavil prav tako Novomeščan Gusti Skrabec. Njč slabše pa se niso odrezali ostali štirje Dolenjci, Tone Goršek iz Krškega, Jože Mlakar iz Skočjana in Jakob Furlan ter Jože Klančar, oba iz Novega mesta, saj jih vse najdemo med prvo deveterico.

J. KLANČAR

SLOVAN KONČNI ZMAGOVALEC

V ribniškem športnem tednu se je minulo nedeljo končala tretja zimska rokometna liga Območne rokometne zveze Ribnice, v kateri je sodelovalo 11 moštev, od tega dve iz Ljubljane. Organizatorji so tudi tokrat svoje delo dobro opravili, zmagovalni ekipi Slovana pa je ob zaključku predal pokal sekretar TKS Ribnica in predsednik ORZ Franc Levstek.

Rezultati zadnjega kola: Donit-Loški potok 35:26, Dobropolje-Grosuplje 14:16, Inles-Prule 18:22, Veterani-Slovan 22:23.

Zmagovalca je odločilo piv zadnje srečanje, ko so Ljubljancani v zadnjih sekundah ugnali vrsto Veteranov, ki so zasedli drugo mesto. Sledijo: Prule, Inles, Garnizon JLA itd.

M. G-č.

REPUBLIŠKI TRENERSKI SEMINAR

Novo mesto bo jutri organizator republiškega seminarja rokometnih trenerjev, na katerem bodo vsi najboljši za delo z najmlajšimi selekcijami. Ob tej priložnosti bo tudi seja predsedstva trenerske organizacije, medtem ko bodo seminar vodili danes najboljši strokovnjaki na tem področju.

Uspeli smučarski teki

TVD Partizan iz Sodražice ponovno uspešen organizator smučarskih tekmovanj - Dobre proge in veliko gledalcev

Prizadevni smučarski delavci TVD Partizan iz Sodražice so po uspešno organiziranih smučarskih skokih prejšnji teden organizirali novo zanimivo prireditev na snegu. Na Travnji gori so namreč pripravili tekmovanje v smučarskih tehnik, ki je bilo tokrat prvo, organizatorji pa upajo, da bo poslej tradicionalno.

Na prireditvi, ki je bila odlično organizirana in ki jo je ponovno spremljalo lepo število gledalcev, je nastopilo 40 tekmovalcev iz Ribnice in Kočevja. Na dobro pripravljenih progah so tekmovalci nastopili v tehnikah na 5 in 10 kilometrov.

Rezultati: člani - 10 km: 1. Ivančič, 2. Car, 3. Lavrič (vsi Loški potok).

Pionirji - 5 km: 1. Košir, 2. Petrič, 3. Mihelič (vsi Sodražica).

Veterani - 5 km: 1. Češarek, 2. Mihelič, 3. Francelj (vsi Sodražica).

Članice - 5 km: 1. Matelič (Sodražica), 2. Primož (Kočevje). M. G-č.

ŠE ZADNJE PREIZKUŠNJE PRED STARTOM

Rokometni Inlesa iz Ribnice se vneto pripravljajo na začetek tekmovanja v drugi ligi, ko že v prvem spomladanskem kolu nastopijo na vročem igrišču na Reki proti Kvarneru. Tako so v prejšnjem tednu odigrali tri prijateljska srečanja in vsa tudi dobili. Premagali so Prule 28:26, Lipo iz Ajdovšnice 34:29 in Grosuplje 28:11. Najuspešnejši strellec na vseh treh tekmah je bil J. Ilc z 20 zadetki, Inlesovi rokometni te dni odpušajo še na 7-dnevne priprave v Ajdovščino, potem pa bodo do pričetka ligaških nastopov 22. marca trenirali doma. M. G-č.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Krško

razpisuje

v skladu z Zakonom o programiranju in financiranju graditve stanovanj in
pravilnikom o kreditiranju stanovanjske graditve

JAVNI NATEČAJ

- I. za posojila organizacijam združenega dela za nakup ali zidavo najemnih stanovanj din 21,774.000,00
  - II. za posojila delavcem za nakup stanovanj v etažni lastnini ter posojila delavcem za gradnjo ali adaptacijo individualnih stanovanjskih hiš din 10,887.000,00
  - III. za posojila organizacijam in delavcem za komunalno opremo usmerjene gradnje din 3,629.000,00
- Skupaj din: 36,290.000,00

I. Posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj za delavce, ki nimajo stanovanj ali imajo neustrezna stanovanja, lahko najamejo temeljne ali druge organizacije združenega dela, samoupravne in družbenopolitične skupnosti, društva in državni organi (v nadaljnjem besedilu: organizacije), ki združujejo svoja sredstva za stanovanjsko graditev pri temeljni posavski banki – Enoti Krško, iz sredstev, združenih v smislu 13. in 25. člena Zakona o samoupravni stanovanjski skupnosti.

V natečaju lahko sodelujejo organizacije, ki bodo pridobile ali zgradile stanovanja v okviru občinskega programa stanovanjske graditve in stanovanjskega standarda.

Vlogi na natečaj je potrebno priložiti:

1. izjavo o izločanju sredstev za stanovanjsko graditev in izjavo o združevanju sredstev pri TPB Enoti Krško,
  2. srednjeročni program za reševanje stanovanjskih problemov svojih delavcev za čas od 1976 do 1980,
  3. izjavo, koliko najemnih stanovanj želi kupiti s posojilom,
  4. izračun povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v organizaciji za leto 1979,
  5. sklep samoupravnega organa, s katerim se dovoljuje najem posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj in se zagotavlja sredstva za plačilo lastne udeležbe in za odplačevanje posojila. Sredstva morajo biti navedena zneskovno;
  6. kupoprodajno pogodbo, predpogodbo ali potrdilo o zagotovitvi nakupa najemnih stanovanj, ki jih kupuje;
  7. ceno za posamezno stanovanje z navedbo neto stanovanjske površine in skupno predvideno ceno za kupljena stanovanja ali gradbeno dovoljenje z investicijsko tehnično dokumentacijo in predračun, če organizacija sama gradi.
- Višina lastne udeležbe se izračunava v odstotku glede na kupoprodajno vrednost stanovanj ter povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v organizaciji in znaša najmanj 20 % od višine zahtevanega posojila.
- Prednost bodo imele organizacije, ki hkrati rešujejo več stanovanjskih problemov svojih delavcev, in organizacije z nižjimi povprečnimi dohodki delavcev.

II. Posojila za nakup stanovanja v etažni lastnini ali za gradnjo oziroma adaptacijo individualne stanovanjske hiše lahko dobi delavec, ki združuje svoje delo pri organizaciji, ki združuje svoja sredstva pri TPB Enoti Krško, po določenih družbenega dogovora, ki nima lastnega primerne stanovanja in kupuje ali gradi stanovanje v okviru občinskega programa stanovanjske graditve in stanovanjskega standarda.

Vlogi na natečaj je potrebno priložiti:

1. za nakup etažnega stanovanja:
  1. izjavo svoje delovne organizacije, da ta združuje svoja sredstva pri TPB Enoti Krško, in soglasje samoupravnega organa, da prosilec lahko najame posojilo iz združenih sredstev,
  2. potrdilo o dolgoročnih in kratkoročnih obveznostih iz osebnega dohodka (z navedbo stanja posojil) za vse zaposlene družinske člane,
  3. potrdilo o povprečnem mesečnem osebnem dohodku za zadnje tromesečje za vse zaposlene družinske člane,
  4. potrdilo o številu družinskih članov in izjavo, koliko družinskih članov se bo vselilo v novo stanovanje,
  5. kupoprodajno pogodbo, predpogodbo ali potrdilo o zagotovitvi nakupa stanovanja v etažni lastnini z navedbo objekta, v katerem kupuje stanovanje, in neto stanovanjsko površino.
- za gradnjo ali adaptacijo stanovanjske hiše:
1. enako, kot je navedeno za nakup stanovanja v etažni lastnini pod 1., 2., 3., 4. točko in
  2. kopije varčevalnih in posojilnih pogodb,
  3. fotokopijo ali overjeni prepis: lokacijskega in gradbenega dovoljenja (adaptacijskega dovoljenja) ali potrdilo banke, da je ta dokumentacija že vložena pri njih,
  4. dokaz o lastništvu (zemljiškoknjižni izpis),
  5. izračun stroškov in vire sredstev za gradnjo ali adaptacijo stanovanjske hiše.
- Pri nakupu, gradnji ali adaptaciji stanovanja mora delavec – posojilojemalec sodelovati z lastno udeležbo, ki se izračuna v skladu s pravilnikom v odstotku glede na vrednost stanovanja in višino povprečnega osebnega dohodka na družinskega člana.
- Prednost za pridobitev posojila imajo prosilci, ki kupujejo stanovanje v etažni lastnini, sodelujejo z večjo lastno udeležbo, gradijo v usmerjeni gradnji, izpraznijo družbeno stanovanje ali imajo nizke osebne dohodke.

III. Posojila za komunalno opremo usmerjene gradnje lahko najamejo organizacije ali delavci, ki združujejo svoja sredstva pri TPB Enoti Krško in ki priložijo vlogi:

1. izjavo o izločanju sredstev in sklep samoupravnega organa, s katerim se dovoljuje najem posojila,
  2. program izgradnje in tehnično dokumentacijo,
  3. izračun povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega delavca v letu 1979 ali potrdilo o dohodkih na družinskega člana,
  4. izračun stroškov in vire sredstev za gradnjo komunalnih naprav v usmerjeni gradnji.
- Ostale pogoje bo določil in upošteval samoupravni organ skupnosti pri obravnavi vlog.

SPLOŠNI POGOJI

1. Obrestna mera je 4-odstotna. Po preteku 10 let od začetka vračanja posojila se obrestna mera za še neplačani del posojila poveča na 6 odstotkov.
2. Začetek vračanja posojila je takoj po porabi, vendar najkasneje po poteku: 12 mesecev za organizacije in 6 mesecev za individualne prosilce od sklenitve posojilne pogodbe.
3. Vloge s priloženo zahtevano dokumentacijo bo sprejemala strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Krško, CKŽ 30, kjer se dobe tudi vse ostale informacije. Nekompletne vloge se ne bodo upoštevale.
4. Rok za prijavo na ta natečaj je 15 dni po dnevu objave.
5. Vsa odobrena posojila so v veljavi 6 mesecev; če posojilojemalci v tem roku ne sklenejo posojilne pogodbe, odobrena posojila zapadejo.
6. Sklep o odobritvi ali zavrnitvi vlog bo na predlog odbora za kreditiranje potrdil zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Krško.
7. Vse končne in ostale posle bo opravljala TPB Enota Krško.

SAMOUPRAVNA
STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE KRŠKO

171/10-80

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Črnomelj

Odbor za programiranje in financiranje stanovanjske graditve

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Črnomelj – Odbor za programiranje in financiranje stanovanjske graditve razpisuje na podlagi pravilnika o kreditiranju stanovanjske gradnje

VII. NATEČAJ

Posojilo za zidavo stanovanjske hiše v osebni lasti v razpisni vsoti

2.520.000,00 din

RAZPISNI POGOJI:

Delavec organizacije, ki združuje svoja sredstva pri stanovanjski skupnosti po določenih samoupravnega sporazuma in namensko varčuje v banki za stanovanjsko posojilo ali dobi stanovanjsko posojilo od organizacije, v kateri združuje svoje delo, ali ima neprimerno ali neustrezno stanovanje, lahko dobi po pravilniku in na podlagi razpisa posojilo za zidavo družinske stanovanjske hiše v osebni lasti.

Prednost za posojilo po tem razpisu ima delavec, ki:

- ima nižji povprečni osebni dohodek na družinskega člana,
- zida družinsko stanovanjsko hišo v okviru določenega stanovanjskega standarda
- zida stanovanjsko hišo ob upoštevanju elementov za standardno stanovanjsko hišo,
- ima družinsko stanovanjsko hišo zgrajeno do III. gradbene faze (pod streho)
- bo s preselitvijo v novozgrajeno hišo sprostil družbeno najemno stanovanje.

Delavec lahko dobi posojilo po pravilniku, vendar največ do 60.000,00 din z odplačilnim rokom do 20 let, po kreditni sposobnosti. Obrestna mera je 4 %; ko poteče 10 let od pričetka vračanja posojila, se obrestna mera za neodplačani del posojila za 2 % poveča.

Obrazec za prošnjo in vsa podrobnejša pojasnila v zvezi s pogoji natečaja lahko dobijo zainteresirani na sedežu SSS občine Črnomelj, Ul. Mirana Jarca 3/1, kjer se zbirajo prispele prošnje.

Vlogi za natečaj morajo kandidati priložiti še:

- dokazilo o osebnih dohodkih prosilca in drugih družinskih članov v preteklem letu ter dolgoročnih obveznostih iz osebnega dohodka,
- fotokopijo ali overjen prepis gradbenega dovoljenja,
- fotokopijo morebitnih varčevalnih pogodb o namenskem varčevanju v banki,
- fotokopijo posojilnih pogodb za posojila, ki so že bila najeta za gradnjo stanovanjske hiše.

Obrazec mora biti izpolnjen v celoti, z vsemi zahtevanimi izjavami in dokazili.

Rok prijave za natečaj za posojila je 15 dni po dnevu objave.

Kasneje prispele prošnje ne bodo upoštewane, prav tako tudi ne nepopolne vloge.

Št.: 69/80

Datum: 29. 2. 1980

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA
SKUPNOST OBČINE ČRNOMELJ
Odbor za programiranje in
financiranje stanovanjske graditve
172/10-80

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Črnomelj

POZIVA

vse upravičence za pridobitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi za družbeno pomoč, da vložijo prošnje za uvrstitev na prednostno listo za dodelitev stanovanja v Črnomlju na Čardaku (19 stanovanj) in v Kanižarici (2 stanovanj)

I. V skladu z določenimi pravilniki o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Črnomelj, so upravičenci do delitve stanovanja:

a) **MLADE DRUŽINE**, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da nobeden od zakoncev ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik oziroma solastnik na primerne stanovanju ali nepremičnini, razen zazidljivega zemljišča za gradnjo stanovanjske hiše;
  - da prosilec doslej še ni imel ustrezno rešenega stanovanjskega vprašanja (da ne stanuje v stanovanju, v katerem je stanoval stanovalec, prosilec, kateremu je bil že ustrezno rešen stanovanjski problem po tem pravilniku);
  - da ima sklenjeno pogodbo o namenskem varčevanju za finančno soudeležbo za solidarnostno stanovanje in da mesečni znesek varčevanja ni manjši, kot je določen v 9. členu pravilnika, to je, da lastna finančna soudeležba mora biti vplačana v korist stanovanjske skupnosti do ene polovice višine soudeležbe pred vselitvijo v stanovanje, druga polovica višine soudeležbe pa največ v 24 mesečnih obrokih;
  - da vsaj ena od organizacij, pri kateri sta zakonca zaposlena, jamči, da bo v roku 10 let in po 2-odst. obrestni meri odplačala solidarnostno stanovanje za svojo mlado družino z višjimi osebnimi dohodki, računajoč od dneva pridobitve stanovanja;
  - da mlada družina pri svojih najbližjih sorodnikih (starejših) iz objektivnih razlogov ne more rešiti svojega stanovanjskega problema.
- Za mlade družine v smislu določenih pravilnika se štejejo družine, katerih nobeden od zakoncev ni starejši od 35 let in če od sklenitve zakonske zveze ali obstoja družinske skupnosti pa do vložitve prošnje za stanovanje ni preteklo 5 let.

b) **DRUŽINE ALI OBČANI Z NIZKIMI OSEBNIMI DOHODKI**, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec za stanovanje ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik oziroma solastnik primerne stanovanja ali nepremičnin, razen zazidljivega zemljišča za gradnjo družinske stanovanjske hiše;
- da prosilec doslej še ni imel ustrezno rešenega stanovanjskega vprašanja in da ne stanuje v stanovanju, v katerem je stanoval stanovalec – prosilec, kateremu je bil že ustrezno rešen stanovanjski problem po tem pravilniku;
- da mesečni osebni dohodek prosilca in njegovih članov gospodinjstva v preteklem letu ne presega 50 % zneska povprečnega mesečnega osebnega dohodka zaposlenega v SRS za preteklo leto;
- da ima prosilec zagotovljeno finančno soudeležbo kot posojilo v višini, kot jo določa pravilnik v 5. členu;
- da prosilec pri svojih najbližjih sorodnikih (starejših, bratih, sestrah itd.) iz objektivnih razlogov ne more rešiti stanovanjskega problema.

Nadaljevanje na naslednji (19.) strani

Nadaljevanje s prejšnje (18.) strani

c) **UPOKOJENCI, INVALIDI, BORCI NOV IN INTERNIRANCI**, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec za stanovanje ni imetnik stanovanjske pravice oziroma lastnik primerne stanovanja;
- da prosilec nima ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja.

II.

Ne glede na višino skupnega osebnega dohodka na člana gospodinjstva se lahko dodeli stanovanje brez finančne soudeležbe:

- občanu, ki pridobi stanovanje, katerega točkovna vrednost po sedaj veljavnem točkovnem sistemu ne presega 50 točk;
- socialnemu podpirancu;
- udeležencu NOV pred 9. 9. 1943;
- občanu, ki je po pravnomočni sodni odločbi preseljen v najpotrebnejše prostore;
- v primeru zamenjave za manjše stanovanje.

III.

Upokojenci prispevajo finančno soudeležbo po merilih iz 5. člena pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, s katerimi razpolaga Samoupravna stanovanjska skupnost občine Črnomelj v višini 50 %.

Soudeležba se lahko ob preselitvi uporabi za popravilo stanovanja zaradi prekomerne obrabe ali pa se prenese kot soudeležba ob dodelitvi drugega stanovanja.

IV.

Finančna soudeležba prosilca stanovanja je posojilo stanovanjski skupnosti za dobo 10 let in se obrestuje po najmanj 2-odst. obrestni meri od odplačila zadnjega obroka dalje.

Če imetnik stanovanjske pravice prej zapusti družbeno stanovanje, se mu sredstva vrnejo ob izpraznitvi stanovanja ali najkasneje v 6 mesecih po izpraznitvi stanovanja.

Soudeležba se lahko ob preselitvi uporabi za popravilo stanovanja zaradi prekomerne obrabe ali pa se prenese kot soudeležba ob dodelitvi drugega stanovanja.

V.

Pred dodelitvijo družbenega stanovanja in plačilom finančne soudeležbe skleneta prosilec in stanovanjska skupnost ustrežno pogodbo o finančni soudeležbi (posojilu), v kateri se določijo pravice in obveznosti iz posojilnega razmerja. Zlasti je treba upoštevati:

- doba vračanja soudeležbe (posojila) je 10 let
- minimalna obrestna mera znaša 4 %
- posojilo se vrne upravičencem v enkratnem znesku skupaj z obrestni.

VI.

Mlada družina mora z delovno organizacijo pred pridobitvijo stanovanja skleniti ustrežno pogodbo o obveznosti mlade družine do skupnega reševanja stanovanjskega vprašanja.

S to pogodbo se dogovorita:

- o rešitvi stanovanjskega vprašanja ali nakupa stanovanja v etažni lastnini ali dodelitvi stanovanja ali gradnji individualne stanovanjske hiše;
- o roku, do kdaj bo rešeno stanovanjsko vprašanje iz prejšnje alineje;
- koliko sredstev mora mlada družina varčevati in koliko časa, oz. o višini lastne finančne soudeležbe, če bo prosilčevo stanovanjsko vprašanje rešeno z nakupom družbenega stanovanja;
- o izvajanju kontrole pri varčevanju.

VII.

Prosilec, ki želi pridobiti stanovanjsko pravico za družbeno najemno stanovanje, vložiti utemeljeno prošnjo na posebnem obrazcu, opremljeno z ustreznimi dokazili in upoštevajoč status upravičenosti po pravilniku na Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Črnomelj v roku 30 dni po objavi v Dolenjskem listu, in sicer:

- a) zaposleni delavci preko delovnih organizacij ali drugih organizacij, kjer so zaposleni;
- b) upokojeni občani preko Društva upokojencev;
- c) borci NOV in interniranci preko občinskega odobira ZZB NOV Črnomelj, ki izda k vlogi potrdilo o udeležbi v NOV ali internaciji;
- d) delavci, zaposleni pri zasebnih delodajalcih, preko občinskega sindikalnega sveta Črnomelj.

Vsi pristojni organi, ki zbirajo vloge posameznih prosilcev, so dolžni v razpisnem roku javnega natečaja odstopiti vloge skupaj z ustreznimi potrdili Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Črnomelj.

Vloge prosilcev za pridobitev stanovanj morajo biti opremljene z naslednjimi prilogami oz. dokazili:

1. potrdilom o skupnem gospodinjstvu;
2. potrdilom o premoženjskem stanju vseh članov gospodinjstva;
3. potrdilom o času bivanja prosilca v občini Črnomelj;
4. potrdilom o času zaposlitve v delovni organizaciji, kjer je prosilec zaposlen in potrdilom o skupni delovni dobi zaposlitve v občini Črnomelj;
5. potrdilom o višini izplačanih osebnih dohodkov v letu 1979 vseh zaposlenih članov gospodinjstva;
6. potrdilom o invalidnosti, če je član gospodinjstva invalid;
7. potrdilom o zdravstvenem stanju članov družine oz. družinske skupnosti;
8. potrdilom o rojstvu zakoncev oziroma partnerjev, ki živita dalj časa v družinski skupnosti (velja za prosilce iz vrst mladih družin);
9. potrdilom o času sklenitve zakonske zveze prosilcev (poročni list) oziroma potrdilom o času bivanja v družinski skupnosti obeh partnerjev (velja za prosilce iz vrst mladih družin);
10. garancijo— valirano menico delovne organizacije, v kateri je prosilec zaposlen (velja za mlade družine).

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Črnomelj
Odbor za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu

173/10-80

„SOP“ KRŠKO,
SPECIALIZIRANO PODJETJE
ZA INDUSTRIJSKO OPREMO

DELA VSKI SVET

TOZD KLEPAR

Krško, Gasilska 3

objavlja prosta

ADMINISTRATIVNA IN KORESPONDENSKA
OPRAVILA z naslednjimi pogoji:

1. končana ESŠ ali UAŠ
  2. najmanj 3 leta delovnih izkušenj
  3. zaželeno znanje stenografije
  4. 3-mesečno poskusno delo
- Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Pismene prijave sprejema kadrovska služba „SOP“ Krško, CKŽ 141, 15 dni po objavi oglasa.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po objavi oglasa.

169/10-80

DO KMETIJSKO GOSPODARSTVO KOČEVJE
n.sol.o

TOZD PRAŠIČEREJA
na podlagi sklepa izvršilnega odbora

objavlja
naslednja prosta dela in naloge:

a.) VEČ PROSTIH DEL IN NALOG v proizvodnji prašičev in selekciji

b.) PRIPRAVNIKA za delo v proizvodnji prašičev in selekciji

Pogoji:
pod a.) visoka ali višja izobrazba živinorejske smeri z več leti delovnih izkušenj
pod b.) srednja strokovna izobrazba kmetijske smeri
Ponudbe s kratkim življenjepisom, opisom dosedanjega dela in dokazili o izobrazbi sprejema splošno kadrovska služba Kmetijskega gospodarstva Kočevje, Kolodvorska ulica 25, 15 dni po objavi.

188/10-80

STARŠII

Obveščamo starše otrok, rojenih do konca februarja 1974, ki še niso vpisali otrok v 1. razred, da jih do 15. marca še lahko vpišejo.

ZAVOD
OSNOVNE ŠOLE
NOVO MESTO
170/10-80

HRASTOV
PARKET

lamelni, vam nudimo v prostem carinskem skladišču v Celovcu

- I. vrsta DM 24, — m2
  - II. vrsta DM 20, — m2
  - III. vrsta DM 17, — m2
- Pri večjem naročilu (pošiljka nad 200 m2) vam priznamo 10 % popusta na gornje cene. Blago odpremljamo po železnici, špediterju ali osebnim prevzemom.
LAGERHAUS DIETRICH
Zollabteilung A—9021 Klagenfurt—Frachtenbahnhof
185/10-80

OSNOVNA ŠOLA
„BAZA 20“, Dol. Toplice,
razpisuje opravila in naloge

— 1 kvalificirane
kuharice

Prijave sprejema svet delovne skupnosti 15 dni po objavi razpisa.
Pričetek dela s 15. marcem.
177/10-80

VOZNIKI!

ZANESLJIVA
ZAŠČITA
PROTI KOROZIJI
TECTYL CENTER
PETER PERDEC

POD TRŠKO GORO 90
Tel.: (068) 22 — 372

3-LETNA GARANCIJA

DELOVNA ORGANIZACIJA

emona posavje
n.sol.o.
brežice

68 250 Brežice, Cesta prvih borcev 35
telefon: (068) 61-240

TRGOVINA IN GOSTINSTVO, n.sol.o
68250 BREŽICE, CESTA PRVIH BORCEV 35

TOZD TRGOVINA NA DROBNO, n.sol.o BREŽICE
TOZD GOSTINSTVO, n.sol.o BREŽICE

komisiji za delovna razmerja

objavljata
naslednja prosta dela:

1. VODENJE BLAGOVNICE 1
2. OPRAVLJANJE KOMERCIALNIH DEL v blagovnici 1
3. OPRAVLJANJE ADMINISTRATIVNIH DEL 4
4. VODENJE ETAŽ V BLAGOVNICI 1
5. VODENJE ODDELKOV V BLAGOVNICI 8
6. POMOČ PRI VODENJU ODDELKOV 9
7. PRODAJA živil in gospodinjstkih potrebščin 10
8. PRODAJA mesa in mesnih izdelkov 2
9. PRODAJA železnine, akustike, elektromateriala, stekla, porcelana, kozmetike, papirja in pisalnih potrebščin, cvetja, nakita, konfekcije, tekstila, čevljev, pohištva in preprog 16
10. PRODAJA POHIŠTVA 1
11. ZARAČUNAVANJE BLAGA v blagovnici (blagajniki) 6
12. OPRAVLJANJE ARANŽERSKIH DEL 1
13. PREVZEMANJE BLAGA 2
14. DELA V SKLADIŠČU 6
15. VZDRŽEVANJE na elektro, klimatskih in hladilnih napravah 1
16. MOKRO IN SUHO ČIŠČENJE 4

V TOZD GOSTINSTVO:

17. VODENJE RESTAVRACIJE PRI BLAGOVNICI 1
18. POMOČ PRI VODENJU RESTAVRACIJE — ŠEF STREŽBE 1
19. VODENJE SKLADIŠČA 1
20. STREŽBA v restavraciji 9
21. OPRAVLJANJE DEL V TOČILNICI 5
22. VODENJE KUHINJE 1
23. OPRAVLJANJE DEL V KUHINJI 4
24. POMOŽNA DELA V KUHINJI 5
25. MOKRO IN SUHO ČIŠČENJE 2

Razen splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še:
pod tč. 1: višja ali srednja šolska izobrazba, ekonomsko komercialne smeri s 3 oz. 5 leti delovnih izkušenj;
pod tč. 2: srednja šolska izobrazba trgovsko komercialne smeri s 4 leti delovnih izkušenj;
pod tč. 3: srednja šolska izobrazba ekonomske smeri s 3 leti delovnih izkušenj;
pod tč. 4: VK delavec trgovske smeri in 5 let delovnih izkušenj;
pod tč. 5: VK ali KV delavci trgovske smeri s 3 oz. 5 leti delovnih izkušenj;
pod tč. 6, 7, 9, 11, 13, in 19: KV delavci trgovske smeri z 1 letom delovnih izkušenj;
pod tč. 8: KV mesar—sekač z 1 letom delovnih izkušenj;
pod tč. 10: lesarski tehnik s 3 leti delovnih izkušenj;
pod tč. 12: KV aranžer z 2 letoma delovnih izkušenj;
pod tč. 14: PK delavci trgovske smeri z 1 letom delovnih izkušenj in izpitom za vožnjo motornih vozil A kategorije;
pod tč. 15: KV električar z 2 letoma delovnih izkušenj;
pod tč. 16 in 25 NK delavec z 1 mesecem delovnih izkušenj;
pod tč. 17: hotelski tehnik s 5 leti delovnih izkušenj ali KV delavec gostinske stroke s 8 leti delovnih izkušenj;
pod tč. 18: KV delavec gostinske stroke s 3 leti delovnih izkušenj;
pod tč. 20: KV delavec gostinske stroke z 2 letoma delovnih izkušenj;
pod tč. 21: KV delavec gostinske stroke z 2 letoma delovnih izkušenj;
pod tč. 22: VK gostinski delavec: kuharske smeri ali KV delavec kuharske smeri s 3 oz. 5 leti delovnih izkušenj;
pod tč. 23: KV delavci kuharske smeri z 1 letom delovnih izkušenj;
pod tč. 24: PK delavci kuharske smeri z 1 letom delovnih izkušenj;

Izbrani kandidati bodo sklenili delovna razmerja za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusnim delom v skladu z določili pravilnika o delovnih razmerjih. Začetek opravljanja posameznih del je naslednji:
pod tč. 1, 2, 4, 15 in 17 — takoj po razpisu;
pod tč. 5, in sicer vodenje kletne etaže, konfekcije in obutve, pod tč. 8, 19 in 22 predvidoma 15. maja 1980.
Drugi kandidati bodo začeli delati od 1. do 15. junija 1980.
Prijave naj kandidati pošljejo v 15 dneh po dnevu objave na naslov: „Emona-Posavje“, trgovsko gostinsko podjetje na veliko in malo Brežice — splošni sektor, Brežice, Cesta prvih borcev 35.
Prijavam naj priložijo dokazila o strokovni izobrazbi.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po zadnjem dnevu prijave na razpis.

186/10-80

SKUPŠČINE OBČINSKIH SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO IN TREBNJE

razpisujejo

prosta dela in naloge

VODJE STROKOVNE SLUŽBE OBČINSKIH SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Razpisni pogoji:

- visoka ali višja izobrazba pravne, upravne ali organizacijske smeri
- najmanj 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih
- moralno-politična neoporečnost
- organizacijske sposobnosti
- odslužen vojaški rok

Kandidati lahko vložijo prošnje z dokazili o izobrazbi v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov: Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje, Novo mesto, Trdinova 10.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem prijavnem roku.

167/10-80

IGM „SAVA“ KRŠKO

Komisija za delovna razmerja

sprejme v delovno razmerje

I. V DE STROJNI OBRAT:

1 DELAVCA za delo z buldožerjem

Pogoji: poklicna šola in tečaj za upravljalca težke gradbene mehanizacije

3 DELAVCE za upravljanje vozil brez prikolice

Pogoji: poklicna šola, izpit C kategorije in 3 leta delovnih izkušenj

II. V DE PROJEKTIVNI BIRO:

1 DELAVCA za opravljanje nalog projektiranja

Pogoji: dipl. inženir, inženir ali tehnik hidrotehnične ali komunalne smeri s 3,5 oz. 10 leti delovnih izkušenj in opravljenim strokovnim izpitom

Poskusno delo traja za vse delavce dva meseca. Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: IGM „SAVA“ KRŠKO, CKŽ 59.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

189/10-80

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA
DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU DS AMZS
OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

NEGOVALCA AVTOMOBILOV

za dela in naloge v
AMZS TTB OTOČEC ob KRKI

Pogoji:

končana osnovna šola, odslužen vojaški rok in voznik B kategorije. Poseben pogoj je poskusno delo 2 meseca.

Pismene prijave sprejema AMZS TTB OTOČEC ob KRKI 15 dni od dneva objave.

187/10-80

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

ZACETEK POTI K ZANESLJIVEMU POSLOVNEMU USPEHU — OGLAS V DOLENJSKEM LISTU

POKLICITE NAS
po telefonu (0688) 22-365, ali na našo oddelno v novih poslovnih prostorih na Glavnem trgu 5

EKONOMSKA PROPAGANDA — DOLENJSKI LIST

KIT KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“ NOVO MESTO

Cesta komandanta Staneta 10, n. sub. o., delavski svet DSSS

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

1. VODJA KNJIGOVODSTVA TOZD (2 delavca)

Pogoji: končana srednja šola ekonomske smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj v finančnem knjigovodstvu. Dela in naloge se razpisujejo za nedoločen čas. Poizkusno delo traja 3 meseca.

2. REFERENTA ZA PROMETNI DAVEK

Pogoji: srednja šola, zaželena ekonomska smer, ali nepopolna srednja šola in vsaj eno oz. tri leta delovnih izkušenj. Dela in naloge se razpisujejo za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom). Poizkusno delo je 3 meseca.

3. STROJNEGA KNJIGOVODJA

Pogoji: srednja šola ekonomske smeri ali nepopolna srednja šola ali tečaj za strojno knjizenje. Prednost imajo kandidati s prakso. Dela in naloge se razpisuje za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom). Poizkusno delo je 2 meseca.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi splošnemu sektorju KZ „KRKA“ Novo mesto, C. Kom. Staneta 10. Kandidate bomo o sprejemu obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

184/10-80

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE MIRANA JARCA NOVO MESTO

razpisuje dela in naloge

RAČUNOVODJE — TAJNIKA

nedoločen čas s polnim delovnim časom

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: Končana srednja šola ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delih in nalogah

Osební dohodek po samoupravnem sporazumu knjižnice. Stanovanja ni. Nastop službe po dogovoru.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa. Kandidati naj pošljejo dokazila o izpolnjevanju pogojev in kratek življenjepis.

Informacije so na voljo v Študijski knjižnici Cesta komandanta Staneta 26.

182/10-80

TOVARNA OBUTVE „PEKO“ TRŽIČ, n.sol.o TOZD MREŽA

objavlja za svojo prodajalno v Novem mestu, Kom. Staneta 11, prosta dela in naloge

POMOČNIKA

Pogoji za sprejem:
— KV prodajalec
— tri mesece delovnih izkušenj

Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v Tovarno obutve PEKO Tržič v 15 dneh po objavi.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po preteku oglasnega roka.

168/10-80

sestavljena organizacija združenega dela
za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine,
gostinstva in storitev,
n. sub. o., ljubljana

Komisija za delovna razmerja delovne organizacije
MERCATOR—PRESKRBA
TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DRO-
BNO s.p.o. Krško

objavlja
prosta dela in naloge:

1. POSLOVODJE v prodajalni št. 4 SALON POHI-
ŠTVA Krško.

POGOJI:

visoko kvalificirani delavec v trgovini ali poslovska šola z najmanj tremi leti delovnih izkušenj. Poizkusno delo 60 delovnih dni.

2. PRODAJALCA II. tehničke stroke (moški) v prodajalni št. 2 ZELEZNINA Krško

3. PRODAJALCA II. (moški) v prodajalni št. 20 UNIVERZAL Krško

4. PRODAJALCA II. oblačilne stroke v prodajalni št. 11 KEKEC Krško.

5. PRODAJALCA II. oblačilne stroke v prodajalni št. 5/A BLAGOVNICA Krško.

6. PRODAJALCA v samopostrežni prodajalni št. 5/B BLAGOVNICA Krško, živilske ali mešane stroke.

POGOJI:

kvalificiran prodajalec v stroki, ki je navedena pri posamezni prodajalni od zaporedne številke 2 — 6. Poizkusno delo za vse prodajalce 30 delovnih dni.

Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili na gornji naslov v 15 dneh po objavi.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po poteku prijavnega roka.

176/10-80

LICITACIJA

KMETIJSKI ŠOLSKE CENTER Grm Novo mesto
razpisuje javno licitacijo, ki bo dne 10. marca 1980
ob 10. uri na Trški gori, za odprodajo naslednjih
osnovnih sredstev:

1. TRAKTOR IMT 579, 80 KM — dvojni pogon
2. SEJALNICA FERGUSON
3. PLUG, ENOBRAZDNI, FERGUSON
4. PRIKOLICA, ENOOSNA, LJUTOMER
5. PUHALNIK EOLO
6. ŠKROPILNIK TF 400
7. PLEVELNIK FERGUSON

Družbeni in zasebni sektor sta pri licitaciji enakopravna.

174/10-80

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ“ KRŠKO TOZD TRANSPORT

objavlja
prosta dela oz. naloge za:

5 NK DELAVCEV ZA RAZKLADANJE PRE-
MOGA

Pogoji:

— nekvalificirani delavci
— delo v treh izmenah
Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organiza-
cije 15 dni po objavi.

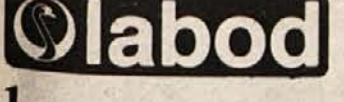
Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpозnejše
v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

175/10-80

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 7. III.

8.55 TV V SOLI: Ježeva hišica, Ruščina, Sportna rekreacija in zdravje
10.00 TV V SOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Reportaža

14.55 TV V SOLI, ponovitev
17.00 POROČILA
17.05 ŠOLA SMUČANJA

17.15 IZ ZGODBE V ZGODOBO, lutkovna serija
17.50 DRUŽINA LESNIEWSKICH, mladinska nadaljevanka
17.55 DOMAČI ANSAMBLI: BENEŠKI FANTJE
Po dolgem premoru bomo na zaslonu spet videli „Beneške fante“, ansambel, ki deluje v okviru italijanskega prosvetnega društva Pavel Morgan v Ljubljani. Ansambel sodi med naše najstarejše tovrstne skupine, saj je nastal že 1952 in je z nekaterimi spremembami deloval vse do danes.

18.25 MOZAIK
18.30 OBZORNIK
18.40 PRVE IZKUŠNJE, oddaja iz cikla „Od refleksa do logike“
Današnja oddaja prikazuje najzgodnejši razvoj otroka v obdobju dojenčka, ko se iz neobogljene bitja s svojo dejavnostjo, s pomočjo najbližjih in ob prirojenih intelektualnih sposobnostih začne postopoma oblikovati njegova osebnost.
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 KAR BO - PA BO
21.00 TIGROVE BRIGADE
21.50 V ZNAMENJU
2.2.05. NOČNI KINO: ZIMSKI OTROCI, danski film
Danska režiserka Astrid Henning-Jensen sodi med veterane sodobnega danskega filma. Njeni filmi so dobivali nagrade tudi na mednarodnih festivalih. Za film „zimski otroci“ poznavači trdijo, da vsebuje nekatere prvine Bergmanovih filmov. To je film o ženskah, porodničnici, rojstvu in vsem drugem, kar sodi zraven. Film vpleta različne človeške usode, in bi sprva lahko pomislili, da gledamo dokumentarec.

2
16.55 Test - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Beseda mladim - 18.45 Dokumentarna oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Kulturna oddaja - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.15 Portreti - 21.50 Kabaret, ameriški film

TOREK, 11. III.

9.25 VELESALOM ZA MOŠKE, prenos iz Cortine
13.25 VELESALOM ZA MOŠKE, prenos
14.15 ŠOLSKA TV: Slovensko-tolminski kmečki upor, Erozijska, Radio-loško opazovanje
15.10 SLALOM ZA ŽENSKO, posnetek iz Saalbacha
16.10 VELESALOM ZA MOŠKE, posnetek iz Cortine
17.10 POROČILA

17.15 JAKEC IN CAROBNA LUČKA
17.30 PUSTOLOVSCINA
18.00 GLASBA NARODOV: Tahiti
18.30 OBZORNIK
18.40 V BOJU IN OBNOVI, oddaja iz cikla „Cas, ki živi“
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 MEDNARODNA OBZORJA: EGS IN JUGOSLAVIJA
20.55 G. Baisette: GROZDI MOJEGA VINOGRADA

21.45 V ZNAMENJU
22.00 Lajovic - Otrin: DAN, KI GA NI BILO

2
17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Knjige in misli - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Hokej Jugoslavija - Italija

SOBOTA, 8. III.

8.30 POROČILA
8.35 JAKEC IN CAROBNA LUČKA, otroška serija
8.50 Z BESEDO IN SLIKO: avstralske pravljice
9.05 VRTEČ NA OBISKU: Miličniki, otroci in ...
9.20 SVETILNIK
9.55 OBERSTAUFEN: VELESALOM ZA MOŠKE, prenos

V tem tednu si bomo lahko ogledali vsa preostala tekmovanja za vse-

točni pokal v veleslalomu in slalomu iz treh smučarskih središč: Oberstaufna, Cortine in Saalbacha. Ker vsi pričakujemo dobre uvrstitve naših tekmovalcev tudi v skupni uvrstitvi, bodo ta tekmovanja še posebej zanimiva. Tekmovanja bodo 8., 10., 11. in 12. marca, televizija bo vsa prenosala neposredno in pripravila tudi enurni posnetek s slovenskim komentarjem.
11.00 LONDON JE MOJ, TV nadaljevanka
11.50 PISANI SVET
12.25 VELESALOM ZA MOŠKE, prenos iz Oberstaufna
13.30 ORGANIZACIJA DELA KOT IZHODIŠČE DELITVE, oddaja

ja iz cikla „Pot do pravične in spodbudne delitve“
13.50 POROČILA

15.10 DRŽAVNO NOGOMETNO PRVENSTVO
17.00 DRŽAVNO KOŠARKARSKO PRVENSTVO
18.30 NAŠ KRAJ
18.45 GLASBENA ODDAJA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 L. Norgaard: VZPON MADSA ANDERSENA, TV nadaljevanka
20.55 NA OBALI, ameriški film
Svoje čase je film „Na obali“ veljal za mojstrovino. Nekoliko nekritične slave je bil deležen zaradi slavnega režiserja Elia Kazana pa zaradi prve velike vloge Marlonu Brandu in ne nazadnje zaradi ostre kritične osti proti razmeram v sindikatih pristaniških delavcev, ki jih je pogosto obvladovala mafija. Danes sicer filmu ne gre odrekati kvalitete, vendar ga gledamo v razdalji od nekdanjih slavošpevov. Tudi srečni konec, ki naj prikaže zdravje in moč ameriškega načina življenja in njihove demokracije, je precej prisljen.
22.40 TV KAZIPOT
23.00 POROČILA

2
17.30 Test - 17.45 Znanost - 18.30 Narodna glasba - 19.00 Iz sporeda TV - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Jugoslavija: Kitajska, prenos hokejskega srečanja - 22.15 Feljton - 22.35 Sportna sobota

SREDA, 12. III.

9.35 TV V SOLI: Za učitelje, Higiena
10.00 TV V SOLI: Izobraževalna oddaja, Risanka, Predšolska vzgoja, Zgodba
16.15 VELESALOM ZA ŽENSKO, posnetek iz Saalbacha
17.15 POROČILA
17.20 Z BESEDO IN SLIKO: avstralske pravljice
17.35 TISOČ LET BIZANTINSKEGA CESARSTVA
18.05 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN: ŽENSKI PEVSKI ZBOR IZ GABROVKE

V Gabrovki, hribovski vasi blizu Litije, že nekaj let deluje KUD Fran Levstik, v okviru katerega deluje tudi ženski pevski zbor; največ je gospodinj in uslužbenk in nekatere na vaje v eno smer pešačijo tudi poldrugo uro.
18.35 MOZAIK
18.40 OBZORNIK
18.55 NE PREZRITE
19.10 RISANKA
19.36 ZRNO DO ZRNA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: KONJARNA, madžarski film

Zgodba je postavljena v začetek petdesetih let, v obdobje hladne vojne. Konjarno vodi preprost kmet, za delavce pa imamo oficirje starega režima. Položaj se zaplete, ko na farmo pride tajna policija in vsa zadeva se tragično konča. Film je bil prikazan tudi na letošnjem Festu, lani pa na berlinskem festivalu.
21.40 625
22.20 V ZNAMENJU
22.35 SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNOSTNEM DRANJU, tekmovanje parov

2
17.35 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Glasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Prosta sredo - 21.30 Koncert v studiu - 22.15 TV dnevnik - 22.30 Športni pregled

NEDELJA, 9. III.

9.00 POROČILA
9.05 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: Zapisi za mlade
9.40 ŽIVLJENJE NA ZEMLJI, dokumentarni film
Ribe so prvič prišle na kopno pred 350 milijoni leti, in prav to je verjetno omogočilo kasnejši razvoj vrtenčarjev. V šesti epizodi serije „Življenje na zemlji“ nas David Attenborough seznanja z ribami, katerih značilnosti so bile najprimernejše za začetek življenja na zemlji. Spoznali bomo tudi velike dvoživke, katerih kosti je avtor oddaje odkril v nekem premogovniku.

Zanimiv je tudi prikaz nekaterih navad dvoživk, ko skrbijo za zarod.
10.35 LJUBEZEN PRI ENAJSTIH
11.35 TV KAZIPOT
11.55 MOZAIK
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA

13.00 JUGOSLAVIJA, DOBER DAN
13.55 POROČILA
POTOPLJENA MESTA
RAZVOJ POPULARNE GLASBE
POROČILA
NEDELJSKI OTROCI, poljski film
16.55 JUGOSLAVIJA - AVSTRIJA, prenos hokejskega srečanja

Hokejski turnir v ljubljanski dvorani Tivoli je pravzaprav neuradno svetovno prvenstvo skupine B. Moštva iz Italije, Kitajske, Avstrije, Bolgarije in Jugoslavije igrajo v eni skupini, v drugi pa NDR, Švica, Danska, Madžarska in Francija. Turnir bo trajal do 16. marca.
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 S. Pavič: VROČI VETER
21.00 TUNIS, oddaja iz cikla „Popotovanja“
21.30 V ZAMEJSTVU
21.45 RISANKA
21.50 GLASBENI ALBUM
22.05 ŠPORTNI PREGLED

2
15.40 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dediščina za prihodnost - 20.55 Včeraj, danes, jutri - 21.15 Igrani film

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 7. III.

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.30 Glasbena pravljica (T. Pavček - M. Vodopivec: Zgodba o najlepšem), 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Znano in priljubljeno, 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti, 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Tadej Sluga: Organizirano pridelovanje semenskega krompirja v letu 1980), 12.40 Pihalne godbe, 13.50 Človek in zdravje, 14.05 Ob „Ohridski legendi“, 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Napotki za turiste, 15.35 Zabavna glasba, 18.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi (skladbe Antona Foersterja), 18.30 S knjižnega tga, 19.35 Lahko noč, otroci, 19.45 Minute z ansamblom Mihe Dovžana, 20.00 Uganite, pa vam zaigramo, 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih, 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Petkov glasbeni mozaik, 0.05 - 4.30 Nočni program.

poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 13.20 Za kmetijske proizvajalce, 13.50 Pihalne godbe, 14.05 Humoreska tega tedna (J. Osenka: Odmevi iz studenca), 14.25 S popevkami po Jugoslaviji, 15.10 Pri nas doma, 15.30 Nedeljska reportaža, 15.55 Listi iz notesa, 16.20 Gremo v kino, 17.05 Popularne operne melodije, 17.50 Zabavna radijska igra (Ferenc Karinty: Boesendorfer), 19.45 Glasbene razglednice, 20.00 V nedeljo zvečer, 22.20 Skupni program JRT, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Mozaik melodij in plesnih ritmov, 0.05 - 4.30 Nočni program.

20.30 Tipke in godala, 21.05 Radijska igra, 22.20 Informativna oddaja za tujino, 22.30 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 S popevkami po Jugoslaviji, 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 8. III.

8.08 Pionirski tednik, 9.05 Z radiom na poti, 10.05 Sobotna matineja, 11.05 Zapojmo pesem, 11.20 Po republikah in pokrajinah, 11.40 Zapojte z nami, 12.10 Godala v ritmu, 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Janez Titovšek: Sadimo le zdrave gozdne sadike), 12.40 Veseli domači napetvi, 14.00 Glasbena panorama, 15.30 Zabavna glasba, 17.00 Znanjopolitični magazin, 18.00 Skatlica z godbo, 18.30 Mladi mladim, 19.35 Mladi mostovi, 20.00 Sobotni zabavni večer, 21.30 Oddaja za naše izseljence, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Z lahkimimi notami po naši domovini, 0.05-4.30 Nočni program.

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.25 Ringaraja, 8.40 Pesmi za mlade risarje in pozdravi, 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Znano in priljubljeno, 12.10 Veliki revijski orkestri, 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Mihaela Cerne: Uspešnost pridelovanja hibridov zelja v Savinjski dolini), 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru, 14.05 Pojo amaterski zbori, 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Zabavna glasba, 18.00 Naša glasbena izročila, 18.25 Zvočni signali, 19.45 Minute z ansamblom Toneta Zagarja, 20.00 Kulturni globus, 20.10 Iz naše diskoteke, 21.05 Glasba velikanov, 22.20 Informativna oddaja za tujino, 22.30 Popevke iz jugoslovanskih studiev, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Za ljubitelje jazz.

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.30 Mladina poje, 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Znano in priljubljeno, 12.10 Znale melodije, 12.30 Kmetijski nasveti (Martin Mencj: Pomen čebel za sadjarstvo in vrtnarstvo), 14.05 Enajsta šola, 14.20 Koncert za mlade poslušalce, 14.40 Jezikovni pogovori, 15.30 Zabavna glasba, 18.00 Vsa zemlja bo z nami pela, 18.15 Lokalne mladijske postaje se vključujejo, 18.35 Minute z violonistom Gidonom Kremerjem, 19.45 Minute z ansamblom Atja Sosa, 20.00 Četrtekove večer domačih pesmi in napevov, 21.05 Literarni večer (Till Ulenspiegel), 21.45 Lepe melodije, 22.20 Informativna oddaja za tujino, 22.30 Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev, 0.05-4.30 Nočni program.

NEDELJA, 9. III.

7.30 Zdravo, tovariši vojaki, 8.07 Radijska igra za otroke (Marjan Marinc: Ne bom), 8.48 Skladbe za mladino, 9.05 Še pomnite, tovariši? 10.05 Kar znaš, to veljaš, 11.00 Pogovor s poslušalci, 11.10 Naši

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.30 Iz glasbenih šol, 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Nočne podobe, 12.10 Danes smo izbrali, 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Raoul Jenčić: Najpogostejše okvare sejnalnikov za sladkorno peso), 12.40 Po domače, 14.05 V korak z mladimi, 15.30 Zabavna glasba, 18.00 Iz slovenske orkestrske glasbene literature, 18.30 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj, 19.45 Minute z ansamblom Jožeta Kampača, 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi.

PONEDELJEK, 10. III.

9.25 SLALOM ZA MOŠKE, prenos iz Cortine
11.25 SLALOM ZA MOŠKE, prenos
15.20 KMETIJSKA ODDAJA
16.25 SLALOM ZA MOŠKE, posnetek iz Cortine
17.25 POROČILA
17.30 MINIGODCI V GLASBENI DEZELI, otroška serija Minigodci, skupinica otrok z violinami, že odkrivajo glasbeno življenje: učijo se osnov igranja na violino, v četrtem nadaljevanju bo učitelj otrokom razložil prvo notno znamenje, četrtinko, Serija prihaja s Finske.
17.45 MALA ČUDESNA VELIKE PRIRODE

18.00 ZA ZDRAVEGA, SREČNEGA TROKA
18.30 MOZAIK
18.35 OBZORNIK
18.45 ZDRAVO, MLADI

19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 A. Higgins-H. Pinter: LANGRISHEVE, angleška TV drama
Drama je nastala po romanu znanega irskega pisatelja Higginsa in govori o treh samskih in osamljenih sestrah iz nekdanje ugledne družine. Njihovo življenje v vasi blizu Dublinu poteka monotono, ko pa pride v hišo mlad študent z Bavarke, dobi predvsem za eno od sester življenje nov smisel. Drama je za televizijo priredil znani angleški dramatik Harold Pinter, ki je odigral tudi epizodno vlogo Shannona. Drama je bila proglašena za najboljšo TV igro lanskega leta v Angliji.
21.50 V ZNAMENJU
22.05 KOLIKO SE MED SEBOJ POZNA MO

2
17.30 TV dnevnik - 17.45 Zgodbe iz dedove pipe - 18.00 Pravljica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.50 Sportna oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Naš čas - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 G.E. Clancier: Črni kruh, TV nadaljevanka

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 6. marca - Danica
Petek, 7. marca - Felicita
Nedelja, 9. marca - Frančiška
Ponedeljek, 10. marca - Makarij
Torek, 11. marca - Krištof
Sreda, 12. marca - Doroteja
Cetrtek, 13. marca - Kristina

LUNINE MENE
10. marca ob 0,48 - zadnji krajec

KINO

BREŠTANICA: 8. in 9. 3. ameriški barvni film Umazana Mery in nori Lari.
BREŽICE: 7. in 8. 3. ameriški barvni film Fedora, 9. in 10. 3. italijanski barvni film Nenavadne prilikoži, 11. in 12. 3. angleški barvni film Izjemni dan.

maliglas

SLUŽBO DOBI

NUJNO POTREBUJEM stalno pomoč, ker sem nepokretna. V poštev pridejo starejše zdrave ženske. Stanovanje in hrana ter plačila po dogovoru. Odgovor pošljite na naslov: Angela Novina, Suhor 1, Dol. Toplice.

TAKOJ ZAPOSIM več NK ali PK gradbenih delavcev. Možna pričufite za zidarja. Samsko stanovanje je preskrbljeno. Lojze Skrajnar, Topniška 28, Ljubljana.

SLUŽBO IŠČE

PRIDEM ČUVAT OTROKA NA DOM - Ostalo po dogovoru. Brigita Jovanovič, Kettejev drev. 41, Novo mesto. Informacije od 16. do 18. ure.

STANOVANJA

ZAKONCA BREZ OTROK nujno potrebujeta stanovanje. Ponudbe prosim po tel. 23-250 od 13. do 15. ure ali na šifro „GRADBENI ING.“
ODDAM SOBO s centralnim ogrevanjem za pomoč v gospodinjstvu (2-krat na teden po 2 uri). Naslov v upravi lista (746/80).

Motorna vozila

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno motorko 1500 (letnik 1976, prevoženih 46000 km, registriran do oktobra) ali zamenjam za traktor nad 30 KM. Anton Grabnar, Maline 8, Trebelno.
PRODAM Z 750, starejši letnik. Jože Kolenc, Zalag 18, Skočjan.
PRODAM Z 750, letnik 1974, Andolšek, Vel. Bučna vas 48, Novo mesto.
UGODNO PRODAM traktor Ferguson, tri leta po generalni, za 5 milijonov. Vinko Cevčevšek, (Gora) Strmo rebro pri Krškem.
SIMCO 1005 LS, letnik 1978, 1000

KOSTANJEVICA: 8. 3. ameriški film Vlomilec na svobodi, 9. 3. ameriški film Elita morilec, 12. 3. ameriška komedija Pol nežno, pol grobo.
KRŠKO: 8. in 9. 3. ameriški film Razbijalec, 9. 3. matineja Njih 14, 12. 3. poljski film Ljubezen mora umreti, 13. 3. ameriški film Psycho.
MOKRONOG: 8. in 9. 3. francoski film Divjak iz Pariza.
MIRNA: 8. 3. film Otok na strehi sveta.
NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 7. do 9. 3. angleški barvni film Quasophenia, 10. in 11. 3. francoski barvni film Povsem navadna zgodba, 12. in 13. 3. danski barvni film Zakaj ne prideš v mojo posteljo?
NOVO MESTO - KINO JLA: Od 6. do 9. 3. ameriški film Človek iz Sanremanda. Od 10. in 12. 3. ameriški film Divja dirka.
RIBNICA: 8. in 9. 3. angleški barvni film Agent tajne službe.

cm., prodam. Informacije po tel. (063) 24-234.
PRODAM Z 750, letnik 1971, po ugodni ceni. Viktor Teropišč, Ločna 43, Novo mesto.
PRODAM fiat 128 sport, registriran do 1981. leta, Jože Plesac, Cesta komandanta Staneta 34, Novo mesto.
PRODAM BMV 1600 (karamboliran), Slavko Piletič, Dol. Maharovec 11, Sentjernej.
PRODAM po delih VW, letnik 1965, Mašina je v redu. Tel. (068) 61-843.
PRODAM Z 101, letnik 1974, registrirano do 1981. leta, Franc Štravs, Sred. Lipovec 4, Dvor.
PRODAM Z 101, letnik 1975, Janez Spendal, Cegelnica 63, Novo mesto.
PRODAM Z 750, letnik 1973, Čolič, Bršljin 60, Novo mesto.
PRODAM AMI 8, letnik 1972, Gomila 7, Mirna.
PRODAM BMV 2000, letnik 1969, ali zamenjam za drug avto. Gimila 8, Mirna.

PRODAM Z 101, letnik 1977, Tel. 22-967.
UGODNO PRODAM Z 750, letnik 1972, Jože Vidmar, Mačkovec 34, Novo mesto.
PRODAM R 4, letnik 1973, Piletič, Marjana Kozine 23, Novo mesto.
PRODAM kombi IMV 1600 za 35000 din. Zamenjam tudi za manjši avto. Jože Bradač, Dol. Polje 7/a, Straža.
PRODAM wart bug (eno leto star). Tel. 21-871.
AVIO - moto društvo Trebnje prodaja osebni avtomobil Skoda 105 L, letnik 1979.
PRODAM novo Z 750. Naslov v upravi lista. (745/80).
PRODAM škodo (šport), letnik 1974, Vel. Brusnice 12.
PRODAM dobro ohranjen ford escort de Luxe, letnik 1971, Olovec, Oštrc 9, Kostanjevica na Krki.
PRODAM Z 101, letnik 1978. Informacije v četrtek in petek zvečer. Tel. 22-131.
UGODNO PRODAM škodo 100, letnik 1973, Matko, Gabrje 83.
PRODAM OPEL MANTO, 1900 ccm3, po ugodni ceni. Gazvoda, Gabrje 57, Brusnice.
PRODAM traktorski obračalnik (malo rabljen) in kosilnico za

traktor Univerzal. Prodaj tudi 1 m3 hrastovih desk (3 cm) in 1 m3 smrekovih plohov ter 10 m drv. Stane Kosec, Češča vas 22, Novo mesto.
PRODAM moskvič, letnik 1975. Naslov v upravi lista. (748/80).
PRODAM z delom TAM 6500 kiper, letnik 1972, registriran do 10. 3. 1981. Albin Šoln, Brestanica 117 a.
PRODAM dobro ohranjeno Z 750, še registrirano. Urajnar, Češence 18, Mirna peč.
UGODNO PRODAM mini 1000/71. Janko Ganc, Vrtna ulica 2, Krško.
PRODAM Z 101, letnik 1973, registrirano do oktobra 1980. Keber, Trdinova 5a, tel. 23-972, Novo mesto.
PRODAM spačka, letnik 1974, in Ami 8 po delih. Rudi Ravnikar, Dolenja vas 19, Mirna peč.
PRODAM AMI 8, letnik 1971, in trifazni hidrofor. Repše, Dol. Straža 56.
PRODAM Z 101, letnik 1975, ali zamenjam za Z 750. Rajko Poznič, Brezje 10, Senovo.
PRODAM Z 750, letnik 1976 in rezervne dele za NSU 1200. Pilič, Ivana Roba 38, Novo mesto.
PRODAM Z 101, letnik 1977, Boris, Gomizelj, Družinska vas 69/a, tel. 84-992.
PRODAM tri osebne avtomobile Z 750, letnik 1978, 1973, 1976, v voznem stanju. Franc Šribar, Vel. Bučna vas 41, Novo mesto.
PRODAM traktor Zetor 42. Anton Bovhan, Gornja Stara vas 7, Tržišče.
PRODAM skoraj novo frezo (120 cm), priključek za traktorje Pasquali. Tel. 23-142 polpodan.
PRODAM MAN 9186, letnik 1968 kiper. Tel. 21-140.
PRODAM R 8, letnik 1969, Vlado Rebselj, Ostrog 15, Sentjernej.
PRODAM fiat 850 special, letnik 1970 in nove rezervne dele (pločevino). Franc Salehar, Vrhe 8 (pri Dolžu), Stopiče.
PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1976 in škodo 105 S, letnik 1977. Franc Jordan, Dobrava 3, Kostanjevica.
PRODAM fiat 750, letnik 1976. Meniška vas 71, Dol. Toplice.
PRODAM grablje za BCS in motor-no žago Partner R 12. Alojz Rozman, Židinja vas 22, Otočec.
PRODAM Z 101. CKZ 48, Krško, tel. 71-094.

PRODAM

PRODAM mlin drobilec za pesek z mrežo. Jože Gornik, Dol. Stara vas 11, Sentjernej.
PRODAM etažno centralno peč. Branko Kralj, Gor. Sušice 25, Uršna sela.
ZARADI SELITVE PRODAM spalnico. Anica Železnik, Na Tratah 11, Novo mesto.
UGODNO prodam dobro ohranjeno spalnico, Hratar, V Brezov log 18 (Mala Bučna vas), Novo mesto.
PRODAM okrasni stenski obešalnik, omaro za čevlje in kavč. Tel. 24-440.
PRODAM glavo za skobelni stroj. Alfred Železnik, Boštanj 56. Tel. 81-069.
UGODNO PRODAM motokultivator Diesel (8-10 KM) Lombardini, malo rabljen, zelo primeren kot kosilnica za hribovit teren. Jože Železnik, Boštanj 69.
POCENI PRODAM okrog 2000 kg škopnikov za krite slamnate strehe. Interesenti pišite na naslov: Marjan Kahne, Topniška 45, Ljubljana, ali kličite po tel. (061) 310-534 po 20. uri.
PRODAM dobro ohranjen ojačevallec FBT (100 W). Branko Čekuta, Cesarjeva 12, Novo mesto, tel. 25-844.
PRODAM nov kultivator Simplicity, Amerikanka. Naslov v upravi lista (740/80).
PRODAM psa doberman, mladiča, 10 mesecev starega. Tel. (068) 25-689.
PRODAM nosilce različnih velikosti in 760 polnilcev. Možna je zamenjava za kredit. Pavel Jankovič, Kostanjevica na Krki.
POCENI PRODAM tovorno prikolico za osebni avto. Naslov v upravi lista (741/80).
PRODAM zamrzovalno omaro. Vel. Cikava 12, Novo mesto.
PRODAM omaro in kavč za dnevno sobo. Knapič (pri Vrščaj), Otočec 79.
PRODAM semenski in jedilni krompir igor po ugodni ceni. Jože Mihovec, Šp. Senica 2, Medvođe.
PRODAM kravo, 7 mesecev brejo. Banič, Koroška vas 6, Stopiče.

MIRO KLANJC z Javorovice 1, prepovedujem vsakršno pašo koši in živine ali drugo povzročanje škode na mojem zemljišču. Proti kršilec bom ustrezno ukrepal.
ANGELA GRADOVEC iz Velikega Podljudna 11 opozarjam ANO KOBE iz Uršnih sel, da me nima

POSEST

PRODAM zidano, vinograd in nekaj sadovnjaka. Vse je na novo urejeno, leži pa v Sentjerneju nad Pleterjem. Ciril Zajc, Lebanova 11, Novo mesto, tel. 21-947.
V NAJEM DAM VINOGRAD z zidanim na Riglju pri Dol. Toplicah. Naslov v upravi lista (742/80).

PRODAM travnik v bližini Kostanjevice. Frančiška Jarkovič, Brod pri Podbočju.
KUPIM zemljišče okoli 500 do 1000 m2 v Novem mestu ali Dol. Toplicah za gradnjo hiše, z dovoljenjem za gradnjo. Ponudbe pod šifro „ZOKI“.
KUPIM staro hišo v Novem mestu ali Dol. Toplicah. Ponudbe pod „HISA“.
PRODAM vinograd v Lisu pri Dobrniču v izmeri 1100 m2 ter polovico zidanice. Dostop z vsakim vozilom. Pri Selih-Sumberku pa prodam gozd (1500m2). Alojz Pečjak, Rimska 29, Trebnje.

KUPIM zazidljivo parcelo v Novem mestu ali bližnji okolici. Ponudbe na tel. 22-365.

PRODAM gradbeno parcelo v Gotni vasi. Naslov v upravi lista (743/80).
PRODAM visokopritlično hišo s telefonom, centralno in vrtom. Naslov v upravi lista (744/80).
PRODAM vinograd na Vinjem vrhu pri Beli cerkvi. Voda in elektrika na parceli. Dostop z vsakim vozilom. Tel. 84-920. Naslov v upravi lista (747/80).
PRODAM ali dam v najem vinograd v Ljubnu. Neža Golob, Stranska vas 16, Novo mesto.
PRODAM parcelo v izmeri 28 arov, primerno za gradnjo vikenda ali hiše. Ogled vsako soboto po 14. uri. Dragica Podlogar, Sentrupert 45, Sentrupert.

PRODAM vinograd pod Osojnikom z zidnico, Elekrika v zidnici. Karolina Benec, Belčji vrh 24, Dragatuš.

PRODAM vinograd. - 2 parceli v Beli krajini med Suhorjem in Metliko; 25 a na terasah (star tri leta), 30 a starejšega na žici, z vrtom in hramom. Turk, Stopiče 35.

PRODAM vinograd pod Osojnikom z zidnico, Elekrika v zidnici. Karolina Benec, Belčji vrh 24, Dragatuš.

PRODAM vinograd. - 2 parceli v Beli krajini med Suhorjem in Metliko; 25 a na terasah (star tri leta), 30 a starejšega na žici, z vrtom in hramom. Turk, Stopiče 35.

PREKLICI

MIRO KLANJC z Javorovice 1, prepovedujem vsakršno pašo koši in živine ali drugo povzročanje škode na mojem zemljišču. Proti kršilec bom ustrezno ukrepal.
ANGELA GRADOVEC iz Velikega Podljudna 11 opozarjam ANO KOBE iz Uršnih sel, da me nima

ČESTITKE

DRAGEMU in dobremu očetu, dedku in prededku ALOJZU KOSMRLJU iz Dol. Težke vode 21 iskreno čestitajo za visoki jubilej, 86. rojstni dan, ter mu želijo še mnogo zdravia in veselja v krogu svojih najdražjih. Vsi, ki ga imajo radi.

DOBRI in ljubljani mami FRANCKI BRUDARJEVI iz Novega mesta želijo za dvojni praznik vse najlepše ter mnogo zdravih let, za dan žena pa ji iskreno čestitajo vsi, ki jo imajo radi.

DRAGEMU očetu STANETU in mamič MARIJI ROZMAN iz Novega mesta za 25. obletnico poroke in skrbnemu očku za 50-letnico želijo veliko zdravia in zadovoljstva hvalažni otroci Tatjana, Stanka in Stanči.

LJUBI HČERKI OLGII in zetu JOZETU BARBU z Jugorja 15 za praznovanje iskrene čestitke, veliko sreče v družinskem krogu, vnučki Bernardki koš poljubčkov, mami pa lep pozdrav! Mama in ata Božičeva iz Gabrja, Brigita in Tončka z družino.

DRAGI ŽENI IN MAMI ANI IVANUŠIČ s Prebke za njen 70. rojstni dan želijo še mnogo let moč in otroci z družinami.

DRAGI MAMI FRANČIŠKI BERKOPEC iz Pristave 5 čestitam in ji želimo še veliko zdravih let. Enako tudi sestri Francki Barborič, Otroci z družinami.

OBVESTILA

ODPRT JE NOV FRIZERSKI SALON v Smarjeških Toplicah vsak dan od 9. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 15. ure, ob nedeljah in ponedeljkih zaprt. Cenjene stranke prosim za naročila po telefonu 84-979.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 21. do 27. februarja so v novomeški porodnišnici rodile: Alojzija Kuselj iz Kamnja - Alojzijo, Matija Cindrič iz Metlike - Ivano, Mihaela Štravs iz Trebče vasi - Mojco, Majda Kovač iz Krmelja - Suzano, Vida Kodrič iz Lašč - Brigito, Nada Domik iz Krškega - Dušana, Angela Novšak iz Sevnice - Marjano, Alenka Matek iz Metlike -

Anamarijo, Hedvika. Pestotnik iz Mačkovca - Iztoka, Vesna Cindrič iz Črnoljca - Klavdijo, Valerija Mahne iz Črnoljca - Janjo, Marija Starešinič iz Vinice - Mojco, Alojzija Kužnik iz Dolenjih Ponikev - Dejana, Jožica Kavčič iz Orehova - Andrejo, Marica Štravs iz Speharjev - Tomaža, Milosava Milinkovič iz Črnoljca - Darka, Anica Kresce iz Mirne peči - Roka, Mojca Pogačnik iz Cegelnice - Jureta, Stanka Pekolj iz Blata - deklcio, Frančiška Hratar iz Poljan - dva dečka, Milka Zajc iz Trebnje - deklcio, Cvetka Sketelj iz Orehove - deklcio, Marija Jakša iz Vranovčev - dečka, Marija Strah iz Kamnega potoka - dečka, Nevenka Murgelj iz Vrhovega - dečka in Ivanka Jerman iz Gorenje Straže - dečka in deklcio. - Čestitamo!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 23. 2. do 2. 3. 1980 so v brežiški porodnišnici rodile: Irena Tomašič z Metnega vrha - Alena, Mira Drolc iz Sentlenarta - Sebastijana, Biserka Frelš s Podvrha - deklcio, Senka Sečen iz Male Rakovice - Maria, Olga Glogovšek iz Dovškega - Katico, Irena Deržanič iz Malega Obreža - Ines, Stefica Kolarič iz Trstenika - Mladena, Jožica Dernač iz Trebeža - Tomaža, Suzana Reljič iz Brežic - Tomislava, Elvira Blatnik iz Krškega - Luka, Fanika Pir iz Armeškega - Borisa, Marija Biderman iz Ljubljane - Simona, Mirjana Šiljič iz Brežic - Milana, Neža Učnik s Podgorja - Jožico, Jelka Petkovič iz Krškega - Tomaža, Anđela Glušič iz Samobora - deklcio, Jadranka Tomaškovič iz Samobora - Suzano, Irma Ajster iz Račje vasi - Tomaža, Frančiška Volk iz Brežic - dečka in Dušica Hrastnik iz Krškega - dečka. ČESTITAMO!

OBVESTILO

Obveščam, da bom dne 6. 3. 1980 odprla SLAŠČIČARSKI LOKAL v Šmihelu

Ulica Milke Šobar 1, Novo mesto.

Za obisk se priporoča Štefka Litrop!

183/10-80

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnoljca, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Bojan Budja, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simičič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 8 din, letna naročnina 298 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene organizacije 600 din - Za inozemstvo 600 din ali 32 ameriških dolarjev oz. 55 DM (oz. ustrezná druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9. (Ljubljanska banka, Temeljna dolenska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 160 din, 1 cm na določeni strani 200 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 250 din, 1 cm na prvi strani 320 din. Vsak mali oglas do 10 besed 60 din, vsaka nadaljnja beseda 6 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 11 od 1. 1. 1980 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS Skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611 - Naslov ekonomske propagande in malih oglasov: 68001 Novo mesto, Glavni trg 5, p. p. 33, telefon (068) 22-365 - Nenaročenih kopijev in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in preloži: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni film in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Po težki bolezni je 26. februarja v 77. letu starosti prenehalo utripati srce naše ljubljene, skrbne in dobre žene, sestre, mame, babice in prababice

FRANČIŠKE JANEŽIČ

roj. Trkovník
iz Zgornjih Vodal 8 pri Tržišču

Od nje smo se poslovili 28. februarja na pokopališču v Tržišču. Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijat eljem, znanec in vsem, ki so ji v težkih trenutkih stali ob strani. Hvala vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico v tako velikem številu spremlili na njeno zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo zdravniškemu osebju internega oddelka Splošne bolnice Celje, predsedniku KS Tržišče za poslovilne besede ob odprtem grobu in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: mož Jože, sestra Greti in brat Hans, sinovi Jože, Lojze in Tone z družinami, hčerke Fanika, Julka, Vida, Magda in Mari z družinami, 8 vnukov in 2 pravnuka ter ostalo sorodstvo

Zg. Vodale, Ljubljana,
Novo mesto, Celje, Krško, Senovo, Dunaj

ZAHVALA

Mici, sredi življenja si omahnila, prezgodaj nas si zapustila, kruta smrt te nam je vzela, a v naših srcih boš živeła.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, skrbne mame, hčerke, snaha, sestre in tete

MARIJE DRAGAN

iz Brezja pri Trebelnem

se zahvaljujemo zdravnikom internega in kirurškega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, strežnemu osebju, posebno Jožici Koračin, za vso pomoč med njeno težko boleznijo. Posebno zahvalo smo dolžni Lojzetu Draganu s Slatnika, kolektivju Novoteks Novo mesto, OŠ Mokronog, gasilcem iz Hmelčiča, Mirne peči, Trebelnega in Štatemberga, tov. Slavku Sajetu, Mariji Kunst iz Radeč, družini Pekolj, Slavki Ferjan, Ani Grivec, Francu Bartelju, Sušatovim, sosedi za poslovilne besede, pevskemu zboru s Trebelnega, župniku pa za opravljeni obred in ganljive poslovilne besede. Vsem, ki se našo drago pokojno v tako velikem številu spremlili v njen tih dom, ji darovali vence in cvetje, nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih, iskrena hvala!

Žalujoci: mož, otroci, mama, tašča, sestre, brata z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 84. letu nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in stric

SILVESTER NOVINC

iz Vel. Lipovca

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam kakorkoli pomagali. Zahvalo smo dolžni kirurškemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, GG Straža, župniku za lepo opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnjo pot.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob premeni in boleči izgubi drage žene in mame

FANIKE KODRIČ

iz Krškega

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam ustno ali pismeno izrazili sožalje. Posebna zahvala pevcem, godbi in duhovniku za opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili in njen prerani grob zasuli z vencem in cvetjem. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža

ALOJZA STARCA

iz Dob. gore 9 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo sosedom za nesebično pomoč, tov. Francu Štajdoharju za poslovljne besede in župniku za opravljeni obred. Hvala vsem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.

Žalujoči: žena Terezija in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 45. letu starosti je po hudi bolezni nehalo biti srce naše drage žene, sestri in tete

MARIJE OKLEŠČEN

roj. Starešinič
z Verduna 9, Stopiče

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste pokojni darovali vence in cvetje, nam izazili sožalje ter nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali. Prisrčna zahvala stremnemu osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani in internemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto. Zahvaljujemo se tudi kolektivoma „Gorjancev in Stoklarstva Šiško“ ter duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči: mož Slavko in ostalo sorodstvo.

Otok, Dobravica, Okljuka,
Krasinec in Črnomelj

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustil naš dragi ata, stari ata

JOŽE GOLOBIČ

z Verduna 1, Stopiče

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom za izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo Šefki Bohte, pljučnemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, Gasilskemu društvu Stopiče, pevskemu zboru, gasilskemu govorniku iz Stopič, kolektivu pralnice iz Splošne bolnice Novo mesto za podarjeni venec ter župniku za poslovljne besede in opravljeni obred. Se enkrat hvala vsem, ki ste našega dragega ata spremili na zadnjo pot.

Žalujoči: sin Ivan z družino, hčerke Slavka, Pepca, Fani in Rezka z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljubljene mamike

TEREZIJE ZUPANČIČ

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, vsem ki ste nam izrekli ustno ali pismeno sožalje. Zahvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem in govornikom za poslovljne besede. Iskrena hvala vsem, ki ste pokojni darovali toliko cvetja in jo v tako velikem številu spremili na poslednjo pot.

Vsi njeni

Trebnje, 4. marec 1980

V SPOMIN

26. februarja je minilo leto, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga žena, ljuba mamica, stara mama in sestra

MARICA TKALČIČ

roj. Adlešič
iz Jankovič 2, Adlešiči

Dnevi in meseci minevajo, mi pa ne moremo verjeti in se sprizniti s tem, da te ni in ne bo več med nami. Vedno mislimo nate, a naša žalost in bol ostajata večni. Zahvaljujemo se vsem, ki obiskujete njen poslednji dom, ji prižigate sveče in prinašate cvetje.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža in očeta

JOŽETA VOVKA

s Potovega vrha

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in vsem ostalim, ki ste nam pomagali in spremili pokojnega na zadnjo pot.

Žalujoči: žena ter otroci z družinami

novomontaža

gradbene instalacije n. sol. o.
68000 Novo mesto

objavlja
prosta dela in naloge:

POMOŽNI FINANČNI KNJIGOVODJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti končano srednjo ekonomsko šolo ter tri leta delovnih izkušenj. Ponudbe zbira SPLOŠNA SLUŽBA v roku 15 dni po objavi. 190/10-80

sečnja lesa

GOZDNO
GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

POZIVA

lastnike gozdov

da prigrasijo sečnjo lesa za domačo uporabo in blagovno proizvodnjo ter posek novoletnih jelk v letu 1980 področnim temeljnim organizacijam kooperantov v Novem mestu, Črnomlju in Trebnjem. Priglasitev napišejo na obrazcu, ki ga dobijo v pisarni navedenih TOK ali revirnih vodstev. Priglasitev naj odpošljejo, oz. oddajo do 30. aprila 1980. Temeljne organizacije kooperantov prosijo lastnike gozdov, da zaradi racionalizacije dela upoštevajo to obvestilo. Prošnje, poslane po tem datumu, bo TOK reševala le v izjemnih primerih.

143/8-80

Hišo gradimo le enkrat!

Gradnjo spremlja vrsta težav, ki se prično že z nabavo in izbiro gradbenih materialov.

ZAUPAJTE NAM SVOJE ŽELJE

Pomagali vam bomo s strokovnimi nasveti in z dobavo vseh vrst gradbenih materialov iz našega prodajnega programa. Našim kupcem nudimo brezplačen izračun količin potrebnih posameznih materialov. Organiziramo dostavo na gradbišče.

VSE OD TEMELJEV DO STREHE

v prodajalni gradbenega materiala

OPEKARNE ZALOG -
NOVO MESTO
Tel.: 21-403, 22-291

Dela od vida do vida

Neverjetno življenjsko silo skriva v sebi kmetica Fani Maroltova iz Redne nad Boštanjem. Ko je to zimo pripeljal traktorist od kmetijske 5 ton cementsa, jih je hočeš nočeš ročno zložila pod kozolec. „Kaj bi,“ je udarila z roko po krilu, da se je zaprašilo kot na cesti, „cement se kupuje pozimi!“ „Lahko je vam tam gor!“ sliši takole čez ramo od sovaščanov, ker so Maroltovi večino grunta zatravili in še zemlja je v enem kosu. Maroltova ve iz dneva v dan drugo zgodbo. Ni namreč mačji kašelj takole vedno znova in znova biti kos 30-glavi čredi v starem hlevu, ki je bil pred stoletji narejen le za eno vrsto govedi, četudi je družinska sloga še tako velika! Srednji sin, pa naj ima še tako veselje do kmetovanja, je vseeno moral v službo. „Kmet ima tiste prave socialne varnosti,“ učeno pove mati, oče pa doda, kako razume sina, ki pač vidi po njih obeh, kako nebogljeni lahko postanejo stari v letih. „Prav bi bilo, da bi tudi kmetje za pokojninsko zavarovanje vplačevali kot delavci, tako pa vsi enako, vse skupaj pa še za tobak ni,“ govori Maroltova o izkušnjah tistih, ki prejema-jo te dinarje. Ob tem ji nehote zaide beseda na primerjarje položaja kmetice z delavko: „Če hočem vse postoriti pri kravah, je treba v hlev najpozneje ob pol

petih, kajpak navkljub molzemu stroju,“ živo pripoveduje. Nato za hipce postane, pristavi, kako je treba vmes postoriti marsikaj tudi v hiši, ne pove pa, da običajno znosi vse vrče mleka najprej do hladilnika, zatem pa še v fiča in zapelje do boštanskega bazenskega zbirališča. Avto za kmeta vsekakor ni luksuz, kot pravijo pri Maroltovih, mora biti tudi za delo, predvsem pa, da si tudi kmet kaj pogleda. Iz takšnih izkušenj raste ob starih podrtijah nov hlev spoštljivih mer 22,5 x 12 m. Živina bo v dveh etažah, stala bo kajpak na rešetkah. Oče Anton Marolt, žena Fanka in otroci so si dodobra ogledali druge nove hleve, predvsem pa to, kako v njih delajo. V starem se morajo vse preveč mučiti. Hodnike in dovoze so v novem hlevu raje naredili kakšne pol metra širše. Posebno gospodinja ve, kako hudo je pri hiši, če je odprto tolikšno gradbišče. „Če ne bi dajal tega od sebe hlev, ne bi bilo mogoče graditi,“ pristavi Maroltova, ob čemer spet pozabi na svoje pridne roke in roke ostalih, čeprav so razen moža vsi v službah. Še najmlajši, komaj v drugem razredu, nemalokrat odleže za celega moža, ko je treba gnati k osemenjevalni postaji, zakaj ti presneti osemenjevalci nočejo z avtom v ta hrib.

ALFRED ŽELEZNIK

Objestnost preseгла vse meje

Sevnica: v dobri uri divjanja mladeničev za 10 milijonov starih dinarjev škode

Noči od nedelje na ponedeljek v sevniškem blokovskem Naselju heroja Maroka in še kod zlepa ne bodo pozabili. Skupina petih mladeničev je kot obsedena pritiskala na hišne zvonce, izzivala in zmerjala. Miličniki so kmalu prijeli peterico: poštarja na sevniški pošti Marjana Ivniča iz Florjanske 71 ter mladoletnike: brata S. S., M. S., M. J. in M. I. (vsi iz Sevnice).

To jutro so brž jele prihajati prijave ogorčenih občanov za poškodovane avtomobile. Delavci GIP Beton z gradbišča pri šoli so ob prihodu na delo ugotovili pravo razdejanje v garderobi, na samem gradbišču šole, novega bloka poleg upokojenskega doma in v prostorih osnovne šole Savo Kladnik.

Marjan Ivnik in mladoletniški pajdaši so ponoči najprej popivali po sevniških lokalih. Kje vse so lahko tudi mladoletniki dobili pijačo, bo zanimivo vprašanje za preiskovalce. Okrog 22. ure pa se je pričelo divjanje. Na hiši Vlada Šinkovca na Planinski cesti 15 so najprej razbili šipo. Nato so se znesli nad parkiranimi avtomobili pred gostiščem Silva Osovnikarja. Avto-keparju Marjanu Guliču so na njegovem avtu naredili za okrog osem tisočakov škode. Malo ceneje jo je pred istim gostiščem odnesel avto Vilija Hohnjeca iz Brestanice. Med potjo so sesuli okensko šipo tudi Mariji Pačnik v Prvomajski 10.

Pravo razdejanje pa je utrpel skoraj novi Izletnikov delavski avto-bus za pokleško progo. Že dopoldne so ga odpeljali v osrednje delavnice tega podjetja v Celje, po nestrokovni oceni je na njem namreč za 40 tisočakov škode. Voznik je zjutraj zgrožen ugotovil, da niso iznakazili le zunanosti vozila, razbili so še osem luči, potrgali več pomembnih cevi na stoji, krona vsega pa je bil kamen, velik šestkrat šest centimetrov, ki je tjal v turbini stroja.

Zidarju Jožetu Kosednarju so objestneži naredili škode za najmanj osem tisočakov. Mladi zlikovci so se

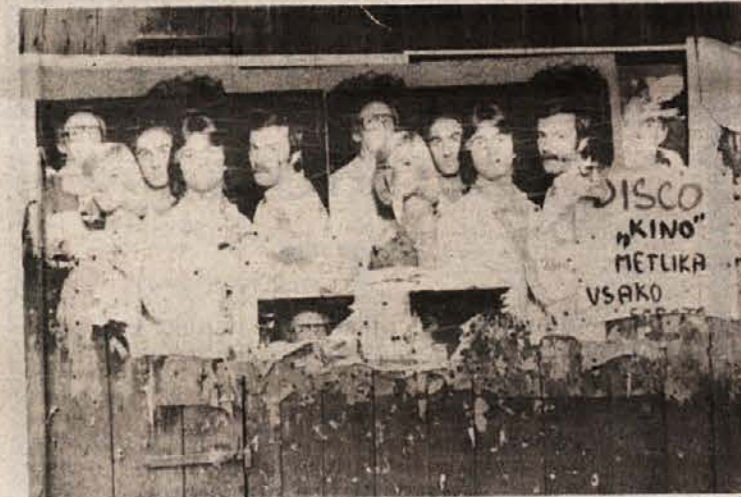
znesli tudi nad parkiranimi tovarnjaki. Leopoldu Zeliču so meni nič tebi nič razbili levi smernik, zvlili ogledalo. Še slabše jo je odnesel tovarnjak Alojza Špeca, kjer je vsaj za dva tisočaka škode. „Napoti“ so jim bili tudi brisalci, vzvratno ogledalo in antena na avtu Franca Dobnika, tudi katrica miličnika Kotnika je bila ob zadnjio luč.

OBJESTNOST BREZ PRIMERE — Razpraskani avtomobili, zvita ogledala in brisalci, uničena učila v šoli so bila le del prizora po divjanju sevniških mladeničev. Na sliki: prizor iz sanitarnih prostorov še nedograjenega bloka v Sevnici; na tla zbit kotlič WC z odtrganimi priključki. Kdor ceni delo, česa takega ne bi storil. (Foto: Železnik)

NESREČA NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI

Na krški železniški postaji je prišlo 25. februarja do delovne nesreče, ko je premikalna skupina iz Zidanega mosta opravljala premike vagonov. Med delom je 23-letni Simon Gnjatij posegel z desno roko med odbijača dveh vagonov, tako da mu jo je v končcu skoraj povsem zdrobilo. Poškodovanega delavca so odpeljali v bolnišnico, medtem ko vzrok nesreče še raziskujejo.

STARI FOSILI — Ker v Metliki ni urejenih prostorov za plakiranje, so tamkajšnje planke očitno najprimernejše za obveščanje o raznih prireditvah. Seveda tudi ni nikogar, ki bi poskrbel, da po končanih koncertih raznih skupin in posameznikov njihovi plakati še mesece ne bi kazili vseh mogočih in nemogočih „plakaterskih“ mest. „Novi fosili“, ki so še dandanes nalimani na plankah ob glavni metliški cesti.

Delavski obroki na „pregledu“

Končana skoraj trimesečna akcija novomeških inšpektorjev o stanju obratov družbene prehrane na novomeškem območju — Vendarle korak naprej

Sanitarni in veterinarski inšpektorji so pred dnevi končali akcijo — začela se je 20. novembra lani — v kateri so pregledali 27 obratov družbene prehrane v delovnih organizacijah in 18 razdeljevalnic toplih obrokov hrane, ki jo zaposlenim nudijo med delom v novomeški občini. Pomanjkljivosti in napak je bilo precej, o nekaterih smo med akcijo že poročali, vendar celovitejši pregled kaže, da je bil pri družbeni prehrani delavcev v delovnih organizacijah vendarle narejen korak naprej, čeprav s stanjem še zmeraj ne moremo biti zadovoljni. Odgovor, zakaj, je pred nami.

Akcija novomeških inšpektorjev je tokrat posegla na več področjih organiziranja in priprave družbene prehrane. Prva ugotovitev, do katere so prišli, je bila, da večina obratov nima tehnične dokumentacije niti soglasja sanitarne inšpekcije, kar pa v času ustanavljanja teh obratov ni bilo predpisano. Pri večjih obratih delovnih organizacij, ki so naglo povečale število delavcev (Novoteks, Iskra, Novoles v Soteski), se srečujejo z veliko prostorsko stisko, zato prostori ponekod ne ustrezajo predpisom. Takšni primeri so v obratih GG

Podtun, na Smihelski in Kotarjevi cesti, v Kovinarju, Cestnem podjetju Novo mesto in ZTP Bršljin. Zaradi pomanjkanja prostora tako mnogo kuhinj nima niti ločenih prostorov za pripravo živih niti ločne pomivalnice, skratka, „čista“ in „nečista“ dela se opravljajo skupaj. O kuhinjah še tole, da v večini primerov vanje ni mogoče namestiti pomivalnega stroja, zato posodo pomivajo in brišejo ročno, kar pa je sprto z vsemi higijenskim in estetskimi pravili. Da o pomanjkanju krožnikov in pribora (Novoteks) ne govorimo. Na boljšo podobo so inšpektorji naleteli pri pregledu shramb za živila, saj so bila v vseh primerih pravilno hranjena in zavarovana pred mrčesom in glodalci.

V vseh obratih družbene prehrane je zaposlenih 149 oseb in tudi tem so inšpektorji posvetili nekaj časa. Ob pregledu zdravstvene dokumentacije je bilo ugotovljeno, da se pregledi redno opravljajo, vendar o tem ne vodijo povsod predpisane evidenc. Higijena osebja je dokaj zadovoljiva, prekrški se pojavljajo le pri nošenju delovnih oblačil izven delovnih prostorov. Ob tem pa je potrebno omeniti še ponekod sila šibko kadrovsko zasedbo, ki sama po sebi pelje v času priprave in serviranja hrane v številne kršitve higijenskih

predpisov in celo do ogrožanja opretnosti živil.

Napake so inšpektorji našli tudi pri opremljenosti sanitarnih prostorov za osebje pri delu z živili, verjetno največji higijenski problem pa je odstranjevanje in odvažanje kuhinjskih odpadkov. Marsikje tudi prevoz hrane same ni organiziran najbolje.

Ob pomembnosti in vlogi zdrave in pravilne družbene prehrane za počutje in stonilnost delavcev so inšpektorji povsod predlagali delovnim organizacijam, da podvojijo dosedanje skrb in kontrolo na tem področju in omogočijo ustrezne higijenske in sanitarno-tehnične razmere.

Nekajkrat pa so bili inšpektorji tudi prisiljeni ukrepati. Tako je bila za odpravo sanitarno-tehničnih pomanjkljivosti novomeški IMV izdana ureditvena odločba, šentjemejski Iskri je bilo poslano poročilo za razpravo o ugotovljenih pomanjkljivostih, medtem ko smo o treh kršiteljih (Novoles—Straža, Pionir—Novo mesto in Beti—Mima peč), zoper katere je romala ovadba k javnemu tožilcu zaradi uporabe jušnih koncentratov, ki jim je potekel rok uporabnosti, že poročali.

B. BUDJA

NE ČAKAJMO NA NESREČO — Pravemu čudežu gre pripisati, da ovinek pri gostišču Lovca v Dolenjskih Toplicah še ni zašel med vrstice črne kronike. Zaradi popolne nepreglednosti in ožine, bi moralo tu že zdavnaj stati cestno ogledalo, če se že cestišče zaradi hiš ne da primerno razširiti. (Foto: J. Pavlin)

NEIZKUŠENOST ZA VOLANOM — V nedeljo zvečer je Ljudmila Vovko iz Rožnega 54 tako nespretno obračala svoj avto blizu Gornjega Leskova, da je vozilo pošteno zdelala. V vzvratni vožnji je avto namreč zaneslo čez rob ceste kakšnih 40 metrov po travnem pobočju. Ustavil ga ni niti 3,90 m globoki vsek, saj je zletel še 2,90 m dlje pod drugo cesto. Ob vsej smoli se je voznica tudi lažje poškodovala.

Eksplozija v brežiškem hramu kulture

Nestrokovnost povzročila večmilijonsko škodo

Nestrokovnosti gre pripisati eksplozijo peči za centralno ogrevanje prejšnji torek v brežiškem Zavodu za kulturo. Škoda je po prvih ocenah ogromna, znaša kar 2.000.000,00 din.

Kot je pokazala preiskava, je do močne eksplozije prišlo izključno zaradi nepravilnega ravnanja. SGP Pionir Novo mesto gradi namreč zraven Zavoda za kulturo v Brežicah še dijaški dom, ki so ga kar zasilo priključili na kotlovnico zavoda. In ker je pač lega dijaškega doma višja od Zavoda za kulturo, kjer je bila kotlovnica, so morali, če so hoteli dobiti ogrevano vodo v zgornje prostore dijaškega doma, zapirati ventil raztezne posode. Slednji je bil ob ogledu kraja nesreče zaprt, zato je prišlo v kotlu do močnega pritiska in eksplozije. Preiskava je ugotovila še, da kurjača Mirko Vimpolšek in Milan Žizek nimata izpita za to delo.

Posledice eksplozije so bile strašne. Povsem uničen je eden izmed dveh kotlov, celotno ogrevavno omrežje, nastale pa so tudi razpoke na zidovih zavoda, da o razbitih oknih in vratih ne govorimo. Preiskava o dokončnem krivcu še teče.

A. ŽELEZNIK

POL URE STA GA PRETEPALA

Postaja milice Krško je 26. februarja ob 16.30 pridržala do iztreznitve 32-letnega Karla Klenovška iz Gornjega Leskova in 22-letnega Franca Mlakarja iz Kališevca. Oba sta omenjenega dne brez posebnega razloga napadla Hamdijo Spahovića in ga pretepala vse do prihoda miličnikov (kar okoli pol ure). Spahovića so morali odpeljati v bolnišnico, medtem ko sta pretepača končala v prostorih za pridržanje.

OBISK V SPALNICI

V soboto dopoldne je neznan storilec obiskal spalnico stanovanjske hiše Stefana Andrejaša iz Zasapa 10. Vlomilec je prišel v sobo preko balkona in iz predala nočne omarice odnesel 9.100 din. Zanimivo, da je bil v času dejanja doma oškodovanec sin, vendar tatu, ki se je tudi vrnil po isti poti, ni opazil. Za storilecem poizvedujejo.

dežurni poročajo

DVA VROČEKRVNEŽA — Brežiški miličniki so imeli minuli teden opraviti z dvema možakoma hudo rožicah. 19. februarja je Ivan Grmovšek iz Zakota 11 priložnostno stanovanje M. U. v Brežicah, jo začel pretepati in poditi iz stanovanja nič neznanejši ni bil tam s svojim otrokom. Miličniki so ga zato pridržali do iztreznitve. Še sreča, da je 24. februarja miličniška patrulja našla la ob eni uri ponoči na Cveti Gajskega iz Brežic. Če ga že im pod kapo, se očitno ne kaže še pirirati z miličniki in jim celo groziti. Zato je bilo čisto prav, da so ga spravili izza volana v keho, da ne bi poškodoval sebe ali še katerega dolžnega.

Lepi izdelki sami vabijo

Prva razstava izdelkov delavnic pod posebnimi pogoji v prostorih sevniške Ljubljanske banke

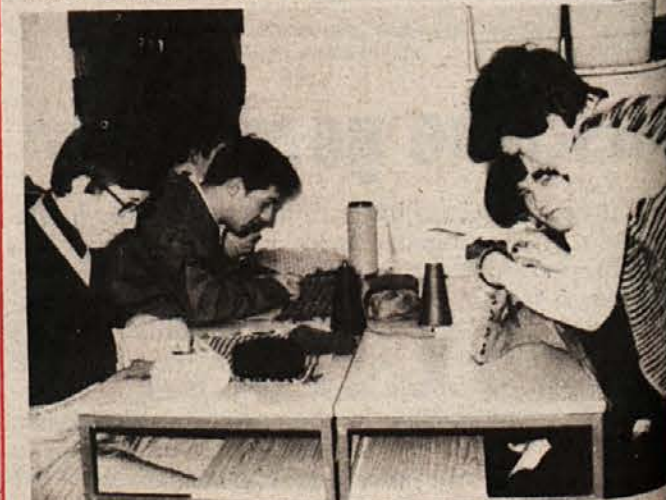
SEVNICA — V prostorih Ljubljanske banke v Sevnici je odprta razstava izdelkov delavcev delavnic pod posebnimi pogoji. Domiselne tapiserije, makrami — znani kot volzance, lične torbice, dekorativni vzglavniki, to je le nekaj izdelkov, ki imajo na prodajnih puljih specializiranih trgovin za notranjo opremo ali galanterijo visoke cene.

To navajamo, ker je sevniška razstava tudi prodajna. Kdor bo tja do 8. marca zvil v podružnico Ljubljanske banke, se bo kajpak lahko prepričal o dostopni ceni. Marsikdo, ki se bo skušal tudi ob tem, na zunaj bolj stabilizacijskim osim marcem odkupiti z dražjim darilom, naj pogleda tudi tu, videl bo lahko, da pride skozi precej ceneje, bo pa nedvomno bolj izviren.

Izdelki Sevničanom niso neznan, nekaj podobnega lahko

občudujejo že leta v osnovni šoli Ane Gale ali, kot še vedno nekateri pravijo po zakoreninjenem nazivu — posebni šoli. Kot je znano, so lani usposobili tudi delavnice. Prostor je našla, res skromen, v kletnih prostorih novega doma upokojencev. Pod skrbnim vodstvom in mentorstvom defektologinje Nataše Petančič in ene šivilje je trenutno 14 varovancev. V kakšni drugi družbi, ki ne da toliko na zdravo počutje in delovno vneto tako rekoč telesno ali duševno prizadetih ljudi, bi bili ti varovanci bolj v breme sebi, družbi, predvsem pa prizadetim družinam. Če upoštevamo, da so sevniške delavnice pričele z delom šele 17. decembra lani, imajo pa že take lepe stvari pokazati, smo z razvojem lahko nadvse zadovoljni.

A. ŽELEZNIK

ESTETSKO OBLIKOVANJE — Pozornost občinstva bo nadaljnja spodbuda vsem delavcem, ki so tako rekoč se na začetku. Na sliki: med delom. (Foto: Železnik)

ZGODOVINA JE ŽENSKEGA SPOLA

„Je feminizem najnavadnejše samočaščenje izobraženih žensk zahodnjaškega srednjega razreda ali pa je to končni upor tistih, ki so trpele najdaljše suženjstvo v zgodovini? Če je resnica, da so bile ženske bolj zatirane, izkoriščane in degradirane kot ostanek človeštva, zakaj so doslej tako dolgo in tako neumno („žensko“) molčale in trpele? V zgodovini poznamo tako upore sužnjev kot upore kmetov, ženske pa so se, glej, komaj zdaj, v šestdesetih in sedemdesetih letih 20. stoletja, spomnile, da tudi one nekaj hočejo. In to večinoma tiste, ki žive v družbah brez pomanjkanja.“

Vprašanje ni povsem neumestno. Pričevanja o zgodovini zahodne civilizacije in s tem naše civilizacije govore o ženskah—angelskih muzah vitezov, skrbnih varuhih zakona in doma itd. Samo tu in tam nastopi kakšna bolj prepirljiva Ksantipa, „fatalna“ Helena, trop možačastih Amazonk ali pa od ne vem koga obsedena Ivana Orleanska. V srednjem veku se pojavi na zgodovinski sceni nekaj več žensk v obliki na grmadah sežganih čarovnic. V celotni zgodovini ženskega gibanja, ki so jo skoraj vso napisali moški, je navzoča pretresljiva značilnost, ki pa se je ne zavedamo dovolj: ženske, še posebej tiste, ki so se borile za svoje pravice, domača praviloma nastopajo pred potomci vsaj smešne. Imenujejo jih „hijene v kikljah“, „moralne nestvore“, „mačke, ki samo mijavkajo.“

Danes pa, ko je tako imenovano žensko gibanje bolj masovno in do ločeno kot kdaj prej, danes, ko so ženske prvič v zgodovini zbrale pogum, da govore o sebi odprto, avtentično in pametno, danes, ko so dokazale, da imajo dušo in duha, svojo emocionalnost in spolnost, pa se zgodi, da nekateri predstavnice ženskega gibanja bolj kot kdaj proglašajo za histerične čudakinje.

Kot da ne bi vedeli za angleškega filozofa Johna Stuarta Milla, ki je pred stoletjem objavil daljši esej „Zasužnjevanje ženske“, na katerem je skupaj s snaho Heleno Taylor delal osem let. Mill je uprl prst na družbeni izvor podrejenega položaja žensk. Imel ga je za ostanek fevdalizma. Zahteval je, da se pridobitve (meščanske) revolucije razlijejo tudi na ženske. Zapisal je: „Zatiranje žensk je barbarstvo, ki so se ga moški držali najdlje. Ni pa nič manjše kot tisto, ki so se ga otresli naprej, v prazgodovini.“ Mill je s svojega sedeža v spodnjem domu zahteval, naj ženske dobe volilno pravico, pravico lastništva, pravico do plače, v primeru ločitve otroke, za ženski spol je predlagal, naj mu dajo na voljo tudi druge poklice, ne samo učiteljskega in gubernantskega.

Danes je od vsega, kar je Mill govoril in pisal, morda najbolj zanimiva naslednja misel: „Z gotovostjo lahko trdimo, da je vednost, ki jo lahko moški dobe o ženskah, kakršne so bile in kakršne so in neglede na to, kakšne bi lahko bile, bedna, nepopolna in površna. Taka bo ta vednost tudi ostala vse dotlej, dokler ženske same ne bodo povedale, kar imajo povedati.“

In ženske so zavest o svojem podrejenem položaju, zavest, za katero je Erica Jong zapisala, da se izraža v klepetanju, ki je „opij za tlačane“, končno spremenile v politično zavest. Res je, da je žensko gibanje v svetu dandanes najbolj zasidrano med ženskami tako imenovanega srednjega sloja, vendar gibanje prav nikoli, tudi v minulem stoletju ne, ni bilo brez zavesti o vesplošni nepravilnosti družbenih odnosov.

Ko je govor o boju za ženske pravice, ne moremo tudi mimo slavni sufražetk, sinonimu (takem ali drugačnem) za žensko gibanje. Sto in stokrat so jih priprli (čeprav so v Angliji menda vsi moški gentlemeni), smejali so se jim, jih zaničevali. Zapirali so jih sarno zato, ker so hotele imeti enake pravice kot moški. V zaporih so stakale z gladovanjem, žejo, nespanjem. Hranili so jih na silo, vendar so hrano izbruhale. Neki Theorigne de Mericourt so zaradi feminizma na javnem mestu dvignili krilo in jo šibali. Vsi so se smejali, ženska je znorela in moški svet se je smejal naprej. Ko danes obnavljamo to zgodbo, ni prav nikomur do smeha.

Za sufražetke je bilo v Angliji celo posebno zakonsko dopolnilo. Ko so jih, izmučene od gladovnih stavk, izpustili iz zapora, so počakali, da so si opomogle in jih nato ponovno zaprli. Ali ne bi bilo veliko bolj preprosto uzakoniti žensko volilno pravico?

Ali pa Aleksandra Kollontaj, generalna hči, lepota, ministrica v sovjetski vladi, ki je zapisala, da bi ženske dosegle mnogo več, če ne bi bila njihova energija zaposlena v boju njihovega jaza s skrbjo za druge. Dilema: delo ali zakon in ljubezen.

Današnje ženske ji odgovarjajo, da je mogoče eno in drugo. Tako kreativno delo kot zakon, otroci in ljubezen. In če pomislimo bolj natančno in na temelju lastnih, moških izkušenj, je res tako. Filozof Mill bi danes temu diplomatsko dejal: „Ženske so končno povedale, kar imajo povedati.“ Zgodovina je ženskega spola. Že precej časa jo pšejo tudi ženske. S peresom in dejanji. Zdi se, da bo 8. marec kmalu dan kot vsi drugi dnevi v letu. Generacije, ki bodo prišle za nami, se ga bodo morda spominjale ob krilu nesrečne Theorigne, ki je moralo kvišku, ob imenih—mejnikih, kot so Klara Zetkin, Aleksandra Kollontaj, Angelica Balabanova, Eleonora in Laura Marx itd.

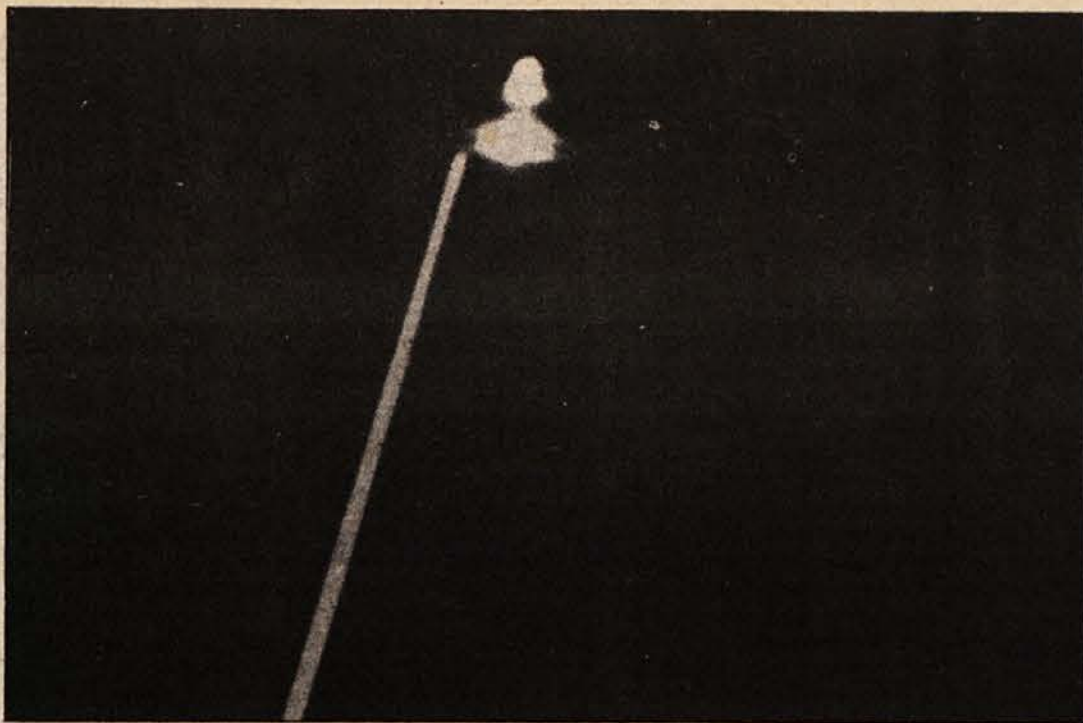
Svoboden človek ne potrebuje, ne zahteva in ne želi posebej „okrašenega“ dne.

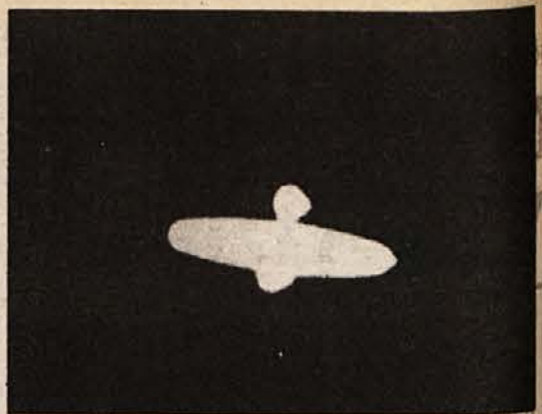
Slovenska javnost je vendarle dobila v roke prvo pravo knjigo o neznanih letečih predmetih (NLP), ali kot nekateri te pojave še vedno nazivajo, „letečih krožnikih“. Knjiga avtorja Josepha Allena Hyneka, drugače astrofizika in sedanjega direktorja centra za NLP študije (CUFOS) v Evanstonu (ZDA), je pri nas izšla v zbirki Žepna knjiga v nakladi 8000 izvodov v prevodu Mihe Avanza. Knjiga obsega 262 strani in velja 90 din. To je že tretja knjiga prof. dr. J. A. Hyneka. Prva je bila „NLP izkušnja“, ki je izšla leta 1972, druga je izšla leta 1975 – soavtor je Jacques Vallee, tudi znan raziskovalec NLP, tretja pa je že omenjena, ki ima v izvorniku naslov Hynekovo NLP poročilo.

Za človeka, ki se s tematiko NLP že dalj časa ukvarja, knjiga ne daje kakšnih presenetljivih razkritij. Avtor se namenoma izogiba, razlaganj, kaj naj bi NLP bili, poudarja pa, da se očividci dostikrat zmotijo ter zamenjajo kaj čisto običajnega za NLP. Toda neki odstotek nepojasnjenih pojavov še vedno ostane kljub še tako natančnemu preverjanju. Važen poudarek ima knjiga v tem, da pokaže, na kakšen način in kako neresno je delovala nekdanja ameriška vladna komisija za NLP ali projekt Modra knjiga, ki je bila bolj neke vrste služba za pojasnjevanje neraziskanega kot pa resna znanstveno-preiskovalna agencija.

Hynek sam priznava, da je bil od začetka do vseh teh zadev izredno skeptičen, da je bil slučajno pač najbližji astronom, ki je bil pri Modri knjigi na voljo kot znanstveni svetovalec za astronomijo. Kaže nam tudi, kako je znani Robertsonov komite, katerega je sklicala CIA, priporočil zmanjševanje pozornosti proučevanju NLP. Hynek se je „spreobrnil“ v šestdesetih letih, potem ko si je nabral dovolj izkušenj pri proučevanju opažanj. Spoznal je, da vsa opažanja le niso zmote, prevare, potegavščine ali kaj čisto običajnega. Seveda pa ta „spreobrnitev“ ni bila trenutna, še najmanj pa taka, da bi sedaj verjel, kako nas obiskujejo tuje vesoljske ladje. Opažanja razdeli avtor na tele kategorije:

UGANKA NAŠEGA ČASA

• Nočne luči – poročila o lučem podobnih NLP, opaženih ponoči.

• Dnevne diske – poročila o opažanjih kovinskih diskastih predmetov podnevi.

• Radarsko—vizualna opažanja, zadevajo opažanja ali poročila o pojavih, katere sta zaznala radarska oprema in opazovalec s svojimi očmi.

• Bližnja srečanja I. vrste, kjer je predmet viden na razdalji do 200 metrov. To pa je razdalja, da je zamenjava z nekim znanim pojavom pri opisanem videzu in lastnostih skoraj nemogoča.

• Bližnja srečanja II. vrste, ki zadevajo najbolj zanimiva opažanja, kjer so poleg predmeta vidni tudi potniki, bitja, ali kot nekateri pravijo, „piloti“. Ta opažanja seveda ufologi še nadalje klasificirajo.

Hynek omenja nekaj klasičnih primerov, kot je Kelly—Hopkinsville, ki se je zgodil v letu 1955. Med drugimi je znan tudi primer pristanka pri Socorru, kjer si prevajalec (ali kdo drug) privoščiti, da pri prevodu (stran 202 slovenskega prevoda, stran 224 angleškega izvornika) meni nič tebi nič spusti kar cel odstavek. Z manjkajočim bi bralec morda dobil za celotno opažanje le malce bolj realistično mnenje. Namreč: „Od vseh bližnjih srečanj tretje vrste je to opažanje tako, da najbolj jasno kaže na materialno izdelano vozilo, vključno z spremeljajočimi zvoki in pogonom.“

Poleg tega manjka tudi 16 strani ilustracij, slikanih in risanih. Ravno tako manjkajo štirje dodatki (A, B, C, D) in bibliografija. Zakaj založba ni podražila knjige na okroglih 100 dinarjev, bralec pa dala na razpolago kompletne knjige? Po drugi strani pa jo moramo pohvaliti, da je za prvo knjigo o NLP, ki je izšla v slovenščini, le izbrala kvalitetno delo, ki na dokumentaren način predstavlja to uganko našega časa.

MILOŠ KRMEJ

VOJAŠKI KOTIČEK

LOVSKE ENOTE

Tako imenovane lovske enote so vojaške enote, ki so opremljene in usposobljene za izvajanje posebnih nalog. Prve lovske enote zasledimo za časa tridesetletne vojne. Kasneje so v vsaki četi nekaterih nemških držav po letu 1674 imeli po nekaj lovcev, ki so jih v boju razporejali vzdolž fronte in katerih poglavitna naloga je bila streljanje na nasprotnikove oficirje.

V Prusiji je Friderik II. leta 1740 ustanovil oddelek lovcev na konjih, medtem ko je prvi lovski bataljon nastal 16 let kasneje, leta 1784 pa celo prvi lovski polk, ki je imel deset čet. Proti koncu 19. stoletja je bilo v Nemčiji že 20 lovskih bataljonov.

Podobno je bilo tudi v Avstriji, kjer so leta 1769 ustanovili prve oddelke lovcev in jih uporabljali na pohodih kot predhodnico. Leta 1801 so ustanovili tako imenovani tirolski lovski polk. Število lovskih enot je naglo naraščalo, ob koncu 19. in začetku 20. stoletja je imela Avstrija že 43 lovskih bataljonov, med katerimi je bil eden tudi bosensko-hercegovski.

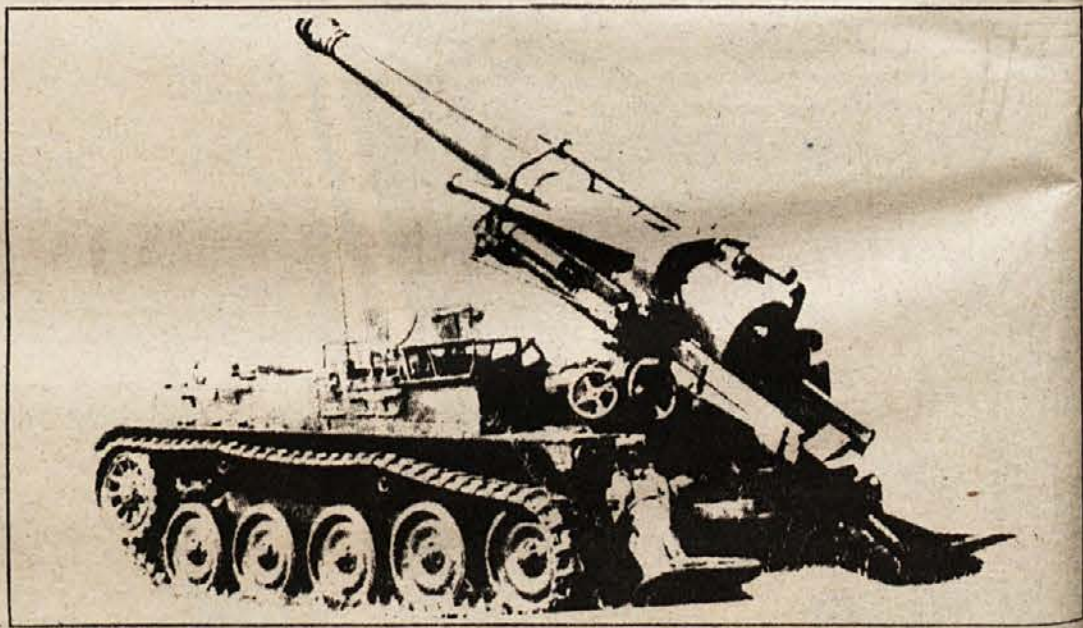
Francija je imela sredi 19. stoletja 17 lovskih polkov; od tega je bil eden gardni, štirje pa afri-

ški. Lovske enote sta imeli tudi carska Rusija in Italija.

Toda že v prvi svetovni vojni se je število lovskih enot precej zmanjšalo, ker so mnoge njihove naloge prevzele pehotne enote. Zadržali so jih v glavnem v planinskih in gorskih formacijah ter v konjenici.

Isto velja tudi za drugo svetovno vojno. Nemci so imeli v gorskih divizijah po dva do tri lovske polke in dopolnilni lovski bataljon. Nekateri lovske enote so uporabljali tudi pri okupaciji jugoslovanskega ozemlja. Italijani so imeli v Ljubljanski pokrajini divizijo Cacciatori delle Alpi, Nemci pa kasneje na Primorskem in v Istri s sedežem v Sežani 188. rezervno divizijo gorskih lovcev in 24. SS brigado Kraških lovcev z 59. polkom na levem in 60. polkom na desnem bregu Soče. Pač pa so v drugi svetovni vojni imele skoraj vse nemške pehotne, planinske, motorizirane, konjeniške in oklepne divizije lovski protitankovski bataljon.

Po drugi svetovni vojni so se zadržale pod tem nazivom enote le še v protitankovskih enotah z izjemo Avstrije, ki ima tudi lovske pehotne enote. V Zvezni republiki Nemčiji imajo lovske protitankovske enote in še posebne enote (Jagdkommando) v moči voda ali čete, ki naj bi samostojno dejstvovala po metodah gverilkega vojskovanja z namenom, da bi odkrivala in lovile nasprotnikove gverilce. Te enote so oborožene z avtomatskimi puškami, imajo radijska sredstva in drugo ustrezno opremo, s seboj pa nosijo za tri dni hrane.

LAŽNI VOJAŠKI OBJEKTI, OROŽJE, VOJAKI

V času vojn pogosto gradijo razne lažne objekte, da bi nasprotnika speljali v zmotno glede mesta pravih vojaških ali drugih naprav ter glede namer, dejavnosti in bojnega dejstvanja enot.

Prve pomembnejše lažne objekte (lažne topove, mitraljeze in ognjene položaje) so uporabljali v rusko-japonski vojni, še v mnogo večjem številu pa med prvo svetovno vojno, ker so se s pojavom letalstva povečale možnosti zračnega izvidovanja in odkrivanja objektov iz zraka. Na frontah so začeli izdelovati lažne topove, bunkerje, opazovalnice, ognjene položaje in ovire. Razvoj bombaškega letalstva pa je vplival tudi na uporabo lažnih objektov v globljem zaledju. Na zahodni fronti so v sklopu koncentracij enot gradili lažne barake, vozila in skladišča. Še več. V pričakovanju nemških letalskih napadov na Pariz so začeli graditi celo lažni Pariz ob Seini, kakih 30 kilometrov daleč od pravega Pariza. Gradili so ga na odseku, kjer dela reka približno enake zavoje kot v pravem Parizu.

Na Bližnjem vzhodu so pred bitko pri Megiddu leta 1918 iz slame in odej izdelali in raz-

postavili 15.000 lažnih konj, kar naj bi pri nasprotnikih vzbujalo vtis, da gre za večjo koncentracijo konjenice.

Še v mnogo večjem obsegu so lažne objekte gradili med drugo svetovno vojno, kajti izvidovanje iz zraka se je močno izpopolnilo tako zaradi razvoja letalstva kot tudi izvidniških sredstev. Tako na primer so imeli Britanci v bitki pri Tobruku leta 1941 lažne tanke in letala. Med pripravami za bitko pri El Alameinu so poleg lažnih topov in ognjenih položajev zgradili tudi lažna taborišča, skladišča, železniške postaje, letališča in naftovode. To obsežno delo ni bilo zaman, kajti Nemci so na primer samo na lažno železniško postajo, ki je bila od prave v Capuzzu oddaljena 8 kilometrov, zmetali polovico bomb, drugo polovico pa na pravo postajo. V bitki pri Medeninu so 6. marca 1943 z lažnimi minskimi polji usmerili 17 nemških tankov vzdolž suhega rečnega korita, nato pa so jih Britanci s protitankovskimi topovi uničili, oziroma napad zavrnili.

Med desantom v Normandiji leta 1944 so zavezniki zgradili lažne luke, spustili pa so tudi lažni zračni desant. Namesto pravih padalcev so spustili lutke na padalih, ki so imele lažne puške s posebno napravo za avtomatsko kratkotrajno streljanje. Nemci so nasledili, na območje desanta poslali svoje rezerve in tako izgubili pred časom za intervencijo na najkritičnejših točkah.

NJIHOV VSAKDAN

Holandska kiparka in novinarka Thereza de Groot, ki je že dvakrat dlje časa bivala na Kitajskem, je za Prilogo Dolenjskega lista privedla izvečke iz svojega kitajskega dnevnika. Morda so zanimivi toliko bolj, ker je po rodu Novomeščanka, ki se je še mnogi spominjajo pod imenom Babi Haider.

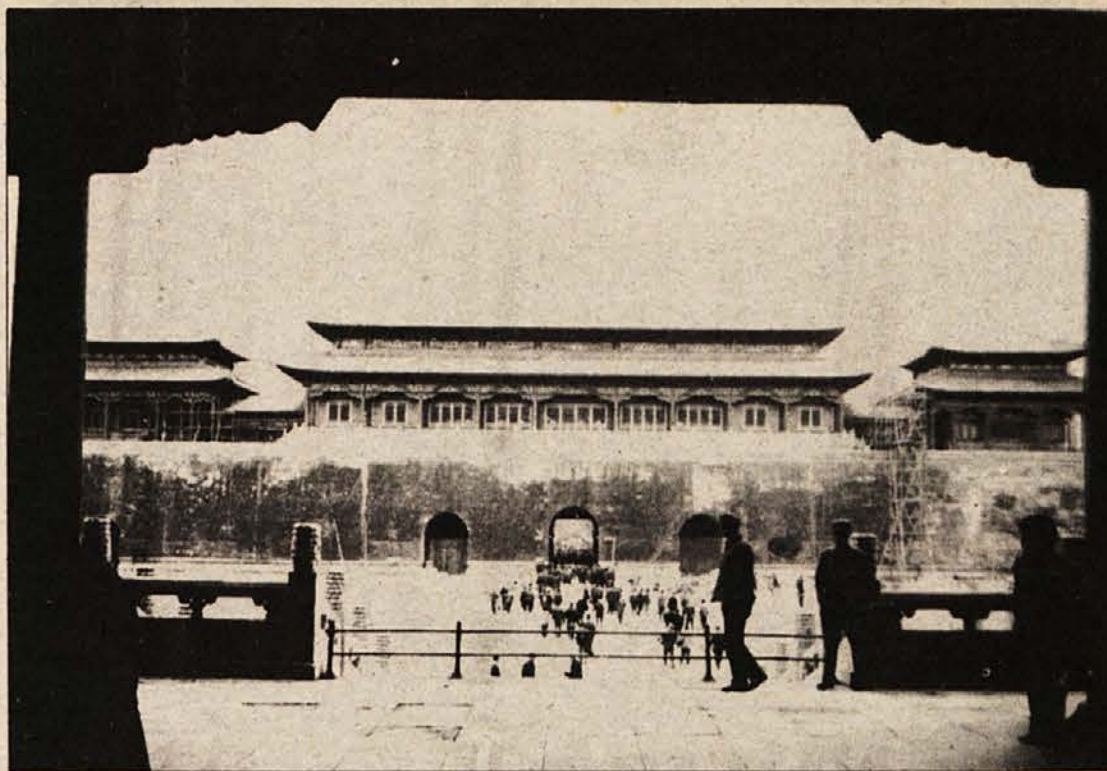
Skozi luknje v oblakih sem ure in ure opazovala zasnežene himalajske vrhove. Bela pokrajina je počasi prešla v rjasto puščavo Gobi. Samo ena cesta, ravna kot puščica, je bila vidna v rahlih valovih. V prvih vaseh pod nami ležijo hiše in polja kot na šahovski deski, razdeljena s prašnimi cestami v pravilne kvadrate. Sem in tja je videti zelen grmič. Sonce, kot da bi letelo z nami, je spreminjalo vodne kanale okrog Pekinga v srebrne kače.

V Pekingu me je dočakal tak mrz, da sem se tresla kot šiba na vodi. Skozi množico Kitajcev se prerinem do edine ženske v čakalnici in se predstavim. Začudena je vzdignila črne obrvi in rekla v polomljeni nemščini: „Čakam staro žensko, ti pa si videti mlada.“

Kitajka je bila oblečena v belo bluzo, modre hlače, belo jakno in za vratom je imela koketen pisan šal. Imela je celo trajno v črnih laseh. Bila je Han. Mrzel veter iz puščave Gobi je nosil s seboj pesek, tako oster, da me je silil na jok. Neka delegacija me je pozdravila kot staro prijateljico, nato smo se z avtomobilom odpeljali v mesto. Povsod so zasajena mlada drevesa, zavita so bila takrat v nežno pomladansko zelenje. Ljudje so bili obličeni v debele, z vato podložene jakne, glave pa so imeli zavite v bele tančice za zaščito pred peskom. Na cesti je bilo videti tisoče in tisoče kolesarjev.

„Ljudski hotel“ je bil poln ameriških turistov, trgovcev in kitajskih delegacij. V hotelski veži smo srečali Evropejko v dragocenem krznu, moja spremljevalka Han pa je pripomnila: „Le kdo se na Kitajskem tako oblači!“ V sobi pa mi je predložila naravnost krasen potovalni program, med drugim tri dni z ladjo po reki Jangce.

Ko sem ostala sama, je vsa utrujenost naenkrat prešla. Z ogromnim rožnatim kitajskim kamnom sem si malo uredila lase in šla takoj v jedilnico. Čisto sama sem bila sredi sto belo pogrnjenih okroglih miz. Jedla sem koščke vročih jabolk, kuhanih v sladkorju, ki jih moraš s paličicami

dvigati, pomakati v skledico z ledeno vodo, da se sladkor strdi. Izpijem še kozarček mao-taja, kitajske slivovke, ki me je v hipu razgrela. Skozi dež sem se nato napotila sama v slabo razsvetljeno mesto. V velikih trgovinah so Kitajci kupovali cvetje iz plastike, zavito v celofan papir, in veliko jih je bilo naslonjenih na kolo med tem, ko so v

naglici jedli žemlje. Žemlje kuhajo tam na sopari in imajo drugačen okus kot naše.

Ogromen Tin-an Men trg je bil kot izumrl. Bolj slutim, kot vidim „Prepovedano mesto“, zavito v temo. Velika Maova slika nad vhomom se je bleščala v dežju, Kitajec pod dežnikom pa me je prijazno pozdravil. Nabralla sem nekaj vtisov za prvi dan in se vrnila v hotel. V sobi je bilo tako mrzlo, da sem se ulegla kar v jutranji halji, vendar sem vso noč prespala kot ubita.

Kitajci lahko stanujejo v svoji hiši, če jo imajo, lahko popravijo staro hišo ali jo prodajo in zgradijo novo na istem kosu zemlje. Hišo lahko za pustijo svojim otrokom. Ljudje, ki so prišli po osvoboditvi v Peking, dobijo stanovanje od podjetij, kjer so zaposleni. Za kvadratni meter stanovanjske površine plačajo 1 juan stanarine na mesec. Za elektriko odštejejo še 1 juan, voda za 2 do 3 osebe stane manj kot 1 juan na mesec in za plin morajo dati okrog 2 juana. Vendar mi popolnoma točnih števil niso povedali.

Stanovanje poprečne kitajske družine sestoji iz ene sobe, kuhinje in WC. V stanovanju so betonska tla, stene pa so belo pleskane, vendar ne z barvo, pač pa z neko zmesjo, ki jo dušijo z vodo. Večje družine lahko najamejo večje stanovanje.

V sobi navadno stoji zakonska postelja. Na mesto vzmetnice imajo debelo katunasto odejo, pokrito s pisano rjuho z motivi krizantem in drugih mož. Pri glavi imajo podolgovate vezane blazine. Ponoči se pokrivajo z vatirano odejo, običajno prevlečeno z zeleno ali rdečo svilo. V sobi

stoji še omara z zrcalom, nekaj lesenih kovčkov, kamor spravljajo obleko in mrežo proti moskitom, obešeno ponoči čez posteljo. Navadno stoji kje v kotu še šivalni stroj, imajo nekaj stolov, mladi pari pa celo divan, ki so ga naredili sami. To je v Pekingu velika moda. Na hodniku pa skoro povsod stoji kolo.

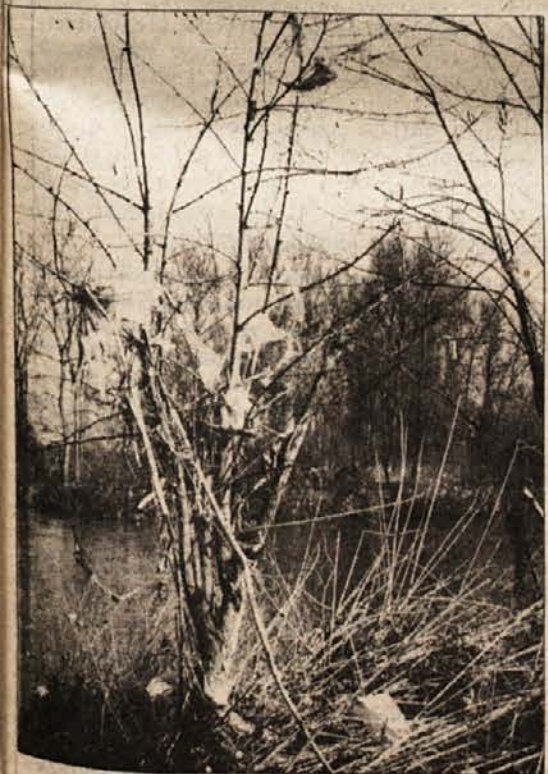
Predpisano je, da morajo stanovanje čistiti. Pri velikih družinah z mnogimi otroki je to težje. Ob nedeljah spijo Kitajci do 8. ure zjutraj. Zajtrk imajo zelo enostaven: riževo juho in žemlje, ki jih gredo kupiti že zgodaj zjutraj. Potem vsi skupaj čistijo stanovanje in perejo perilo. Nimajo sesalca za prah in ne pralnega stroja. Može pomagajo ženam. Ko so z delom gotovi, se gredo vsi sprehati v park. Zvečer dobro jedo, na primer jiaozi, ki so neke vrste ravioli. Testo je polnjeno z mesom ali zelenjavo. Nasploh Kitajci radi dobro jedo. Včasih gredo mladi na večerjo k staršem, v kino ali v opero, kjer so vstopnice po 0,4 do 0,5 juana. Največkrat dela več članov ene družine, redko samo eden. Dva človeka zaslužita okrog 100 juanov na mesec. Če ima družina malo denarja, upravlja z njim žena, in če družina nima minimalnega dohodka 12 juanov na mesec, potem pomaga država. Staršem brez pokojnine pomagajo otroci z rednimi mesečnimi prispevki. Če pa v družini dobro zaslužijo, potem imajo denar v predalu in vsi jemljejo iz njega. Cena za vsakdanje življenjske potrebe so predpisane in stalne. Je pa tako, da ena oseba ne more na leto kupiti več kot 7 metrov katuna (blaga). Tudi riž dobivajo po delu: delavec v tovarni ga dobi 20 kg na mesec, uradnik samo 15 kilogramov. Vsak pa dobi 1 liter olja na mesec. Veliki ljudi se hrani v tovarniški menzi. Kot člani komiteja v soseski imajo Kitajci različne dolžnosti. Udeležujejo se mitingov, kjer se izražajo o svetovni politiki, o Partiji, razpravljajo o problemih soseske itd. Ljudje so tudi dolžni nuditi pomoč pri iskanju zločincev ali ljudi, ki so se pregrešili zoper zakon.

Kitajci gredo radi nepričakovano in nenapovedano na obisk. S seboj prinesejo bonbone za otroke, sadje in torte. Skupaj pijejo čaj in klepetajo, ližejo bonbone in mimogrede zobajo zrna sončnih rož. Zelo radi se smejejo in pripovedujejo, kaj so sanjali ali kaj so kje prebrali.

Po pošti lahko naročiš časopis, ki ga izdaja agencija Hsinhua in se imenuje „Informacije“. V njem je precej novic iz tujine in tudi komentarjev ne manjka. Časopis izhaja kakih 10 let, ima 4 stani, mesečna naročnina pa je 0,5 juana. Tega časopisa ni mogoče kupiti v kiosku in tudi naklada je skrivnost. Gotovo pa v tem časopisu lahko izveš mnogo več kot v običajnih časnikih. Zanimivo, da imajo skoro vsa podjetja televizor, če pa hoče televizor nabaviti zasebnik, mora nanj dolgo čakati in vsa družina mora skrbno varčevati denar. Tudi o tem sem se prepričala, da Kitajci doma v družini nikoli ne govorijo o seksu.

THEREZA DE GROOT

VŠAK BO OČISTIL 15 METROV SAVE

Leta in leta onesnaževanja so naše nekdanje pravilne vodotoke spremenila v ostudne industrijske kanale. Industrializaciji običajno pripisujemo levji delež tega nezavidljivega stanja. Malo manj prizadeto pa se vprašujemo vsak pri sebi, kolikšen je pri tem delež vsakogar od nas. Sedaj, ko je rast še brez zelenila, je pogled na, denimo, savsko obrežje — drugi pritoki niso nič boljši — že naravnost grozljiv. Celo na visokih drevesih, kamor pač seže voda, visijo neme priče našega potrošništva: polivinilni vseh vrst, večinoma tisti beli, za katere v obliki vrečic od nas trgovci izvajajo dinar ali dva, da jim ni treba dajati (brezplačno) cenejših papirnatih vrečic, bombice od sprayev, plastenke od olja, kisa, škropiv in vsega mogočega.

Predsednik sevniškega turističnega društva inž. Stane Kočevar, pobudnik posebne akcije spomladanskega čiščenja savskega obrežja in pritokov, je izračunal s kar se da nepristranskim statističnim računom: na metru savskega obrežja je takole od kilograma do dveh kilogramov nesnage! V bližini naselij, kjer so rečnemu toku „pomagali“ še krajani, je bera še pestrejša.

Da se bo na bregovih Save in pritokov zgodilo nekaj novega, kaže vse ugodnejši odmev na

akcijo. Prvotnemu ciklostiliranemu pismu, kratkemu opisu na eni strani in okvirnemu načrtu s primerom čiščenja bregov reke Save v sevniški občini, sledijo pritrjevanja z vseh strani. Med prvimi je, kot smo že poročali, prišlo spodbudno pismo celjskega sveta za urbanizem, ki je odobril tudi nekaj denarja za čiščenje na svojem območju. Ne zgolj glasovi podpore, temveč vse odločnejše priprave na predvideno čiščenje. Ponujenih je že več datumov čiščenja (konci tedna od sredine marca do začetka aprila). Občinski sindikalni svet v Sevnici se je še v času pred obravnavo zaključnih računov obrnil na vse osnovne organizacije, da po svoje podprejo pobudo turističnega društva.

Po svoje izviren in vsega posnemanja vreden je pristop kolektiva in učencev osnovne šole „Savo Kladnič“ v Sevnici. Na roditeljskih sestankih ob začetku drugega polletja so učitelji seznanili starše s pomenom akcije. Kajpak so glavni pobudniki na šoli krožki na čelu z biologi prof. Hilde Lipovšek, zelene straže in drugi. Naštevaje vseh je izredno tvegano, zakaj opravila so se lotili izredno široko, prav lahko bi bil prizadet kdo, katerega bi nehote izpustili. Otroci, posebno iz okolice, pridno nosijo v šolo okrog tri metre

dolge palice. Ob nadzoru razrednikov jih hišnik skrbno spravlja, pri tehničnem pouku pa dobivajo osti iz prirotenih žebeljev. Skoraj odveč je poudarjati, da nameravajo s temi sulicami snemati z drevja in grmovja tiste nevšečne plastične zastave. Inž. Kočevar se zavzema, da bi poskrbeli za tisti del obrežja, ki je v bližini naselij, krajani sami, za ostalo bodo razporedili prostovoljce. Očitno jih namreč ne bo manjkalo.

Za sevniško občino je po omenjenih statističnih vzorcih onesnaženega savskega obrežja predvideno, naj bi 26.600 metrov bregov čistilo 2.217 ljudi. Povprečni „računski prostovoljec“ naj bi se na svojih 15 metrih zamudil tri ure, kjer je prišteti tudi dve uri za pot, kar naj bi skupaj navrglo 11.085 ur. Inž. Kočevar in odbor turističnega društva računata, da bo treba postaviti zbirna mesta za nesnago povprečno na vsakih 300 metrov, to naj bi dalo skupaj 89 zbirnih mest. Zbrano nesnago naj bi zvozili na eno zbirno mesto, kjer naj bi tisto, kar se da, zažgali, sicer pa varno spravili. Vsekakor bodo rabili vsaj 30 tovornjakov, ki naj bi opravili 1.500 tonskih kilometrov.

Kakorkoli vzamemo, spoštljiva organizacija. Ne mine dan, da kdo ne bi priglasil kakšnega

novega kolektiva, pripravljenega čistiti. Železničarji s sevniške postaje so se pripravili v celoti odzvati akciji čiščenja, osnovna šola Boštanj obljublja vsaj 200 otrok. Vključiti so se pripravili sevniški taborniki, dogovarjajo se tudi pri planincih. Sevniški radioamaterji se bodo udeležili z zvezami. Takšna armada prostovoljnih čistilcev ob ne ravno varnem obrežju terja usklajenost. Potrebni bodo dežurna zdravstvena služba in čolni na vodi. Jasno je, da otrok in starček ne bodo razporejali na nevarna mesta. Dela bo toliko, seveda nenevarnega, da bo lahko prav vsakdo dal svoj prispevek.

Ostaja pa tisto poglavitno, kako se bodo odrezali drugod. Ravno to je tudi največji pomislek, ki ga, resnici na ljubo, tudi iz dneva v dan dobijo v brk prizadevni sevniški pobudniki čiščenja obale Save in pritokov. Celjski odmev je hvalevreden in velika spodbuda Sevnčanom. Zaenkrat, žal, še ni odmeva v Zagorju in Litiji, kjer imajo velika smetišča še bliže Savi. Ob povodnji, pomladni čas mimo tega ne more, pridrvijo z vodami novi paketi nesnage. Če tod ne bo odziva, bo sevniška akcija Sizifovo delo. Kakorkoli že, resnost akcije v Sevnici je za vse nas huda moralna obveza.

ALFRED ŽELEZNIK

Lani smo poleg zaščitenega izkopavanja rimskih grobov v Zloganju pri Skocjanu, o katerih smo že poročali, zasadili radovedno arheološko lopato tudi na hribu Log nad zaselkom Šumeje pri Podturnu. Da ne bo pomote, Toni Podturn pri Dolenjskih Toplicah, temveč Podturn pri Trebelnem v trebanjski občini.

Dolina potočka Radulje, ki izvira pod Rihpovcem in teče proti Šmarjeti in Klevežu, poteka skoraj vzporedno z dolino, po kateri vodi avtocesta, vendar je po nadmorski višini nekoliko višja. Ljudje v majhnih vaseh in zaselkih živijo na videz mirno življenje pravih kmetov, velik del mlajšega rodu pa je tudi tu zajela industrijska ihta in tekma s časom.

Priča smo ugašanju ljudskega izročila o starih šegah in navadah, legende o naših prednikih in še marsikaj, kar je šlo včasih iz roda v rod, kar so stari očanci pripovedovali zvedavi mladeži zevajočih oči in odprtih ušes okoli tople kmečke peči pri ličkanju koruze ali kakem drugem opravilu. Sem ter tja seveda še srečaš kakega strica z dobrim spominom, ki ve povedati kaj zanimivega.

Posebno živa je pripoved o „zlatem teletu“. Pred leti smo pri arheološki topografiji v okolici Šmarjete srečali okoli 90 let staro ženico, ki je še pred prvo svetovno vojno izkopavala pri vojvodinji Mecklemburg prazgodovinske grobove v Družinski vasi. Dobro se je spominjala tistih dni, ko so trgali zemlji skrivnosti iz njenega okrilja. Povedala je na primer, da so bili moški dosti bolj plačani kot ženske, da so opravljali tudi zahtevnejša dela in da so tisti nekoliko bolj „odprte glave“ tudi hitro postali nekakšni nadzorniki. Še smo se hoteli vrniti k tej zanimivi starci, pa je usoda hotela, da je dan po našem pogovoru umrla. Kot da je čakala, da delček svoje mladosti prenese mlajšim.

Kraji na robu doline potoka Radulje so znani tudi po arheoloških najdbah. Tu leži za slovensko prazgodovino znamenita vas Brezje, znana po kompleksu naselbin, ki so nekoč bile na grebenu tik nad vasjo, in po več skupinah prazgodovinskih gomil. V letih 1893–1895 je tod izkopaval znani „stari nokop“ Jernej Pečnik, bogate najdbe iz starejše in mlajše železne dobe pa je pošiljal v Prirodoslovni muzej na Dunaj. Posamezne gomile ali skupine gomil pa so tudi drugod v okolici Trebelnega, tako na primer pri Brezovici, Cerovcu, Češnjicah, Čužnji vasi, Zabukovju, Podturnu, Rojah, Trebelnem itd. Nekaj najdb iz antičnega časa, kot na primer nagrobnik, ki je bil vzidan v štatemberško cerkev, pa kaže tudi na naselitev v rimskem času. Pečnik, ki je zelo dobro poznal Dolenjsko, saj jo je tako rekoč sistematično raziskoval dolgo vrsto let, je v Izvestjih muzejskega društva za Kranjsko leta 1904 zapisal: „V cerkvi Sv. Martina je bil vzidan velik jako znamenit rimski kamen z napisom, postavljen 26 let staremu rimskemu vojaku. Na kamnu je relief. Mož na konju se bori z medvedom, a medved ga je umoril. Umrlega župana Šularja sem prosil, da ga je podaril deželnemu muzeju (današnji Narodni muzej v Ljubljani). — Dalje na njivah se nahaja rimsko zidovje in na drugo stran doline proti trgu je na hribu velikanski nasip, znamenita trdnjava, iz zgodovinske dobe. Krog in krog so velikanski nasipi, da je bilo nemogoče gori priti. Od Štatemberka proti zahodu je vas Podturn, tam sem leta 1902. v hosti prekopal veliko gomilo ter v nji našel okoli 30 grobov. — Od te vasi proti jugu nad vodo in vasjo Šumeje je na višini lepo stanovanje prvih Slovanov.“

Vas Šumeje, ali pravilneje zaselek Šumeje, predstavlja danes ena sama domačija s pripadajočimi gospodarskimi poslopji. Nad nekoliko zamočvirjenim travnikom se dviga hrib Log, na katerem naj bi bila po Pečnikovem zapisu slovanska naselbina. Ni nam znano, na kakšni osnovi je Pečnik to trditev lahko zapisal. Morda je le še živela med ljudmi kaka pripoved, ki je danes ni več. Kopal na hribu verjetno ni, saj bi to najbrž tudi zapisal.

Ker torej to arheološko najdišče ni bilo dovolj jasno opredeljeno in dokazano z najdbami, smo lani avgusta začeli s problemskim sondiranjem. Hrib Log je z vseh strani močno strm in dokaj težko dostopen. Na vrhu je nekoliko zravnani hrbet, na katerem ni videti sledov kake gradbene dejavnosti, vsaj na površini ne. Drugače pa je na robovih. Na severnem, ozkem zahodnem in delu južnega roba pobočja se pod mahom da slutiti do 1 m debel zid. Zahodni del hriba je močno dvig-

ŠUMEJE ODKRILE KOŠČEK SKRIVNOSTI

njen, z nasipavanjem roba pa se je strmina še povečala. Na tem delu je bil pod nasipom izkopan še jarek, ki je dodatno oteževal pristop. Vse to so detajli, ki že na prvi pogled kažejo, da je bil vrh hriba, sicer že sam po sebi dobra strateška točka, še dodatno varovan in utrjen.

Izkopali smo dve sondi. Prvo na južnem delu obodnega zidu in drugo na severozahodnem delu, kjer smo slutili vhod. Ugotovitve in rezultati enomesečnega terenskega dela so zgovorni in zanimivi. V prvem poskusnem jarku smo pod široko plastjo ruševin odkrili temeljni del skrbno zidanega zidu. Obe fronti sta bili izdelani zelo natančno, kamenje, ki so ga morali pritovoriti na hrib, pa je vezano s slabo apneno malto, pomešano z drobci opek. Zid je bil debel do 90 cm, o njegovi prvotni višini pa lahko le ugibamo.

V ruševinski plasti na notranji strani zidu smo odkrili moški skelet. 70-letni možak je bil pokopan tik za zid, ki na tem delu poteka skoraj natančno v smeri vzhod – zahod. Pokopan je bil brez krste in žal tudi brez pridakov. Pod glavo, ki je bila obrnjena proti vzhajajočemu soncu, so mu položili večjo kamnito ploščo, z nekaj kamni pa so mu omejili grob tudi ob ramenih. Ob tesno stisnjenih nogah je bilo nekaj sledov oglja, vendar premalo, da bi lahko mislili na leseno oblogo groba pri nogah. Nekateri od naštetih detajlov kažejo na verjetnost, da je bil starček pokopan v obdobju zgodnjega srednjega veka, natančnejšo analizo, morda po metodi C 14, pa bo treba še narediti.

Na južnem pobočju nas je čakalo presenečenje. Odkrili smo namreč razmeroma močno prazgodovinsko plast z dosti ostankov keramičnih posod ter dele neke prazgodovinske stavbe. Ohranil se je slaboten zid iz zloženega kamenja, v sondi pa smo odkrili tudi sledi dveh pokonci postavljenih nosilnih brun. Očitno je tik pod robom, v zavetni legi pobočja, stala preprosta prazgodovinska hiša, ki bi jo na podlagi keramičnih najdb lahko datirali v 8. – 7. stoletje pred našim štetjem. Na tem mestu bomo morali letos sondo nekoliko razširiti in ugotoviti velikost tega objekta.

O času prazgodovinske naselitve na Logu pa bi nam seveda dalo najboljše podatke izkopavanje gomile, ki leži v neposredni bližini in nedvomno sodi v to obdobje.

Drugo sondo smo odprli na prelomu obzidja v severozahodnem delu hriba. Tu smo odkopali 2,90 m širok vhod v naselbino, odkrili pa smo tudi nekdanjo hodno površino. Drobne najdbe, ki smo jih našli v tej sondi, so bile sicer skromne, vendar dovolj zgovorne. Našli smo fragmente keramike z valovnico, kratek železen nož, trirobo železno puščično ost in zelo slabo ohranjen bronast novček, ki po mnenju strokovnjakov numizmatikov sodi v 3. do 4. stoletje našega štetja, če naštejemo le najvažnejše. In ravno novček, najden na pragu naselbine, nam najbolje opredeljuje čas in razloge nastanka te utrdbe. To je čas propadanja že oslabiljene rimske države, ko jo začno ogrožati bojevita ljudstva z vzhoda. Prebivalstvo, prej navajeno razmeroma mirnega življenja, je bilo primorano graditi zatočišča, kamor so se zatekli skupaj z najnujnejšim premoženjem v času nevarnosti. Skrbno grajeni zidovi, vezani z malto, in kar preširok vhod kažejo, da so utrdbo gradili v mirnem času in ne v naglici. Prav gotovo pa je bil to rezultat grenke izkušnje, ko so barbari vdrli in presenetili prebivalce nepripravljene.

Na tem delu obzidja bi pravzaprav pričakovali obrambni stolp, ki naj bi čuval vhod, vendar so verjetno na obeh prečnih zidovih zgradili neko leseno stavbo, morda brunarico, ki je služila temu namenu.

Letos bomo morali delo nadaljevati na tem delu obzidja, že zdaj pa je na dlani, da je bil na Logu kasnoantični refugij – zatočišče v pravem pomenu besede, torej zatočišče, ki je služilo le za kratkotrajno zaščito ljudi in imetja, in ne refugij, kakršen je bil na primer na Vranju nad Sevnico, kjer so odkrili stavbne komplekse, dve cerkvi, cisterno za vodo in tako dalje.

Lansko sondiranje je vsekakor pokazalo novo arheološko točko, ki bo še naprej vredna pozornosti in poglobljenega raziskovalnega dela. Opraviti pa bo treba tudi mikrotopografijo okoliškega področja in morda bomo pri tem ugotovili prebivališča tistih ljudi, ki so si za primer nevarnosti zgradili zatočišče na Logu.

DANILO BREŠČAK

V času, ko se je zdel „naš narodni boj brez-upen, ko je bila sipina Slovencev potisnjena tako globoko v sredino nenasitnega morja Nemčev in Italijanov, ko je bil cel naš rod kot gorčično zrnce proti pragozdu močnih sosednih narodov, drobna kvasna stanica proti jezeru kvasnic“, so sokolska društva vzgajala svoje pripadnike v samozavesti z vero v lastno moč, bratsko ljubezen in v zaupanju v lastne sile. Govorili so: „Kakor je največja zmaga premagati samega sebe, tako je tudi največja svoboda osvoboditi se sužnosti lastnih strasti.“

Sokolske ideje bratstva, enakosti in svobode so na slovenska tla prišle v drugi polovici 19. stoletja. S prvim slovenskim Sokolom v Ljubljani so se člani trdno oklenili ideje enakosti, „ki pelje v bratstvo, ki bo zlomilo predsodke med stanovni in jih pripeljalo v resnično svobodo brez anarhije“. V vseh teh idejah so videli veliko moč in zblizanje med samimi Slovenci, ki so se med seboj ločili po stanovih. In v takšnih idealih je leta 1887 zrasel tudi Dolenjski Sokol, ki je razprostrl krila čez vso Dolenjsko in prebujal njeno narodno in vso gospodarsko zaspanost. 24 gospodov se je omenjenega leta zbralo v dvorani novomeškega Narodnega doma in ustanovilo za Ljubljano in Mozirjem tretjo sokolsko trdnjavo, ki je kljubovala vsem viharjem tistih časov celih 54 let.

TRI ZAPOVEDI ZA ZDRAVO TELO

Novomeški Sokol ni imel ob ustanovitvi skoraj nikakršnih pogojev za delo. Bil je celo brez telovadnice in prostorov za izvedbo kulturnih prireditelj, denarja je imel le od članarine 62 članov, kolikor jih je združeval v začetku. Toda z že uvo-domo omenjeno vero, ki je bila skupna vsem sokolom, so začeli premagovati ovire. Tako so dobili telovadnico v najem od vojaške uprave. To je bilo opuščeno vojno skladišče, ki so ga sokoli očistili in uredili, tako da jim je služilo kot telovadnica vse do leta 1918.

Ena osnovnih dejavnosti sokolov je bila skrb za zdravo teho, za razvoj telesne kulture, o čemer pričajo tudi tri osnovne sokolske zapovedi: „Sokolji ne smejo biti vinski bratci in se ne smejo udajati neizmernemu pitju vina in drugih alkoholnih pijač, ne smejo biti sužnji tobakovega zelišča in drugih narkotikov ter ne smejo biti hlapci svojih strasti in sužnji Venere“.

POL STOLETJA NOVOMEŠKE ODBOJKE

Telovadne vrste novomeških sokolov so se množile iz dneva v dan; da bi svojo dejavnost še razširili, pa so vzeli v najem še teniško igrišče na Štemburjevem (Zurčevem) vrtu. Novomeški telovadci so dosegli nekaj imenitnih uspehov, kar je bilo spodbuda za nadaljnji razvoj športa med sokoli. Ob telovadbi so se razvile tudi igre z žogo, predvsem odbojka in nogomet, kasneje še kolesarstvo, smučanje, plavanje itd. Zanimiva je predvsem odbojka, kajti od njenih prvih začetkov v Dolenjskem poteka natanko pol stoletja. Sicer pa o tem nekaj več Novomeščan Franc Adam, sokol od pet do glave, ki je v društvo stopil z že devetimi leti. Bilo je to leta 1919.

„V letih, ko sem po delu in življenju postajal že pravi sokol, je bilo športno življenje v društvu že precej razvito, še posebej gimnastika in lahka atletika. Prva igra z žogo, ki se je pridružila temu športoma, je bila atletika. Zdi se mi, da se je takrat pisalo leto 1929. Bili smo na vsesokolskem zletu na Češkem, kjer smo prvič videli igro z žogo preko mreže, in smo svoje gostitelje takoj naprosili, naj nam o tej igri povedo kaj več. Že čez nekaj dni je nerodno napeta mreža visela tudi v Novem mestu. Povem naj še, da so bile žoge neprimerno težje od današnjih, tako da so nas po vsaki igri nemalo bolele tudi roke. Sicer pa prvi večji uspeh novomeške odbojke zasledimo že leta 1931, ko je bilo v Mariboru državno prvenstvo. Dolenjski sokoli smo dosegli imeniten uspeh. Ob vrstah Maribora, Novega Sada, Slavonskega Broda in še nekaterih ekip smo dosegli nepričakovano 2. mesto. Klonili smo šele v finalnem srečanju z Mariborčani. Seveda pa gre veliko zaslug za takšen uspeh novomeške odbojarske vrste pripisati češkemu prijateljem, ki so nas naučili 'zabijanja', kar je bila za nas vsekakor velika novost.“

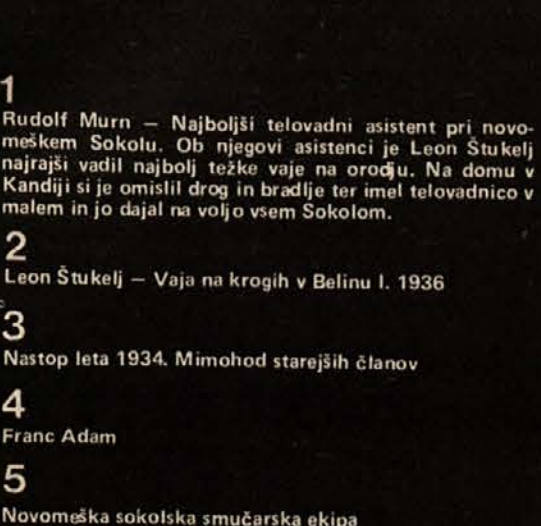
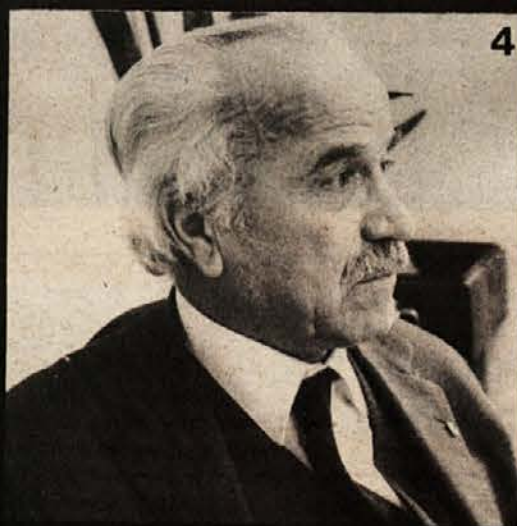
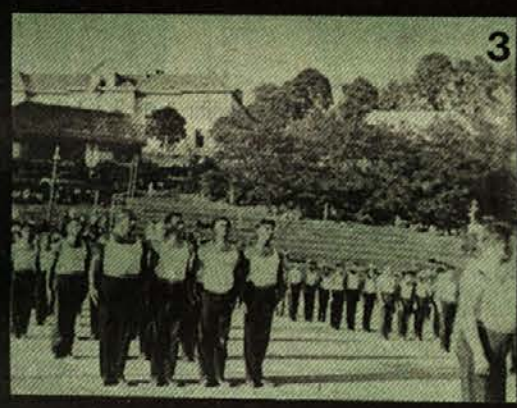
K NOGOMETU JE SODILO VESLANJE

Adam še doda, da se je priljubljenost odbojke potem bliskovito razširila, novomeški sokoli so jo igrali v telovadnici osnovne šole kar na odru, če je vreme dopuščalo, pa na travnatem igrišču na Loki, tam, kjer so svoje znanje preizkušali tudi žogobrci. Franc Adam se tudi teh dogodkov živo spominja:

„Igranje nogometa je bilo poglavje zase. Igrišče je bilo namreč nastanjeno nikjer drugje kot na svinjskem sejmišču na Loki. Teren je visel proti Krki, iz trave pa je štrlelo nešteto kamnov, da o ostankih svinjskih kupčij ne govorimo. Prave žoge seveda splošno nismo imeli, temveč smo si jo naredili iz cunj in stare ženske (v skrajnem primeru tudi moške) nogavice. Ne samo da je bilo potrebno po vsaki tekmi iskati zdravniško pomoč zaradi razbitih kolen in drugih bolj ali manj bolečih poškodb, nastalih na med travo poraslimi kamni, k vsakemu žogobrcanju je sodilo tudi nekaj veslanja. Že prej sem omenil, da je imelo igrišče precejšen nagib h Krki, zato nič čudnega, da je vsak malo močnejši strel končal v zelenih valovih. Ob takih priložnostih smo si pač pomagali po svoje in praksa nas je privedla do tega, da smo imeli ob vsakem srečanju ob bregu privezan čoln, s katerim smo potem pluli za žogo. Predstavljajte si, kaj si potem težaško delo igralcev, ko se je skupaj s kupom cunj, kasneje tudi usnja, kotalilo še nekaj kilogramov vode!“

PRVA SLOVENSKA ŠPARTA

1 Rudolf Murn — Najboljši telovadni asistent pri novomeškem Sokolu. Ob njegovi asistenci je Leon Štukelj najraje vadi najtežje vaje na orodju. Na domu v Kandiji si je omissil drog in bradlje ter imel telovadnico v malem in jo dajal na voljo vsem Sokolom.
2 Leon Štukelj — Vaja na krogih v Belinu I. 1936
3 Nastop leta 1934. Mimohod starejših članov
4 Franc Adam
5 Novomeška sokolska smučarska ekipa

No, položaj se je kmalu izboljšal, s pomočjo ŠD Elan smo uredili igrišče, pričeli z organiziranim delom in treningi, posledica tega pa so bili tudi nastopi in uspehi v republiški nogometni ligi.“

TELOVADEC Z AKTOVKO

Seveda bi novomeškimi sokolom naredili nepopravljivo škodo, če športnih dosežkov ne bi povežali še s telovadbo, točneje gimnastiko, ki je prinesla na Dolenjsko največje uspehe. Spomnimo se samo Leona Štuklja, ki se ga Franc Adam še iz otroških let takole spominja:

„Zmeraj sem ga videl hoditi z aktovko in kasneje sem zvedel, da je imel v njej ob vsakem času dolge in kratke telovadne hlačke, brisačo in košček mila, zavitega v papirju. Vsak prosti čas smo ga otroci videli pri treningih na sejmišču. Tja so mu navozili žaganja in ga potem občudovali pri delu. Seveda smo bili tolikanj bolj veseli, da smo tudi mi prispevali (vsaj tako smo si takrat domišljali) skromen delež k neponovljivemu slavu leta 1924.“

Sicer pa bo najbolje, da pogledamo, kaj so o tistih dohodkih zapisale Dolenjske novice.

„Letošnjega julija so se vršile v Parizu tekme v vseh vrstah telesnega gibanja v teku, skoku, plavanju, kolesarjenju, jahanju, nogometu, tenis-igri, sabljanju, streljanju itd. V teku je bil najboljši Finec Nurmi, ki je v dveh urah in pol pretekel 42 kilometrov, to je proga od Novega mesta do Brežic. Če bi bili vsi Dolenjci tako urni v nogah kot Finec Nurmi, potem jim ne bi bilo treba konj, niti avtomobila, niti železnice, ki je toliko potrebna in obetana za to Dolenjsko stran. V drugih panogah športa in v skoku so bili prvi Angleži, Avstralci in Amerikanci, čemur se ni čuditi, če pomislimo, da živi danes večina Amerikancev v nebotičnih palačah in potujejo po zraku v letalih ter da tam malo ljudi trga podplate po cestah kot pri nas. Za nas je zanimivo, da je pri telovadbi na orodju dosegla med 8 vrstami jugoslovanska vrsta 4. mesto in še zanimivejše, da sta v tej vrsti tekmovala dva Novomeščana, Miha Oswald in Leo Štukelj. Najzanimivejše pa je, da je v tekmi posameznikov na orodju dosegel prvenstvo Novomeščan Leo Štukelj, ki je s tem zavzel mesto prvega svetovnega telovadca na orodju. Francoski časopisi, ki pišejo o Štuklju nad vse laskavo in pohvalno, poročajo, da so se razsodniki, ki so ocenjevali tekmovalce, od začudenja nad njihovo telovadbo praskali za ušesi in se spraševali, kje leži in kakšno je to Novo mesto, ki rodi tako odlične telovadce. Navzoči dr. Ivan Vasič, odvetnik v Novem mestu in telovadni učitelj Lea Štuklja, je radovednim tujcem povedal, da je Novo mesto v Sloveniji zibelka umetnosti in telesne vzgoje, kakor Atene in Šparta v starogrški državi.“

Slavje 26. julija zvečer 1924, ko se je Štukelj vrnil v rodno Novo mesto, je bilo nepopisno. To ni bila samo njegova zmaga, pač pa vseh njegovih prijateljev, telovadcev novomeškega Sokola.

ČLANSTVO JE BILA ZADEVA ČASTI

Že v uvodu smo dolenjskim Sokolom pripisali uspehe v lahkootletiki, dodajmo jim še dobre rezultate v smučanju, plavanju pa kolesarstvu in še čem. Franc Adam je o tem govoril takole:

„Zelo priljubljeni je bil tek na 100 metrov, pa skok v daljino in višino. Pri slednjem naj zapišem, da smo po skoku morali pristati na nogah, sicer bi se ob pomanjkanju blazin lahko tudi pobili. Pa smo navzlic temu dosegli dobre rezultate, tudi do 165 centimetrov. Boljše je bilo kasneje, ko so nam priskrbeli blazine, dve usrjeni in dve platnjeni.“

Dobro se spominjam tudi smučarskih začetkov, saj sem bil eden prvih smučarjev v Novem mestu. Smučke sva si z bratom naredila sama. Iz vezane plošče sva si izrezala smučko, jo s kosom žice, ki sva jo potem pribila, zakrivila in se spustila po hrbtu. Smučanje se je potem bliskovito razširilo, tako da nas je kmalu bilo preko sto. Sokoli na smučeh so dosegli tudi nekaj lepih uspehov, omenim naj samo smučarske tekme na Jahorini, kjer so štirje udeleženci zasedli v teku na 10 km 1. in 3. mesto, med naraščajniki pa v smuku in tekih celo zmago.

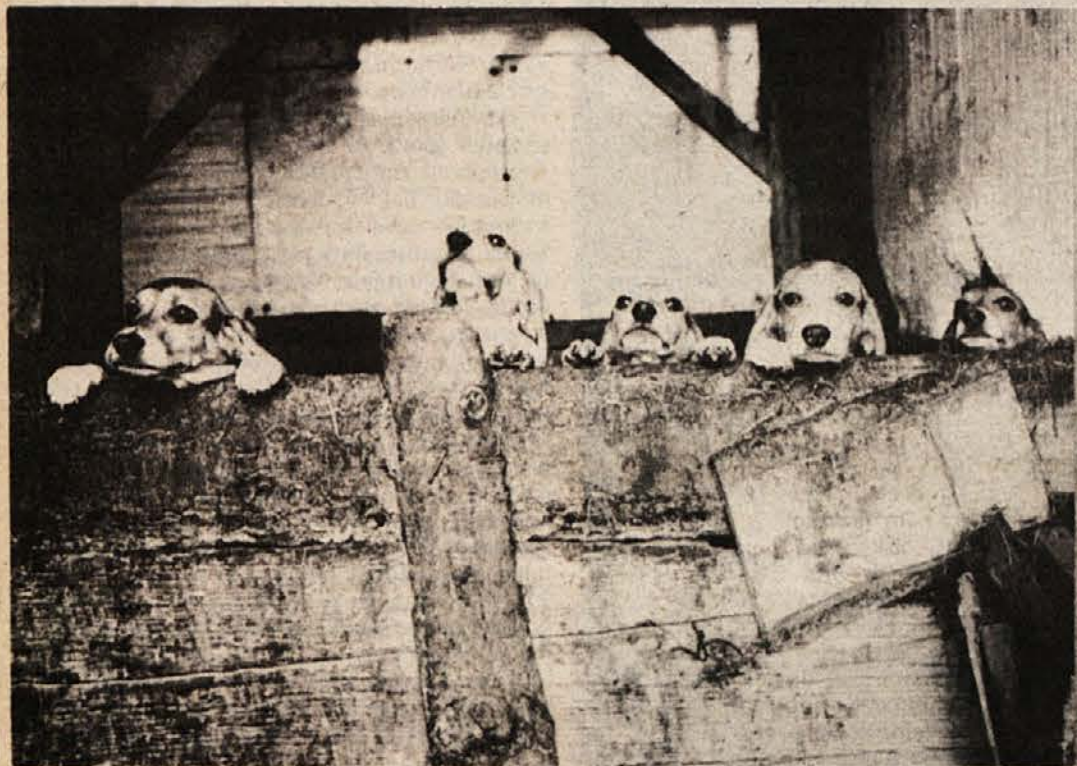
Še nekaj o plavanju: trenirali smo na Loki, v Krki seveda, imeli pa tudi 5-metrsko skakalno desko. Novomeški Sokol je imel v svojih vrstah imenitne plavalce, ki so na I. plavalni tekmi sokolskih žup Dravske banovine izmed 21 prvih mest odnesli kar 11.

Omeniti bi moral ob tem še kolesarje pa strelce, še bolj kot vse športne dosežke in uspehe pa trdno voljo in pripravljenost sokolov, da vselej priskočijo na pomoč. Prenekatero orodje je bilo kupljeno s sredstvi odbornikov, potovanja so večidel plačevali sami, članstvo v Sokolu je bila zadeva časti in ne športnega ali kulturnega prestiža.“ Bližalo se je leto 1940, vpoklici na vojaške vaje so postajali vse pogostejši, aktivnost Sokola je slabela, ne pa tudi njihova vera. Mladi sokoli so se množično javljali v vrste prostovoljcev in bili pripravljeni braniti domovino. Zvesti svojemu prepričanju so, po letih še mladi, a politično zreli, stopili v partizane. Novomeška sokolska župa je od vseh petindvajsetih včlanjenih v Jugoslovanski sokolski zvezi, najpožrtvovalneje sodelovala v NOB.

V spominski avli v Novem mestu je kamen vklesanih 253 imen. 104 med temi so bili Sokoli, po letih mladi, po mišljenju zreli. Zavestno so šli v boj za ideale. Za njimi je na igrišču na Loki ostala nerodno vpeta odbojarska mreža, s cunjami in vodo iz Krke napolnjena ženka nogavica, skakalna deska. Novomeški Sokol je razumel čas, ki ga je živel, še bolj pa čas, ki je prihajal.

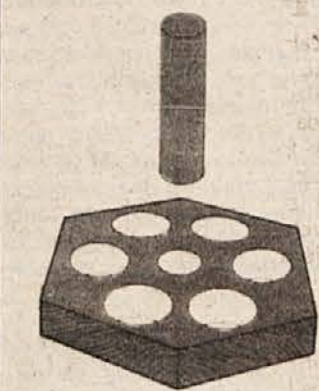
PREVEČ SLADKO? – Skoraj neverjetno je, kako dovtetni smo ljudje za podobe in prizore iz življenja otrok, piščančkov, muck itd. Do vseh, ki so majhni in neboljani, smo nekako manj kritični, bolj prizanesljivi. Tako tudi do fotografije psičkov, ki prijazno kukajo izza ograje. Poslal nam jo je Miha Gošnik iz Novega mesta. Fotografijo objavljamo neokrnjeno. Rez zgoraj in spodaj ji zagotovo ne bi škodil. Bolj podolgovata, nižja slika bi poudarila vodoravno postrojene pasje smrčke. Moti tudi ostro ozadje. Če bi bilo zabrisano, bi bila ta nekoliko „posladkana“ fotografija precej manj sladka. No, tudi na napakah se učimo.

čista voda

Velika želja tabornikov in sploh ljudi, ki morajo zaradi tega ali onega razloga dalj časa živeti v naravi, je prenosni aparat za čiščenje vode. Taki aparati res so, težava pa je v tem, da moramo ob takem sistemu za čiščenje vedeti domala vse o vodi. Aparat naj bi

namreč služil za čiščenje vode iz potokov, jezer, rek, luž itd. Pri tem nastopa toliko okoliščin (omenimo samo navzočnost organskih in anorganskih primesi), da je zato najbolje stopiti v bližnjo lekarno in tam kupiti sredstvo za dezinfekcijo vode. Na voljo sta „Halamid“ v tabletah ali prahu ter natrijev hipoklorid v steklenicah.

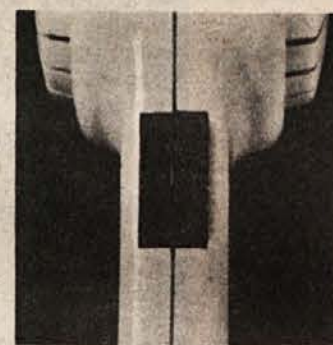

za šest jajc

Če imate doma električni vrtalnik z nekaj pribora (ima ga že domala vsako gospodinjstvo), si lahko za zabavo naredite privlačno stojalo, ki bo ponudilo šest kuhanih jajc. Stojalo šesterokotne oblike izžagate iz jelove deske, ki je debela 25 mm, sicer pa meri 150 X 175 mm. Ležišča jajc zvrtnate s svedrom premera 38 mm. Če ga nimate, pride prav tudi razbarska žagica. Vse ostalo je razvidno iz skice. Ročaj stojala je dolg 150 mm, njegov premer pa je 25 mm. Prav pride držalo stare metle. Stojalo ima tri nogice. Naredite jih iz okroglih letvic premera 12 mm. Nogice so dolge 12 mm, v stojalo izginajo za polovico. Vsak kvadrat na načrtu povečajte za 25 mm.

zvijanje akrilnega stekla

Vse bolj uporabljano akrilno steklo (plexiglas, perspex) in podobne materiale zvijamo z gretjem: v vreli vodi (dolgi loki), s plinskim plamenom (ostri loki), najbolj preprosto pa gre delo od rok s sušilnikom za lase. Če fen ni dovolj močan, mu zmanjšate vhodno odprtino, pretok zraka s selotejpom. Akrilno steklo morate segreti postopoma in z vseh strani. Ko je steklo dovolj segreto, grejte med zvijanjem samo še stran, ki ima večji lok. No, zvijanje akrilnega stekla se ne more lotiti čisto vsak, kdor ima v hiši sušilnik za lase.

pobrskejte po omari

Predlagamo, da v času splošnega varčevanja iz plašča v omari ali kostima naredite najmodernejši spomladanski komplet. Širok plašč ali pa raven šal ovratnikom spodaj odrežete na tričetrtinsko dolžino, z odrezanim kosom bla-

ga pa lahko po potrebi naredite manšete na rokavih in skrijete morebitne odrgnine.

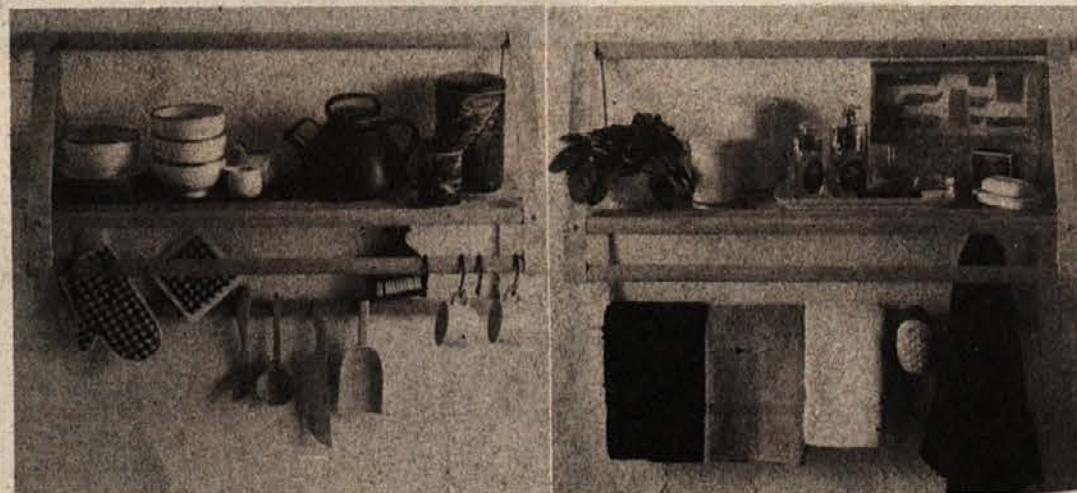
Tvidast kostimček s kratko jopjo pa je spet najmodernejši, posebno še, če mu dodate tanko žametno obrobo.

pomlad za mlade

Predstavljamo nekaj novih pričesk za mlajše žene in dekleta, ki bodo lepo pristajale k modnim ozkim krilom in širokim pasovom pa visokim

petam. Navaditi se na novo pričesko, posebno iz drobnih kodrov na mehko valovite lase, je teže. Pa vendar: tudi glava mora z modo naprej.

polica za vse

Prav nič težko ni doma narediti tako polico, saj potrebujete zanjo le nekaj letov in malo debelejši trak, uporabite pa jo lahko v veži, v kuhinji

ali kopalnici. Za mlade družine, kjer imajo smisel za vse novo, denarja pa običajno malo, je taka zamisel kot našlašč.

recenzija

o poti k sebi

Žal prostor in zamisel te rubrike ne dopuščata podrobnejše analize del, kar je še posebno škoda v primeru romana Grein vaun Emila Filipčiča. Ta kratki roman, ki je izšel lani v komaj 700 izvodih pri Državni založbi Slovenije v zbirki Nova proza, ki jo ureja Kajetan Kovič, je doživel v slovenski kulturniški srenji izreden sprejem. Precej med njimi jih je ta roman razglasilo za literarni dogodek lanskega leta.

Vendar bi ga povprečen bralec po vsej verjetnosti težko prijel v roke, če bi ga pa že, bi ga tudi kaj kmalu odložil neprebranega. K temu bi ga gotovo napeljal precej okoliščin. Predvsem je Filipčič kot pisatelj skoraj neznan ime, drugič je za naše bralce nekoliko sporen naslov in tretjič je roman napisan s kar se da modernimi prijemami. Vendar bi bila velika škoda, če bi se bralec odrekel branja tega dela zaradi tako spornih razlogov. Zato poskusimo malce bolj osvetliti to delo.

Najenostavneje bi bilo reči, da je to antiroman, vendar je zapuščanje romaneskne forme samo navidezno. Nenehno menjavanje optike gledanja, položaja pripovedovalca, časa, prostora in okolja ima samo ta namen, da hoče avtor z vsemi temi postopki čim bolj osvetliti pot do samega sebe. Roman je namreč živa, iskriča in nenačelna zgodba o samospoznavanju, o poti do spoznanja lastne osebnosti. V prisposobi bi lahko rekli, da je zemljevid poti do samega sebe. In kot zemljevid nima nič skupnega s pokrajino, razen da po dogovoru kaže

na njene razsežnosti in oblikovanost, prav tako to delo ves čas ostaja na ravni besed. Nikjer namreč ne dopušča, da bi si bralec dogajanje živo predstavljaj, tako kot je v navadi pri tradicionalni literaturi. Zato tudi vsi njegovi vulgarni izrazi za spolne organe ne delujejo pristaško. V tem delu gre v bistvu za temeljit pogovor s samim sabo, katerega namen je najti smisel, je premagati praznino, tišino, tabuje, skrivnosti in strahove. Da, edini povod vseh mojih dejanj, pravi avtor eksplicitno, je premagati praznino, izmakniti se tej praznini. Vendar je svet ves čas enak: začel se je na nekem beograjskem dvorišču ali v hlevu med kravami, kjer je Filipčič ležal na hrbtu, vrtel pas v rokah in si predstavljaj, kar si je hotel. In po dolgem popotovanju je odkril samega sebe: sezona pasa je minila, pravi potem, zdaj je nastopil pisalni stroj. In s pisalnim strojem se dogaja isto.

Kakor koli že gledamo na to sodobno prozno delo, lahko rečemo, da se razlikuje od drugih podobnih del: ne gre mu niti za deskripcionizem niti za tok zavesti niti za posnemanje novega romana. To delo je osvobodeno vseh prizadevanj, da bi ustrezalo enemu samemu stvarjalnemu proznemu postopku, prav tako je v njem več kot očitna odsotnost želje, da bi bil svetovljanski in brez narodnostne identitete. Ves je še kako slovenski, a hkrati evropski: napisan brez vsakršnih kompleksov na visoki ravni obrtnega znanja. V resnici dobro, zanimivo in privlačno napisano delo.

J. SIMČIČ

prebrali smo temna govorica

Zbirka kratkih proznih stavkov Marjana Tomšiča, ki je nedolgo tega izšla pri koprski založbi Lipa, nosi pomenljiv naslov „Onstran“, tako da bralec že ob prvem srečanju s to slovensko novostjo zasluti, da gre za literaturo, v kateri bo nit pripovedi tekla na meji znanega sveta. Ob prebiranju Tomšičeve proze se od strani do strani lah-

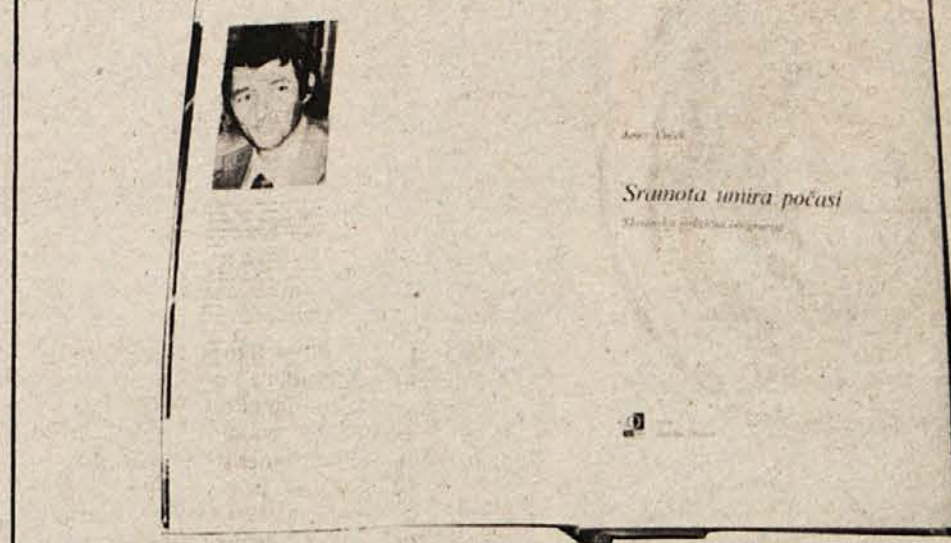
ko prepriča, da gre zares za dokaj nenavadno in razmeroma redko vrsto leposlovne ustvarjalnosti.

Marjan Tomšič je svojo prozo zgradil kot svojevrsten odraz pojavljanja tistega, kar naj bi ležalo onstran zavezujočih vsakdanjosti človekove pojavnosti. Mestoma uporablja pri tem prepletanje simbolov in podob, kot se kažejo v sanjah, pogosto pa ustvarja pripoved kot mit ali kot fantastično zgodbo. Stanja zavesti se mučno spreminjajo, vsakdanji svet se razkrajja, propada, prevladovati pa začne neka druga in drugačna resničnost, katero naj bi sicer slutili kot nekaj že davno pozabljenega, zares spoznali pa ne, dokler ne nastopi preobrat, v katerem se vse razjasni. Vendar pa besede, nosilke pomenov vsakdanjega sveta, same po sebi ne morejo odraziti novih resničnosti, zato avtor pogosto sega po pomoč k simbolni govoric, nizanju neobičajnih primerjav in gradnji čudnih podob. Včasih je pri tem na skrajni meji razumljivosti in pripoved preobremenjuje. Vsekakor pa je dovolj

značilno, da v delih Marjana Tomšiča manifestacija onstrana poteka kot groza, uničenje, nasilje, kar morda v najgloblji plasti izpričuje pisateljevo nezadovoljstvo z resničnostjo.

Četudi so črtice v knjigi po osnovnih hotenjih ubrane v eno smer, je njena govorica neenotna. Bralec bo zaman iskal ključ, ki bi mu odprl vrata do doumavanja vseh simbolnih podob. Avtorju ni uspelo sestaviti zgradbo iz enakih opek. Zdi se, da ga je domišljija potegnila za seboj, prevladala in pokopala. Četudi je med posameznimi črticami nekaj stičnih točk, pa je čutili, da vse niso enovito zgrajene in da ne rastejo iz istih tal. Prav to jemlje knjigi nekaj vrednosti.

Janez Čuček je znan slovenski novinar, ki ga zadnje čase gledamo na ljubljanski televiziji kot voditelja oddaje „Tretja razsežnost“, sicer pa je komentator v zunanjepolitičnem uredništvu te ustanove. Kot novinar se je formiral pri ljubljanskem „Dnevniku“, kjer je svojo poročevalsko pot začel z nabiranjem vsakdanjih vesti in jo zaključil kot poročevalec z zasedanja generalne skupščine Združenih narodov.

Opravil je precej poročevalskih nalog z vsega sveta, ukvarjal pa se je tudi s pisanjem o slovenski politični emigraciji, o kateri je serijo člankov pod naslovom „Sense preteklosti“ objavil v Dnevniku in Večeru. Za to delo je dobil Tomšičevo nagrado Društva slovenskih novinarjev.

Že tedaj je njegova serija pritegnila nemajhno pozornost bralcev, saj smo na Slovenskem premgli samo dela o domačem izdajalskem delovanju bodočih političnih emigrantov, medtem ko o njihovem delovanju v tujini ni bilo dosti pisanega. Zato je povsem razumljivo, da je serijo člankov dopolnil in dokumentiral z dodatnim gradivom, še posebej pa z razgovori in obiski slovenskih političnih emigrantov v Argentini in Združenih državah Amerike. Tako je nastala knjiga Sramota umi-

ra počasi, ki je izšla lani pri založbi Obzorja v Mariboru.

V tej knjigi, za katero pravi, da je samo del neke bodoče zgodbe o naši politični emigraciji, Čuček odgovarja na vprašanja o poreklu naše politične emigracije, njenih ciljih, kje deluje. In kot je že znano, je velik del te emigracije zaveden in zaslepljen tako od nosilcev domačega predvojnega kapitala, ki se je zbal za svojo usodo po socialistični revoluciji, kot od duhovščine, ki je v veliki meri prispevala k sodelovanju z okupatorjem. Obema je bilo namreč malo mar za usodo slovenskega naroda, bolj ju je zanimal denar. Zato je podoba slovenske politične emigracije toliko bolj tragična v tistih primerih, ko gre za male ljudi, ki niti niso imeli umazanih rok zaradi sodelovanja z okupatorjem. Zavedeni, zaslepljeni so se znašli na tujih tleh. Vsi tisti, ki so si umazali roke s sodelovanjem z okupatorjem in so morali zbežati pred roko pravice, ker bi se sicer z njimi zgodilo isto, kar se je po Evropi zgodilo vsem okupatorjevim sodelavcem, na Norveškem, v Franciji, Nizozemskem, pa so te male ljudi dolgo napajali s sovraštvom proti lastni domovini. Hkrati so jim slikali nekakšne sanjske slike o zmagovalni vrnitvi. Toda vse skupaj je povzročila resnica o naši resničnosti, resnica, ki jo ve ves svet.

Ker avtor svojih pripovedi, ki sprva zaradi svoje nenavadnosti šokirajo, pritegnejo, kasneje pa pričnejo celo utrujati, skozi knjigo ne pogloblja in poveže med seboj na enoviti podlagi, ne moremo zapisati, da je knjiga „Onstran“ v celoti mojstročina, kar sicer za nekaj posamičnih zgodb lahko srca storimo.

MiM

sanje umirajo

Že dokaj samoumevno je postalo, da človek, ki se mu v razvitem zahodnem svetu uspe prebiti iz brezimnosti, sčasoma svoje izkušnje popiše v knjigi, bodisi da gre za spominsko ali leposlovno pisarijo. Slednje se je poslužila Aviva Hellman, na Slovenskem povsem neznan Američanka, sicer pa odločna

ženska, ki je skusila minljivost fotomodelskega udinjanja, delala je pri filmu in televiziji ter zatem prevzela vodenje revije Cosmopolitan.

Glavna junakinja njenega romana „Sanje umirajo“ (za založbo Lipa sta ga poslovenila K. in J. Hočevar) se po zakonskem brodolomu tudi znajde med pripadniki sedme sile. Pri pokrajinskem časopisu sprva ureja rubriko za ženske, skrbi za stike z bralkami. Kmalu se dokoplje do presenetljivih dognanj o odnosih med ženskim in moškim spolom, o tem napiše odzivno knjigo in nato postane urednica revije Sodobna ženska. Pridobi si vplivno ime, vsa vrata so ji odprta, toda junakinja še zmeraj ni zadovoljna, delo, pa četudi še tako uspešno, je vendarle

samo ena od plati vsakdanjika, ona pa bi rada našla srečo tudi v ljubezni.

Jo najde? Tako presneto sanjski in mrtev tale roman kajpak ni, da se ga ne bi splačalo prebrati, saj se konča...

teden je bil in minil

Odbor za filmsko vzgojo pri novomeški občinski Zvezi kulturnih organizacij je začel pred desetimi leti orati ledino na področju filmske vzgoje. Najprej je za novomeške srednješolce organiziral abonma filmskih predstav, na katerih so se dijaki seznanjali s sodobnimi tokovi filmske umetnosti, pa tudi z njegovo zgodovino. Pred petimi leti pa je začel odbor s Tednom slovenskega filma, ki je bil namenjen tako srednješol-

cem kot ostalim občanom. Tako je lani proslavil desetletnico svojega delovanja s srečanjem z novomeškimi rojaki, ki delujejo na področju filma, letos pa je praznoval petletnico tedna.

Kljub temu da Novo mesto nima razgibanega kulturnega življenja, čeprav tu domuje več institucij, katerih edina naloga in skrb je skrb za kulturo, odbor pri svojem delu ni imel velike podpore.

Zato je njegovo vztrajno desetletno delo toliko več vredno, toliko bolj vredno pohvale. V teh desetih letih je namreč precej generacij novomeških srednješolcev spoznalo, kaj je film, hkrati pa so spoznavali domači slovenski film, kateremu redni kinematografski spored ni kaj preveč naklonjen.

Medtem ko so za lansko desetletnico pripravili projekcijo filmov novomeških rojakov, ki se ukvarjajo s filmom, na katero so bili povabljeni Božidar Jakac, Ivan Marinček, Dušan Povh in Filip Robar-Dorin, so za letošnji teden pripravili pet slovenskih filmov in srečanje z avtorjem Iskanj Matjažem Klopčičem.

Poleg Iskanj pa so predvajali še Veselico, Na papirnatih avionih in Grajske bike. Vsak dan si je v dopoldanskem času te filme ogledalo okoli 800 dijakov, vse te filme pa si je v rednih filmskih predstavah ogledalo komaj 1075 Novomeščanov.

Režiser Matjaž Klopčič se je udeležil dveh projekcij svojega filma Iskanje in je po njiju tudi odgovarjal na vprašanja novomeških srednješolcev. V kratkem razgovoru je pohvalil take prireditve, pa tudi srečanja z gledalci. Ni mu namreč vseeno za usodo njegovih filmov, pa tudi kinematografije ne. Film je namreč še vedno najbolj priljubljena in vplivna umetnost. Zato mu je treba posvečati več pozornosti tudi v vzgojnem delu z mladino, kjer mi za zdaj še zaostajamo

za svetom. Predvsem je pri nas čutili veliko pomanjkanje literature o filmu, tako da bi bilo treba za začetek prevesti kakšno zgodovino filma, potem pa tudi ostala dela s tega področja. S tem pa nikakor ni mogoče reči, da pri nas nismo nič naredili na področju filmske vzgoje.

Teden slovenskega filma, ki je v Novem mestu trajal od 18. do 23. februarja, je znova odprl nekaj vprašanj.

Več kot očitno je spet, da tako velike prireditve, kot je bil teden, ne bi smele ostati brez širše družbene podpore, da ne bi smel obstati samo na ramenih odbora za filmsko vzgojo. In tu si črno piko lahko zapiše tudi Dolenjski list, oziroma njegov delavski svet, ki ni sprejel pokroviteljstva nad prireditvijo, ki je bila, recimo, zamišljena veliko bolj skromno kot celjska. Skromna tako po

zamisli, kot po uresničenih ciljih. Teden slovenskega filma je namreč potekal daleč od gledalcev, saj se je projekcij, kot je bilo že rečeno, udeležilo samo nekaj čez tisoč gledalcev. Kje je krivda, da prizadevno delo odbora ostaja na robu ali ob robu vseh profesionalnih institucij, da se večina kinematografskih obiskovalcev ni udeležila te manifestacije: predvsem je bila zelo skromno zamišljena in izpeljana propaganda. Z njo pa tudi vsa ostala sredstva: dvorana v starem domu kulture je, milo rečeno, neprimerna, skrb Zveze kulturnih organizacij za delo odbora pa anemična. In tako bo tudi drugo leto, če bo še naprej tako kot letos, da se Zveze kulturnih organizacij ne da dobiti niti po telefonu, da o večji strokovni ravni in malo bolj odgovornem odnosu do kulture niti ne govorimo.

J. SIMČIČ

OBRAZI

ŽIVLJENJE, NAPISANO V DVOJINI

Ko človek stopi v pozno jesen življenja in zima starosti nasuje belega snega na njegovo glavo, je po navadi že zelo osamljen, obdaja ga več mrtvih kot živih, najzvestejše pa mu stoje ob strani vse bolj blede spomini. Nekateri imajo to srečo, da jih v pozno starost pospremi življenjski sodrug, njihov najbližji sopotnik skozi življenje. Kolenčeva iz Češnjic pri Šentjanžu sta že taka. V zakonu živita že 60 let, pri tem pa je Franc februarja dopolnil 83 let, Pavla pa januarja 82 let. Četudi jima je usoda nasula malo veselja med obilo grenkega, sta ohranila življenjsko vedrino in pogum, ki sta jima pomagala, da sta preživela mračno obdobje zatiranja rudarjev v stari Jugoslaviji, da sta se prebila skozi metež zadnje vojne in skozi prva leta v novi, svobodni domovini, ki je rastle ob precejšnjem odrekarju.

„Danes nam je lepo, kot nam ni bilo še nikoli,“ pove Franc Kolenc. In ve, kaj govori.

Že kot 14-leten deček je stopil za svojim očetom in brati (v družini je bilo 18 otrok) v temo rudniških rovov. Trboveljska premogokopna družba sicer uradno ni dovoljevala tako mladim delati v rudniku, spregledali pa so, če so rudarji sami „goljufali“. Kolenčev oče se je poslužil majhne goljufije in spremeni rojstno letnico svojega sina tako, da mu je pridal leto več življenja ter mu s tem omogočil odhod v jamo. Ta dokument hrani Franc še danes. Sploh ima doma pravi mali arhiv najrazličnejših dokumentov in listin, ki spremljajo človeka od rojstva do smrti, zbrani pa s svojo pestrostjo ponujajo svojevrsten razvid nad spremembami v zgodovini, ki tudi v obdobju enega človeškega življenja lahko naredi velike in pomembne korake. Dokumenti iz Kolenčevega zasebnega „arhiva“ so pisani v nemščini, srbsščini, v cirilici in latinici, v slovenščini in celo v angleščini. Franc namreč hrani prepustnico, kakršno so zavezniki dajali našim pregnantem v Nemčiji za vrnitev v domovino. Malemu osebnemu arhivu, v katerem bi tudi muzejec lahko našel kaj vrednega, se zvesto pridružuje živahen spomin. Kolenc se dobro spominja pomembnejših, a tudi nevačnih drobnih dogodkov.

Z rudarji je že od nekdanj povezan uporniški revolucionarni duh. Franc se iz časa rudarjenja spominja štrajkov in praznovanj delavskega praznika 1. maja. V Trbovljah je doživel veliki prvomajski praznik, ko pa se je po končani vojaščini kot rudar zaposlil v Krmelju, je bilo praznovanje prvega maja že prepovedano, kar pa ni šlo Francu v račun, zato je na ta dan udaril „plavega“ in odšel s svojo mlado ženo na bližnji hrib ter si privoščil čisto zasebno praznovanje praznika dela. Zaradi tega so ga v rudniku gledali po strani in govorili, da ima „rdečo glavo“.

Franc se tudi spominja nesreče v krmeljskem rudniku, ko je zasulo 10 rudarjev. Nesreča je povzročila nemire med delavci in delni štrajk. Tudi takrat je Franc po svoje štrajkal: iz solidarnosti do ostalih delavcev ni šel na delo, ampak je odšel na kmete in pomagal pri kmečkih opravilih. Ta-

kšno početje ga ni priljubilo pri oblastnikih, ko pa se je nadenj skopala še pljučna bolezen, so ga na hitro upokojili.

Odveč je skoraj zapisati, da sta se Kolenčeva od poroke naprej težko prebijala, vendar pridne roke delajo čudeže. Njun delavnik se je začel skoraj ob treh zjutraj, končal pa pozno ponoči. „Ni bilo časa za prepir ob tolikem delu,“ pravi Franc Kolenc in tako na najbolj enostaven način razloži, v čem tudi leži trdnost zakona. „Zaupanje in potrpljenje – to je recept za trden zakon,“ pristavi žena Pavla.

Iz časa vojne je obema Kolenčevima najbolj ostal v spominu razen njunega izgnanstva narodni heroj Milan Majcen. Franc in Milan sta bila dobra znanca, četudi po letih nista sodila skupaj. Majcen je rad zahajal h Kolenčevim na pogovor. Te navade ni opustil tudi med okupacijo. Večkrat se je oglašil na večer, vendar je pazil, da ga ni kdo videl. Žal mladi in pogumni borec ni imel sreče, ko je nekaj dni pred smrtjo prišel v Češnjice k mlačvi. Nekdo ga je izdal Nemcem, ki so hitro začeli pravo hajko. Obkolili so hišo, kjer sta našla zatočišče Majcen in Mevželj, ter ju zjutraj po junaškem odporu ubili.

„Zvečer smo videli nemške patrole, potem smo slišali strele in kmalu smo se lahko na lastne oči prepričali, kaj je vse to pomenilo,“ se spominja Franc Kolenc. „Milanovo truplo, vse prevrtno s krogami, so pripeljali v vas in zakopali. Vse vaščane je dogodek hudo presunil. Slišati je bilo celo starejše ženice, kako so se hudovale, češ naj jih bo sram, Nemce, da mora dvesto vojakov pobiti dva mladeniča.“

Kmalu zatem so se v vasi pojavili razglesi o državnopolitičnih ukrepih v obmejnem pasu, ki so najavljali preselitev naših ljudi v Nemčijo. To so bili znanilci najbolj težkega obdobja v življenju Franca in Pavle Kolenc.

„Bilo je hudo zapustiti domačo hišo. S seboj smo smeli vzeti le, kar smo lahko nesli v rokah. Ljudje so obupavali, bilo je tudi nekaj samomorov iz obupa. Lagal bi, če bi rekel, da me ni bilo strah, kaj bo z menoj in ženo. Skrbelo me je, vendar me je tolažilo to, da sva najinega edinega otroka, hčerko Betko, spravila na varno v Mirno peč. Sam sebi sem govoril: Še bomo prišli nazaj, bom!“

Ko po temnih dnevih ponovno posije sonce, je lepše, svetlejšje in čistejše. Tako je bil dan, ko sta se Kolenčeva vrnila iz pregnanstva domov, prepoln sreče. Zanju je bil to najboljši trenutek v življenju. Četudi ju je domača hiša pozdravila prazna, izropana, brez kljuk in vtičnic, z razbitimi okni in zanemarjenim vrtom, je bilo srečanje z domom in domovino pretresljivo lepo. Dom je samo eden.

Poslej je življenje teklo mirneje, vse manj je bilo zunanjih dogodkov in pretresov, vse več pa notranjega zadovoljstva, miru in tihe ubranosti skupnega življenja.

MILAN MARKELJ

BELA BARVA — BARVA SLOVANSTVA

Slovenska noša je doživljala svoj razvoj v raznih obdobjih. Vendar se je kmečka noša občutneje preoblikovala v 19. stoletju, ko so se zrahljala pravila o stanovskih nošah. V tem obdobju se začne vedno bolj približevati mestni in postaja enotnejša. Tudi vidnejše zunanje poteze v noši, ki so ločevale prebivalce posameznih pokrajin med seboj, začnejo izginjati.

In kakšna je bila noša belokranjskih kmetov v preteklem stoletju?

Do sedemdesetih let 19. stoletja so se v belo nošo oblačili v dveh večjih pokrajinah, v Beli krajini in v Prekmurju, kjer se je na njenih mejnih območjih stikala s podobno nošo Madžarov in hrvatskih Zagorcev. Prav bela noša je Slovence najbolj vezala z drugimi slovenskimi ljudstvi, pri katerih je bila v tistem času enaka ali podobna.

Žensko nošo, ki je bila dvodelno krojena, so sestavljali rokavci in krilo na pas, dopolnjevala so jo različna pokrivala in obuvala. Pri rokavicah iz Poljanske doline so prednji in zadnji stare krojili na rami scela kakor kimono, z značilnim širokim ovratnikom. Od srede stoletja je bil kraj teh rokavcev nekoliko poenostavljen. Ovratnik so zložili v drobne gube, oba stana sta se skoraj prilagela telesu. Z žametom obrojlene rokavce so v drugi polovici prejšnjega stoletja nosile le še neveste. Drugod po Beli krajini so nosile žene vsaj od srede stoletja — od takrat imamo na voljo primere — rokavce, ki so imeli na rami med prednjim in zadnjim stanom všit štirioglat kos blaga. Oblika rokavov je bila bodisi trapezna ali pravokotna, širša ali ožja. Takšne rokavce so nosile ženske v Vinici in Adlešičih ter v metliški okolici. Belokranjce so rokavice okraševale z vezenino. V metliško-podzemeljski okolici so jih vezle s črno ali rdečo nitjo, Viničanke in Adlešičanke pa v modri, oranžni in rdeči barvi.

Krila so bila krojena iz štirih pol platna, na pas. V pasu so bila drobno nagubana. Delovna in praznja krila so do srede stoletja krojili iz grobega domačega platna. Le—to je začelo v drugi polovici stoletja, predvsem v Poljanski dolini in metliški okolici, zamenjevati bombažno blago, imenovano vales, ki je bilo progasto tkano. Revnejše ženske so kupovale vales le za zadnjo stran, spredaj, kjer so imele predpasnik, pa so imele všito platno.

Spodnja krila so prišla v navado šele proti koncu stoletja. K belokranjski noši iz druge polovice 19. stoletja so sodili tudi predpasniki iz domačega ali kupljenega blaga. Predpasnik poljanske neveste je bil iz svetlo zelenega tenkega polvolnenga blaga. Viničanke in Preločanke so predpasnike, prav tako kot rokavice in krila vezle z modro nitjo.

Pokrivala so se zelo razlikovala. Omožene ženske v Poljanski dolini so nosile na spletenih in s črnimi volnenimi trakovi zvitih laseh koničasto platneno kapo s čipkami — pocelj. V Vrhovcih so starejše ženske nosile iz črnega in belega bombaža kvačkano kapo — juglo. Na metliško-podzemeljskem področju so nosile jalbo, podobno zvijački alpskega območja, ki je bila na prvi strani črno vezena, medtem ko je bila adlešička vezana rdeče in modro. S Hrvaškega je zašel v kraje med Adlešiči in Črnomljem glavnik, pravokotno, rdeče tkano

pokrivalo z belimi resicami, čez katero so si ženske pokrivala pečo. Vsa ta pokrivala so sredi stoletja začele izpodrivati raznobarvne rute.

Med kite, ki so bile najbolj splošna dekliška pričeska, so si vpletale raznobarvne trakove. Sredi 19. stol. so si pritrjevale punket — koščeno ali medeninasto sponko. V Poljanski dolini so si neporočene ženske spletale lase v dve kiti, ki so jih prepletale z dolgim rdečim volnenim trakom. Trak so zavile na glavi v obliki venca in pritrile z iglo tako, da so trakovi padali na tilnik v številnih pramenih.

Značilno oblačilo, ki so ga nosile ženske predvsem v Prekmurju in Beli krajini, so bile brezrokavne jope in kožuhi z rokavi ali brez njih. Brezrokave kožuhe so krojili iz treh stanov: zadnjega in dveh sprednjih. Škrjarji, kakor so jih imenovali, so se v pasu tesno prilegali, od pasu navzdol pa so bili zadaj močno razširjeni s tremi všitimi deli. Te kožuhe so najdlje nosili v Vinici, poznali pa so jih gotovo tudi drugod po Beli krajini. Kožuhi so bili obšiti s kožuho in gladko ovčjo ali kozjo kožico, prek katere so vezli ravne črte, valovnice in cikcakaste proge z raznobarnimi nitmi.

Okrog pasu so si Belokranjce pripasovale daljše volnene progasto tkane pasove, navadno iz oranžne rdeče in črne volne. Metličanke so takšne pasove že okrog leta 1830 zamenjale s kupljenimi, ki so se spredaj zapenjali s kovinsko sponko.

Moški so imeli v Beli krajini do sedemdeset let 19. stoletja še zelo splošno bele platnene hlače, pozimi pa so hodili v dolgih, ozko prilagajajočih se hlačah iz belega domačega sukna, ki so bile na stranskih živih in spredaj pošite z modrimi vrvicami.

Neporočeni moški iz Poljanske doline v Beli krajini so nosili za praznje dni srajce iz tanjšega platna. Proti sredini stoletja so si začeli prepasovati srajce s pasovi. Povrh srajce so nosili telovnike iz belega, finejšega sukna z gumbi iz medenice ali iz grobega lodna. V Poljanski dolini so oblačili telovnike iz modrega sukna ali lažjega volnenga blaga, krasili so jih s črnimi vrvicami.

Najbolj priljubljeno pokrivalo so bili črni polstene klobuki. Svojevrstno pokrivalo je bila okrogla kapa iz rdečega sukna, okrašena s črnimi volnenimi trakom ali vezenino iz ponarejene svilene vrvice, kakršne so nosili v Poljanski dolini.

Moški so se radi oblačili v bele, do kolen segajoče suknje iz domačega sukna, povrhu njih pa so imeli ogrnjene raznobarvne suknjiče.

Takšna je bila belokranjska kmečka noša prejšnjega stoletja, ki se je začela v tem stoletju, zlasti po drugi svetovni vojni močno spreminjati. Oblačilna omika slovenskega kmeta se je v tem obdobju zelo dvignila. Nenehno izboljševanje kmetove življenjske ravni, povečani medsebojni stiki in njegova od dne do dne večja razgledanost so spreminjali njegov odnos do oblačenja in so vplivali, da je vse hitreje prevzemal sodobnejše poteze oblačenja. Zato so si spremembe v kmečki noši iz dneva v dan hitreje sledile, razlike v oblačenju med kmečkimi in mestnimi prebivalci pa so bile vedno manj očitne.